

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΑΘΗΝΑ 2019

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ
Κωνσταντίνος Δημητρακόπουλος

Οδηγός Σπουδών

ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Title page of Billingsley's Euclid (1570).

Προμετωπίδα της πρώτης αγγλικής μετάφρασης των Στοιχείων του Ευκλείδη από τον H. Billingsley (1570).

Περιεχόμενα

1	Πρόλογος	7
2	Πολιτική Ποιότητας	9
2.1	Δήλωση Πολιτικής Διασφάλισης Ποιότητας	9
2.2	Σύνδεση Πολιτικής Ποιότητας με την στρατηγική του Ιδρύ- ματος	10
3	Προσωπικό και Διοίκηση	13
3.1	Μέλη Διδακτικού–Ερευνητικού Προσωπικού	14
3.2	Διατελέσαντα Μέλη ΔΕΠ	15
3.3	Μέλη ΕΔΙΠ	16
3.4	Εξωτερικοί Συνεργάτες	17
3.5	Μέλη Διοικητικού Προσωπικού	17
4	Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών	19
4.1	Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	19
4.2	Κανονισμός Σπουδών	21
4.3	Υποχρεωτικά Μαθήματα	24
4.4	Κατ’ Επιλογήν Υποχρεωτικά Μαθήματα	25
4.5	Επιλεγόμενα Μαθήματα	26
4.6	Παιδαγωγική και Διδακτική Επάρκεια	27
4.7	Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης	30
4.8	Εκπαιδευτικές Εκδρομές	30
4.9	Περιεχόμενο Μαθημάτων	31
4.10	Πρόγραμμα Ακαδημαϊκού Έτους 2019-2020	72
4.11	Παλαιό Πρόγραμμα Σπουδών	75
4.11.1	Κανονισμός Σπουδών	75
4.11.2	Υποχρεωτικά Μαθήματα	78
4.11.3	Κατ’ Επιλογήν Υποχρεωτικά Μαθήματα	79

4.11.4	Επιλεγόμενα Μαθήματα	81
4.11.5	Μεταβατικές Διατάξεις	82
5	Προγράμματα Μεταπτυχιακών & Διδακτορικών Σπουδών	85
5.1	Ιστορία και Φιλοσοφία των Επιστημών και Τεχνολογίας .	85
5.2	Ιστορία και Φιλοσοφία της Επιστήμης και της Τεχνολογίας	86
5.3	Science, Technology, Society–Science and Technology Studies	86
5.4	Γνωσιακή Επιστήμη	87
5.5	Διδακτική και Μεθοδολογία των Μαθηματικών	88
5.6	Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών	89
6	Βιβλιοθήκη και Εργαστήρια	91
6.1	Βιβλιοθήκη	91
6.2	Εργαστήριο Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Ιστορικών Αρχείων	92
6.3	Εργαστήριο Γνωσιακής Επιστήμης και Εκπαιδευτικής Τε- χνολογίας	94
6.4	Εργαστήριο Διαχείρισης της Γνώσης	95
7	Επιστημονικές Δραστηριότητες	97
7.1	Αναγορεύσεις Επιτίμων Διδακτόρων	97
7.2	Σειρές Μηνιαίων Διεπιστημονικών Διαλέξεων	98
7.3	Διοργάνωση Συνεδρίων και Εκδηλώσεων	112
7.4	Συγγραφή–Έκδοση Βιβλίων από Μέλη ΔΕΠ σε Διεθνείς Εκ- δοτικούς Οίκους	116
8	Παράρτημα	121
8.1	ΑΙΕSEC	121
8.2	Φοιτητές με Αναπηρία	122
8.3	Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών	123
8.4	Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο	124
8.5	Πολιτιστικός Όμιλος Φοιτητών	125
8.6	Συνήγορος του Φοιτητή	125
8.7	Ταμείο Αρωγής Φοιτητών	126
8.8	Υγειονομική Υπηρεσία	127
8.9	Υποτροφίες–Βραβεία	127
8.10	Φοιτητική Εστία	127

1

Πρόλογος

Το Τμήμα Μεθοδολογίας, Ιστορίας και Θεωρίας της Επιστήμης (ΜΙΘΕ) ιδρύθηκε το 1992 με ομόφωνη απόφαση της Συγκλήτου του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και άρχισε να λειτουργεί κατά το ακαδημαϊκό έτος 1994–1995 με την εισαγωγή των πρώτων φοιτητών του. Το 2017 το Τμήμα μετονομάστηκε (ΦΕΚ 59/Α/24-4-2017) σε Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης (ΙΦΕ).

Το Τμήμα έχει ως αντικείμενό του τη Φιλοσοφία της Επιστήμης, τη Φιλοσοφία γενικότερα, καθώς και την Ιστορία της Επιστήμης· συγχρόνως, το Τμήμα διαθέτει μέλη σε γνωστικά αντικείμενα όπως η Γνωσιακή Επιστήμη και η Ιστορία Θεσμών· σημαντικό θέμα μελέτης του Τμήματος αποτελεί το ίδιο το Πανεπιστήμιο, η ιστορική του πορεία, οι ακαδημαϊκές του παραδόσεις, ο τρόπος οργάνωσης και διοίκησής του.

Η διάρκεια σπουδών στο Τμήμα είναι τετραετής. Κατά τη διάρκεια των πρώτων δύο ετών, οι φοιτητές/τριες εξοικειώνονται με τα αναλυτικά εργαλεία που απαιτεί η ενασχόληση με τη φιλοσοφία και την ιστορία της επιστήμης, τη διδασκαλία των αρχαίων ελληνικών και τη διδασκαλία βασικών γνώσεων ώριμων επιστημών, καθώς και με την Ιστορία της Φιλοσοφίας, της Τέχνης και του Πολιτισμού. Στο δεύτερο κύκλο μαθημάτων (3ο και 4ο έτος), οι φοιτητές/τριες εμβαθύνουν και εξειδικεύονται στη Φιλοσοφία και Ιστορία των Επιστημών και της Τεχνολογίας, αλλά και στη μελέτη της σχέσης τους με τον κοινωνικό τους περίγυρο. Τον Αύγουστο 2019 ο αριθμός εγγεγραμμένων φοιτητών/τριών ήταν 2.589, ενώ ο αριθμός πτυχιούχων 1.274.

Στο Τμήμα έχουν θεσμοθετηθεί οι Τομείς:

- Φιλοσοφίας και Θεωρίας της Επιστήμης και της Τεχνολογίας (ΦΘΕΤ)

- Ιστορίας της Επιστήμης και της Τεχνολογίας (ΙΕΤ)
- Επιστημών της Γνώσης και της Νόησης (ΕΓΝ)
- Επιστήμης και Κοινωνίας, Τέχνης και Πολιτισμού (ΕΚΤΠ).

Το Τμήμα συμμετέχει στη λειτουργία πέντε Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών, υποστηρίζοντας διοικητικά τέσσερα από αυτά, ενώ τη διοικητική υποστήριξη του πέμπτου έχει το Τμήμα Μαθηματικών του ΕΚΠΑ (περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στο κεφάλαιο 4 του παρόντος Οδηγού Σπουδών). Τον Αύγουστο 2019, ο συνολικός αριθμός εγγεγραμμένων μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών ήταν 1.007, ενώ είχαν αποφοιτήσει με ΜΔΕ 747.

Το Τμήμα επίσης οργανώνει και λειτουργεί Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών (περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στο κεφάλαιο 4 του παρόντος Οδηγού Σπουδών). Τον Αύγουστο 2019, ο συνολικός αριθμός εγγεγραμμένων υποψηφίων διδακτόρων ήταν 366, ενώ είχαν αποφοιτήσει με ΔΔ 141.

Στο πλαίσιο του Τμήματος λειτουργούν, προσφέροντας σημαντικό εκπαιδευτικό και ερευνητικό έργο, τα Εργαστήρια:

- Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Ιστορικών Αρχείων
- Γνωσιακής Επιστήμης και Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας
- Διαχείρισης της Γνώσης.

Παρά το σχετικά μικρό διάστημα λειτουργίας του, το Τμήμα έχει κατορθώσει να αποσπάσει την εμπιστοσύνη και την εκτίμηση της ελληνικής και της διεθνούς επιστημονικής κοινότητας, όπως αυτό πιστοποιείται από ευμενή σχόλια και θετικές αναφορές που έχουν γίνει για το εκπαιδευτικό και το ερευνητικό έργο που πραγματοποιείται στα Τμήμα. Όπως προέκυψε από πρόσφατη έρευνα που διεξήγαγε μέλος του Τμήματος, η επαγγελματική/ακαδημαϊκή εξέλιξη των αποφοίτων του είναι ιδιαιτέρως ικανοποιητική, αφού μεγάλο ποσοστό τους έχει καταλάβει θέσεις στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα ή πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές και έρευνα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Με την ευκαιρία της έκδοσης του παρόντος, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλα τα μέλη του Τμήματος για την προσφορά τους και να ευχηθώ καλές και γόνιμες σπουδές σε όλους τους φοιτητές/τριές μας.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος

Καθηγητής Κωνσταντίνος Δημητρακόπουλος

2

Πολιτική Ποιότητας

2.1 Δήλωση Πολιτικής Διασφάλισης Ποιότητας

Το Τμήμα ΙΦΕ είναι προσηλωμένο στην παροχή υψηλής ποιότητας ανώτατης εκπαίδευσης σε όλο το εύρος του γνωστικού πεδίου της Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης, αλλά και στην ανάπτυξης ενός δημιουργικού και ισότιμου περιβάλλοντος έρευνας και εργασίας για το σύνολο του προσωπικού του. Η δέσμευση των μελών ΔΕΠ, ΕΔΙΠ, και του διοικητικού προσωπικού του Τμήματος για τη συνεχή ανάπτυξη και βελτίωση του διδακτικού – ερευνητικού έργου και των παρεχόμενων υπηρεσιών αποτελεί στρατηγική επιλογή διοίκησης και ευθύνης.

Οι βασικές συνιστώσες της πολιτικής ποιότητας είναι η υποστήριξη της ακαδημαϊκής φυσιογνωμίας και του προσανατολισμού του προγράμματος σπουδών και η προώθηση του σκοπού και του αντικειμένου του.

Το ευρύτερο όραμα του Τμήματος είναι να συνεχίσει να παρέχει υψηλού επιπέδου έρευνα και διδασκαλία, να προωθεί το γνωστικό του αντικείμενο στην κοινωνία και να υπηρετεί στόχους πολιτιστικούς και ευρύτερα κοινωνικούς, με προσήλωση στις αρχές της επιστημονικής δεοντολογίας, της λογοδοσίας, της ισοτιμίας, της απουσίας οποιασδήποτε διάκρισης, της βιώσιμης ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής. Το Τμήμα έχει υιοθετήσει και εφαρμόζει πολιτικές και πρακτικές που είναι απόλυτα συνδεδεμένες με το νομικό και κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του ΕΚΠΑ.

Μέσα από την υιοθέτηση, έλεγχο εφαρμογής, επανασχεδιασμό και επαναπροσδιορισμό της Πολιτικής Ποιότητας, το Τμήμα δεσμεύεται στο να επιτύχει ακόμα υψηλότερες επιδόσεις. Με αυτή τη στρατηγική, θα αναδείξει αξίες, πρότυπα και παραδείγματα, συμβάλλοντας ουσιαστικά

στην επιδίωξη ολόκληρου του ΕΚΠΑ για διδακτικά και ερευνητικά αποτελέσματα υψηλής ποιότητας, διεθνούς κύρους και αναγνώρισης.

2.2 Σύνδεση Πολιτικής Ποιότητας με την στρατηγική του Ιδρύματος

Το Τμήμα ΙΦΕ έχει αναπτύξει και εφαρμόζει επίσημη Πολιτική Διασφάλισης Ποιότητας, πλήρως εναρμονισμένη με την στρατηγική του Ιδρύματος. Στην εφαρμογή της πολιτικής αυτής συμμετέχουν όλα τα μέλη της κοινότητας του Τμήματος (μέλη ΔΕΠ, ΕΔΙΠ, διοικητικό προσωπικό και φοιτητές) ενώ την εποπτεία έχουν τα όργανα Διοίκησης του Τμήματος. Η πολιτική του Τμήματος για τη Διασφάλιση Ποιότητας και η στρατηγική εφαρμογής της υλοποιούνται μέσω της ΟΜΕΑ, σε συνεργασία με την Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟΔΠ) του ΕΚΠΑ. Η λειτουργία και κριτήρια ελέγχου της ποιότητας είναι σύμφωνα με ό,τι προβλέπεται στο εδάφιο 72.2 του Νόμου 4009/2011. Η πολιτική του Τμήματος για τη Διασφάλιση της Ποιότητας συνίσταται:

- Στην οργάνωση του εσωτερικού συστήματος διασφάλισης ποιότητας του Τμήματος
- Στη διασφάλιση ποιότητας του προγράμματος σπουδών και τη συμμόρφωσή του με το ειδικό πρότυπο της ΑΔΙΠ
- Στην ανάληψη των ευθυνών της ηγεσίας του Τμήματος και των επιμέρους δομών του, όπως και των μελών του διδακτικού-ερευνητικού, διοικητικού και άλλου προσωπικού και των φοιτητών, καθώς και τον ρόλο που τους αναλογεί σχετικά με την διασφάλιση ποιότητας
- Στη διαφύλαξη των ακαδημαϊκών αρχών, της δεοντολογίας, την αποτροπή οποιουδήποτε είδους διακρίσεων
- Στη συνεχή βελτίωση της μάθησης και της διδασκαλίας, της έρευνας και της καινοτομίας
- Στην αποτελεσματική οργάνωση των υπηρεσιών και την βελτίωση και διατήρηση των υποδομών
- Στη διάθεση και αποτελεσματική διαχείριση των αναγκαίων πόρων για την λειτουργία του Τμήματος
- Στην ανάπτυξη και ορθολογική κατανομή του ανθρώπινου δυναμικού.

Οι βασικοί άξονες πάνω στους οποίους δομείται η Πολιτική Διασφάλισης και Βελτίωσης της Ποιότητας του Τμήματος και οι οποίοι συνδέονται και αποτελούν μέρος της στρατηγικής του ΕΚΠΑ είναι οι εξής:

- η συνεχής βελτίωση και κατά περιόδους αναμόρφωση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ) του Τμήματος
- η ενίσχυση της φοιτητοκεντρικής μάθησης
- η ανάληψη πρωτοβουλιών για βελτίωση της απόδοσης και επίδοσης των φοιτητών του Τμήματος
- η στοχευμένη μείωση του ποσοστού των φοιτητών που εγκαταλείπουν ή αργούν να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους
- η παραγωγή περισσότερων και σημαντικής επίδρασης άρθρων σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά, καθώς και σε συλλογικούς τόμους και πρακτικά συνεδρίων με κριτές
- η σταθερή βελτίωση των συνθηκών εργασίας όλου του προσωπικού του Τμήματος
- η ανάπτυξη και διατήρηση ενός σταθερού και ασφαλούς περιβάλλοντος εργασίας και μάθησης
- η συμβολή στην επίλυση προβλημάτων υποδομής (π.χ. κτηριακών προβλημάτων)
- η ανάπτυξη συνεργιών μεταξύ των Τμημάτων/Σχολών του ΕΚΠΑ σε προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών
- η ενίσχυση των προγραμμάτων διακρατικής συνεργασίας που προβλέπουν την κινητικότητα φοιτητών και διδακτικού προσωπικού
- η ενίσχυση συνεργασιών με άλλα ιδρύματα του εξωτερικού και του εσωτερικού, η διάχυση και ενίσχυση ερευνητικών έργων και ευρύτερων συνεργασιών, καθώς επίσης και η μεγέθυνση και βελτίωση της παραγωγής ερευνητικού έργου
- η ανάληψη πρωτοβουλιών για την ενίσχυση και ανάπτυξη της εξωστρέφειας του Τμήματος
- η προσέλκυση μελών ΔΕΠ αλλά και μεταδιδακτορικών ερευνητών υψηλού επιπέδου από την Ελλάδα και το εξωτερικό
- η συμβολή του Τμήματος στην επιδιωκόμενη συνεργασία του ΕΚΠΑ με συντάκτες πινάκων παγκόσμιας κατάταξης Πανεπιστημίων για την καλύτερη και ορθότερη προβολή της ποιότητας του Τμήματος και γενικότερα του Ιδρύματος διεθνώς
- η επίλυση προβλημάτων που αφορούν την υλοποίηση του διοικητικού έργου
- η συμβολή του Τμήματος στην επιδιωκόμενη εφαρμογή μέτρων μείωσης των ρύπων και της περιβαλλοντικής επιβάρυνσης που προκαλεί το Πανεπιστήμιο λόγω της λειτουργίας του

- η προώθηση της κουλτούρας της ανακύκλωσης όλων των τύπων ανακυκλώσιμου υλικού
- η δημιουργία νέων, ιδίως διακλαδικών ή και διιδρυματικών Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών
- η αξιοποίηση εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης (συμμετοχή σε διεθνή προγράμματα, αυτοχρηματοδοτούμενα προγράμματα σπουδών, χορηγίες/δωρεές)
- η βελτίωση της οργάνωσης και προγραμμάτων Δια Βίου Μάθησης
- η συμβολή του Τμήματος στην πολιτική του ΕΚΠΑ για συνεχή οργάνωση και υλοποίηση δραστηριοτήτων άμεσης και έμμεσης υποστήριξης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων
- η αξιοποίηση του δικτύου αποφοίτων του Τμήματος, στο πλαίσιο του δικτύου αποφοίτων του ΕΚΠΑ, στην υπηρεσία των ακαδημαϊκών και κοινωνικών στόχων του.

Η πολιτική του Τμήματος για τη Διασφάλιση Ποιότητας και η στρατηγική εφαρμογής της υλοποιούνται μέσω της ΟΜΕΑ, σε συνεργασία με την ΜΟΔΙΠ του ΕΚΠΑ. Ειδικότερα το Τμήμα δεσμεύεται να εφαρμόσει διαδικασίες ποιότητας που θα αξιολογούν:

- την καταλληλότητα του περιεχομένου, της δομής και της οργάνωσης του προγράμματος σπουδών
- τη ενίσχυση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης
- την επιδίωξη μαθησιακών αποτελεσμάτων και προσόντων σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό και το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων Ανώτατης Εκπαίδευσης
- την αύξηση της αποτελεσματικότητας του διδακτικού έργου
- την καταλληλότητα και το υψηλό επίπεδο των προσόντων του διδακτικού προσωπικού
- την προώθηση της ποιότητας και ποσότητας του ερευνητικού έργου των μελών του Τμήματος
- τους τρόπους σύνδεσης της διδασκαλίας με την έρευνα
- το επίπεδο των αποκτώμενων προσόντων των αποφοίτων του Τμήματος αλλά και την καλύτερη σύνδεσή τους με την αγορά εργασίας
- την ποιότητα και διαθεσιμότητα υποστηρικτών υπηρεσιών, όπως διοικητικές υπηρεσίες, βιβλιοθήκη, υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας
- τη διενέργεια της ετήσιας ανασκόπησης και εσωτερικής επιθεώρησης του συστήματος διασφάλισης ποιότητας του ΠΠΣ καθώς και τη συνεργασία της ΟΜΕΑ με την ΜΟΔΙΠ του Ιδρύματος.

3

Προσωπικό και Διοίκηση

Το Τμήμα Μεθοδολογίας, Ιστορίας και Θεωρίας της Επιστήμης ιδρύθηκε με το Προεδρικό Διάταγμα 57/23-2-1993 (ΦΕΚ 26/Α/5-3-1993). Με βάση το άρθρο 5 παρ. 1 και 2 και τις εκλογές Προέδρου και Αναπληρωτή Προέδρου την 23-1-1995 έγινε αυτοδύναμο (ΦΕΚ 68/ΝΠΔΔ/11-4-1995). Το Τμήμα μετονομάστηκε σε Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης το 2017 (ΦΕΚ 59/Α/24-4-2017).

Πρόεδρος του Τμήματος είναι ο Καθηγητής *Κων/νος Δημητρακόπουλος*, ενώ Αναπληρωτής Πρόεδρος είναι ο Καθηγητής *Σταύρος Δρακόπουλος* (με λήξη θητείας 31/8/2020). Διευθυντής του Τομέα Φιλοσοφίας και Θεωρίας της Επιστήμης και της Τεχνολογίας είναι ο Καθηγητής *Στάθης Ψύλλος* και Διευθυντής του Τομέα Ιστορίας της Επιστήμης και της Τεχνολογίας είναι ο Καθηγητής *Αριστοτέλης Τύμπας* (με λήξη θητείας 31/8/2020).

Το Τμήμα στεγάζεται σε τρία κτήρια στη νότια πλευρά της Πανεπιστημιόπολης. Στο πρώτο κτήριο, που βρίσκεται στην είσοδο της Πανεπιστημιόπολης, στεγάζεται η γραμματεία, τα γραφεία των μελών ΔΕΠ, το γραφείο του συλλόγου φοιτητών και μια μικρή αίθουσα διαλέξεων. Στο δεύτερο κτήριο (δίπλα στο πρώτο) στεγάζονται το Εργαστήριο Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Ιστορικών Αρχείων και το Εργαστήριο Γνωσιακής Επιστήμης και Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας. Τετρακόσια μέτρα βορειότερα, δίπλα στο γυμναστήριο της Πανεπιστημιόπολης βρίσκεται το τρίτο κτήριο, στο οποίο στεγάζονται οι αίθουσες διδασκαλίας, το προπτυχιακό εργαστήριο Η/Υ, η Βιβλιοθήκη και το Εργαστήριο Διαχείρισης της Γνώσης. Η ταχυδρομική διεύθυνση του Τμήματος είναι

Τμήμα ΙΦΕ
Πανεπιστήμιο Αθηνών
Πανεπιστημιόπολη
157 71 ΖΩΓΡΑΦΟΥ

και ο αριθμός Fax του κτηρίου γραφείων είναι 210 727 5530.
Η ιστοσελίδα του Τμήματος λειτουργεί σε ελληνική και αγγλική έκδοση
και ευρίσκεται στη διεύθυνση www.phs.uoa.gr.

3.1 Μέλη Διδακτικού–Ερευνητικού Προσωπικού

Καθηγητές¹

Θεόδωρος Αραμπατζής (Ιστορία και Φιλοσοφία της Επιστήμης, ΙΕΤ),
τηλ. 210 727 5524, *email tarabatz@phs.uoa.gr*

Στέλιος Βιρβιδάκης (Γνωσιολογία και Ηθική Φιλοσοφία, ΦΘΕΤ), τηλ.
210 727 5536, *email svirvid@phs.uoa.gr*

Γεώργιος Γκότσης (Μεθοδολογία και Ιστορία της Πολιτικής Επιστήμης
και Οικονομικής, ΙΕΤ), τηλ. 210 727 5537, *email ggotsis@phs.uoa.gr*

Κωνσταντίνος Δημητρακόπουλος (Λογική, ΙΕΤ), τηλ. 210 727 5523, *email*
cdimitr@phs.uoa.gr

Σταύρος Δρακόπουλος (Μεθοδολογία της Οικονομικής, ΙΕΤ), τηλ. 210
727 5545, *email sdrakor@phs.uoa.gr*

Αικατερίνη Ιεροδιακόνου (Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία, ΦΘΕΤ), τηλ. 210
727 5533, *email ierokaterina@phs.uoa.gr*

Βασίλειος Καρακώστας (Μεθοδολογία και Φιλοσοφία της Φυσικής, ΦΘΕΤ),
τηλ. 210 727 5534, *email karakost@phs.uoa.gr*

Βασιλική Κιντή (Αναλυτική Φιλοσοφία του 20ου αιώνα και Φιλοσοφία
της Επιστήμης, ΦΘΕΤ), τηλ. 210 727 5535, *email vkindi@phs.uoa.gr*

Χρυσόστομος Μαντζαβίνος (Μεθοδολογία, Φιλοσοφία και Ιστορία των
Κοινωνικών Επιστημών, ΦΘΕΤ), τηλ. 210 727 5578, *email*
cmantzavinos@
phs.uoa.gr

Κωνσταντίνος Μουτούσης (Γνωσιακή Νευροεπιστήμη, ΕΓΝ), τηλ. 210
727 5529, *email kmoutou@phs.uoa.gr*

Εμμανουήλ Πατηνιώτης (Ιστορία των Επιστημών και των Τεχνικών στους
Νεότερους Χρόνους, ΙΕΤ), τηλ. 210 727 5514, *email mpatin@phs.uoa.gr*

Ειρήνη Σκαλιώρα (Γνωσιακή Επιστήμη, ΕΓΝ), τηλ. 210 659 7203, *email*

¹Σε παρενθέσεις αναφέρεται το γνωστικό αντικείμενο και ο Τομέας κάθε μέλους.

iskaliora@phs.uoa.gr

Αριστοτέλης Τύμπας (Ιστορία της Τεχνολογίας στους Νεότερους Χρόνους, IET), τηλ. 210 727 5544, *email* tympas@phs.uoa.gr

Αριστείδης Χατζής (Φιλοσοφία και Θεωρία Θεσμών και Δικαίου, ΦΘΕΤ), τηλ. 210 727 5565, *email* ahatzis@phs.uoa.gr

Γιάννης Χριστιανίδης (Ιστορία των Μαθηματικών, IET), τηλ. 210 727 5541, *email* ichtist@phs.uoa.gr

Στάθης Ψύλλος (Φιλοσοφία της Επιστήμης–Μεταφυσική, ΦΘΕΤ), τηλ. 210 727 5538, *email* psillos@phs.uoa.gr

Αναπληρωτές Καθηγητές

Δρακούλης Νικολινάκος (Φιλοσοφία του Νου, ΦΘΕΤ), τηλ. 210 727 5539, *email* dnikolin@phs.uoa.gr

Ελπίδα Τζαφέστα (Τεχνητή Νοημοσύνη, EΓΝ), τηλ. 210 727 5522, *email* etzafestas@phs.uoa.gr

Αντώνιος Χατζημουσής (Σύγχρονη Φιλοσοφία, ΦΘΕΤ), τηλ. 210 727 5563, *email* ahatzimoysis@phs.uoa.gr

Επίκουροι Καθηγητές

Ευστάθιος Αραποστάθης (Ιστορία της Επιστήμης και της Τεχνολογίας, IET), τηλ. 210 727 5583, *email* arapost@phs.uoa.gr

Ελένη Γέμτου (Ιστορία της Τέχνης με Έμφαση στη Σχέση με τις Επιστήμες, ΕΚΤΠ), τηλ. 210 727 5521, *email* egemt@phs.uoa.gr

Ελένη Μανωλακάκη (Φιλοσοφία της Γλώσσας, ΦΘΕΤ), τηλ. 210 727 5577, *email* manolaka@phs.uoa.gr

Μιχαήλ Σιάλαρος (Ιστορία των Επιστημών στην Αρχαιότητα, IET), 210 727 5563, *email* msialaros@phs.uoa.gr

Ιωάννης Στεφάνου (Νεότερη και Σύγχρονη Φιλοσοφία με Έμφαση στη Φιλοσοφία Γλώσσας, ΦΘΕΤ), τηλ. 210 727 5508, *email* ystephan@phs.uoa.gr

3.2 Διατελέσαντα Μέλη ΔΕΠ

Διονύσιος Αναπολιτάνος (Μεθοδολογία και Φιλοσοφία των Μαθηματικών και Φυσικών Επιστημών–Λογική), πρώην Πρόεδρος του Τμήματος

Μιχαήλ Βέλλας (Ιστορία Θεσμών και Πολιτισμού)

Σπυρίδων Βλιάμος (Μεθοδολογία και Θεωρία Θεσμών και Οικονομικής Πολιτικής)

Στέλλα Βοσνιάδου (Μεθοδολογία, Ιστορία & Θεωρία Γνωστικής Ψυχολογίας)

Κώστας Γαβρόγλου (Ιστορία της Φυσικής)

Πέτρος Γέμτος (Μεθοδολογία, Φιλοσοφία και Ιστορία των Κοινωνικών Επιστημών), πρώην Πρύτανης ΕΚΠΑ και Πρόεδρος του Τμήματος

Γεώργιος Γυφτοδήμος (Μοντελοποίηση Συστημάτων με Εφαρμογή στη Μαθησιακή Διαδικασία)

Δημήτριος Δημητράκος (Μεθοδολογία της Πολιτικής Επιστήμης και Πολιτική Φιλοσοφία)

Δημήτριος Διαλέτης (Ιστορία των Φυσικών Επιστημών – Ηλεκτρονική Τεχνολογία στην Ιστορική Έρευνα)

Μυρτώ Δραγώνα-Μονάχου (Αρχαία Φιλοσοφία – Σύγχρονη Ηθική και Κοινωνική Φιλοσοφία)

Πάυλος Καλλιγιάς (Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία, ΦΘΕΤ)

Ιωάννης Κόντος (Τεχνητή Νοημοσύνη)

Μιχαήλ Κοπιδάκης (Ιστορία & Ερμηνευτική της Κλασικής Φιλολογίας)

Κωνσταντίνος Κριμπάς (Ιστορία και Φιλοσοφία της Βιολογίας)

†Βασίλειος Κύρκος (Ιστορία της Φιλοσοφίας)

Αναστάσιος Μπουγάς (Ιδεολογία και Επιστήμη)

†Φαίδρα Παπανελοπούλου (Ιστορία της Φυσικής)

†Αθανάσιος Τζαβάρας (Μεθοδολογία, Ιστορία και Θεωρία Νευροεπιστημών και Ψυχιατρικής)

Χρήστος Τρικαλινός (Ιστορία Ιδεών στην Κλασική και Σύγχρονη Φυσική)

Πάυλος Χριστοδουλίδης (Επιστημολογία και Ιστορία της Τέχνης)

3.3 Μέλη ΕΔΙΠ

Κατερίνα Δερμιτζάκη, τηλ. 210 727 5540, email aikdermi@phs.uoa.gr

Αναστασία Δοξανάκη, τηλ. 210 727 5572, email adoxana@phs.uoa.gr

Αναστασία Ελευθεριάδου, τηλ. 210 727 5593, email aneldi@phs.uoa.gr

Ιωάννα Τηγάνη, τηλ. 210 727 5533, email tigani.anna@gmail.com

Μιχαήλ Φιλίππου, τηλ. 210 727 5508, email mfilippou.filippou@gmail.com

3.4 Εξωτερικοί Συνεργάτες

Γεωργία-Μάρθα Γκότση, Δρ. Πανεπιστημίου Lausanne

Σταύρος Ιωαννίδης, Δρ. Πανεπιστημίου Bristol

Γεώργιος Ξυράφας, Δρ. Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Διονύσιος Παρασκευόπουλος, Δρ. Πανεπιστημίου Αθηνών

Δημήτριος Πετάκος, Δρ. Πανεπιστημίου Αθηνών

Μανόλης Σίμος, Δρ. Πανεπιστημίου Cambridge

3.5 Μέλη Διοικητικού Προσωπικού

Γραμματεία

Μαρία Γκίκα, Γραμματέας, τηλ. 210 727 5586, email mgika@phs.uoa.gr

Μαρία Κατράνη, τηλ. 210 727 5571, email mkatrani@phs.uoa.gr

Μαρία Ξανθοπούλου, τηλ. 210 727 5518, email xanthom@phs.uoa.gr

Ελευθερία Σάββα, τηλ. 210 727 5590, email elsavva@phs.uoa.gr

Βιβλιοθήκη

Γεωργία Ντούνια, τηλ. 210 727 5503, email gdounia@lib.uoa.gr

Αναστάσιος Μπελάλης, τηλ. 210 727 5559, email abelalis@uoa.gr

Επιστασία

Δημήτριος Αναγνωστόπουλος, τηλ. 210 727 5550, email danagnosto@phs.uoa.gr

Γεώργιος Βλάχος, τηλ. 210 727 5550, email gvlaxos@phs.uoa.gr

Αριστοτέλης (384–322 π.Χ.)

4

Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

4.1 Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης ιδρύθηκε το 1993, και άρχισε να λειτουργεί το ακαδημαϊκό έτος 1994-95, προσφέροντας ένα Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ) στην Ιστορία και Φιλοσοφία της Επιστήμης. Η Ιστορία και Φιλοσοφία της Επιστήμης είναι ένα σύγχρονο γνωστικό αντικείμενο το οποίο θεραπεύεται σε δεκάδες μεγάλα πανεπιστήμια σε όλον τον κόσμο. Είναι ένα διεπιστημονικό αντικείμενο, το οποίο εξετάζει τις ιστορικές και φιλοσοφικές προσεγγίσεις της επιστήμης εν γένει, των επιμέρους επιστημών (φυσικές επιστήμες, ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες, επιστήμες της ζωής και της νόησης, μαθηματικά και λογική) και της τεχνολογίας. Μελετά την επιστήμη ως σύνθετο ιστορικό, κοινωνικό και πολιτισμικό φαινόμενο και αναδεικνύει τις φιλοσοφικές διαστάσεις των θεωριών και της πρακτικής της. Παράλληλα, το ΠΠΣ του Τμήματος περιλαμβάνει μαθήματα από γνωστικά αντικείμενα συναφή προς την Ιστορία και Φιλοσοφία της Επιστήμης, όπως είναι η Ιστορία και η Φιλοσοφία εν γένει, η Γνωσιακή Επιστήμη, η Ιστορία και Φιλοσοφία της Τεχνολογίας, οι Σπουδές Επιστήμης-Τεχνολογίας, η Μουσειολογία και άλλα.

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες που σπουδάζουν στο Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης αποκτούν μια πλούσια ιστορική και φιλοσοφική παιδεία, που αποτελεί τον πυρήνα ενός ευρέος και συνάμα συνεκτικού σώματος γνώσεων τόσο από τις ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες, όσο και από τις φυσικές επιστήμες, τα μαθηματικά και

τις επιστήμες της ζωής και της νόησης. Ο βασικός στόχος του ΠΠΣ είναι να εφοδιάσει τους απόφοιτους με γνώσεις και δεξιότητες, που θα τους καταστήσουν ικανούς να αναλάβουν και να εκτελέσουν επιτυχώς οποιαδήποτε εργασία προϋποθέτει ευρύτητα γνώσεων και διεπιστημονικότητα, και απαιτεί δημιουργικότητα, αναλυτική και συνθετική σκέψη, επικοινωνιακές δεξιότητες, κριτικό πνεύμα, ικανότητα επίλυσης προβλημάτων και ευελιξία.

Τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του ΠΠΣ είναι τα ακόλουθα:

- κατανόηση των θεμάτων που απασχολούν τη φιλοσοφία της επιστήμης και δεξιότητα χρήσης της κριτικής και αναλυτικής σκέψης που προσφέρει ο φιλοσοφικός στοχασμός σε ζητήματα που αφορούν τις επιστήμες.
- κατανόηση και δυνατότητα εξήγησης των αλλαγών στην κοινωνικοπολιτική οργάνωση και λειτουργία των κοινωνιών, από την αρχαιότητα έως σήμερα.
- δυνατότητα αξιολόγησης και ανάπτυξης φιλοσοφικών επιχειρημάτων και εννοιών σε σχέση με προβλήματα που αφορούν τόσο τις θετικές, όσο και τις ανθρωπιστικές επιστήμες.
- κατανόηση των θεμελιωδών ιστορικών ερωτημάτων που αφορούν την ανάδυση και την εξέλιξη της επιστήμης και της τεχνολογίας.
- εξοικείωση με την πολιτική, κοινωνική και πολιτισμική συγκρότηση της επιστήμης και της τεχνολογίας, ειδικότερα σε ζητήματα που προκύπτουν στις σύγχρονες κοινωνίες, εξαιτίας νέων τεχνοεπιστημονικών θεωρήσεων και πρακτικών.
- κατανόηση του ρόλου και του έργου εθνικών και διεθνών θεσμών, που αφορούν την αξιολόγηση και τον σχεδιασμό της ανάπτυξης της επιστήμης και της τεχνολογίας.
- απόκτηση γνώσεων σχετικά με τη φύση των μουσείων, ιδιαίτερα αυτών που αφορούν την επιστήμη και την τεχνολογία, της ιστορίας τους, αλλά και του ρόλου τους στις σύγχρονες κοινωνίες.
- κατανόηση και ερμηνεία ζητημάτων κοινωνικού φύλου στην ιστορία και τις σύγχρονες εξελίξεις στην επιστήμη και την τεχνολογία.
- εξοικείωση με τεχνικές ερμηνείας, επικοινωνίας και κριτικής αξιολόγησης των σύγχρονων εξελίξεων στην επιστήμη και στην τεχνολογία, ιδιαίτερα όπου οι σύγχρονοι κοινωνικοί, βιοιατρικοί και περιβαλλοντικοί μετασχηματισμοί θέτουν νέες προκλήσεις, τόσο για τους ειδικούς όσο και για το δημόσιο λόγο.

4.2 Κανονισμός Σπουδών

Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών, το οποίο ισχύει από το ακαδημαϊκό έτος 2017-18 και μετά, περιλαμβάνει υποχρεωτικά, κατ' επιλογήν υποχρεωτικά και επιλεγόμενα μαθήματα. Κάθε φοιτητής/τρια υποχρεούται να παρακολουθήσει επιτυχώς

- είκοσι ένα (21) υποχρεωτικά μαθήματα,
- δύο (2) υποχρεωτικά εργαστηριακά μαθήματα
- δέκα (10) κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα, ανάλογα με την κατεύθυνση που θα επιλέξει, και
- εννέα (9) επιλεγόμενα μαθήματα.

Εναλλακτικά προς την παρακολούθηση εννέα (9) επιλεγόμενων μαθημάτων, κάθε φοιτητής/τρια μπορεί να παρακολουθήσει επιτυχώς επτά (7) επιλεγόμενα μαθήματα και να εκπονήσει Πτυχιακή Εργασία.

Ο φόρτος εργασίας που απαιτείται να καταβάλλει κάθε φοιτητής/τρια για να ικανοποιήσει τις προϋποθέσεις αυτές αντιστοιχεί σε 240 πιστωτικές μονάδες του συστήματος ECTS (European Credit Transfer System), οι οποίες επιμερίζονται ως εξής:

- ο φόρτος καθενός από τα υποχρεωτικά μαθήματα, εξαιρουμένων των μαθημάτων “Μαθηματικά” και “Φυσική”, αντιστοιχεί σε έξι (6) πιστωτικές μονάδες
- ο φόρτος καθενός από τα υποχρεωτικά μαθήματα “Μαθηματικά” και “Φυσική” αντιστοιχεί σε επτάμισυ (7,5) πιστωτικές μονάδες
- ο φόρτος του υποχρεωτικού εργαστηριακού μαθήματος “Εργαστήριο Ψηφιακών Σπουδών στις Ανθρωπιστικές Επιστήμες” αντιστοιχεί σε τρεισήμισυ (3,5) πιστωτικές μονάδες
- ο φόρτος του υποχρεωτικού εργαστηριακού μαθήματος “Εργαστήριο Κειμενικών Σπουδών” αντιστοιχεί σε τρεις (3) πιστωτικές μονάδες
- ο φόρτος κάθε κατ' επιλογήν υποχρεωτικού μαθήματος αντιστοιχεί σε πεντέμισυ (5,5) πιστωτικές μονάδες και
- ο φόρτος κάθε επιλεγόμενου μαθήματος αντιστοιχεί σε πεντέμισυ (5,5) πιστωτικές μονάδες.

Ο αριθμός των 240 πιστωτικών μονάδων προκύπτει ως εξής:

$$(19 \times 6) + (2 \times 7,5) + 3,5 + 3 + (10 \times 5,5) + (9 \times 5,5) = 240.$$

Όλα τα μαθήματα διδάσκονται τρεις (3) ώρες την εβδομάδα, εκτός από τα εργαστηριακά, που διδάσκονται δύο (2) ώρες την εβδομάδα για καθένα από τα υποχρεωτικά μαθήματα “Μαθηματικά” και “Φυσική” διεξάγεται και φροντιστήριο, που διαρκεί δύο (2) ώρες κάθε εβδομάδα.

Οι κατευθύνσεις που λειτουργούν είναι

- Ιστορία της Επιστήμης και της Τεχνολογίας (ΙΕΤ)
- Φιλοσοφία της Επιστήμης και της Τεχνολογίας (ΦΕΤ)
- Ιστορία και Φιλοσοφία της Επιστήμης και της Τεχνολογίας (ΙΦΕΤ).

Κάθε φοιτητής/τρια επιλέγει κατεύθυνση στην αρχή του 3ου έτους σπουδών του, την οποία επιτρέπεται να αλλάξει μέχρι το τέλος του έτους αυτού. Κάθε φοιτητής/τρια υποχρεούται να παρακολουθήσει επιτυχώς

- επτά (7) κατ’επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα Ιστορίας της Επιστήμης και της Τεχνολογίας και τρία (3) κατ’επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα Φιλοσοφίας της Επιστήμης και της Τεχνολογίας, αν έχει επιλέξει την κατεύθυνση ΙΕΤ
- επτά (7) κατ’επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα Φιλοσοφίας της Επιστήμης και της Τεχνολογίας και τρία (3) κατ’επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα Ιστορίας της Επιστήμης και της Τεχνολογίας, αν έχει επιλέξει την κατεύθυνση ΦΕΤ
- πέντε (5) κατ’επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα Ιστορίας της Επιστήμης και της Τεχνολογίας και πέντε (5) κατ’επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα Φιλοσοφίας της Επιστήμης και της Τεχνολογίας, αν έχει επιλέξει την κατεύθυνση ΙΦΕΤ.

Ο βαθμός πτυχίου υπολογίζεται ως εξής: Προστίθενται οι βαθμοί των σαράντα (40) μαθημάτων που ολοκλήρωσε επιτυχώς ο/η φοιτητής/τρια (21 υποχρ.+10 κατ’επιλογήν υποχρ.+9 επιλεγόμενα) και το τελικό άθροισμα διαιρείται δια του σαράντα (40). Η επίδοση στα υποχρεωτικά εργαστηριακά μαθήματα 86Ερ01 και 86Ερ02 χαρακτηρίζεται με τους όρους “επιτυχώς”/“ανεπιτυχώς” και δεν λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό του βαθμού πτυχίου.

Η ενδεικτική κατανομή των μαθημάτων που πρέπει να παρακολουθήσει κάθε φοιτητής/τρια είναι η ακόλουθη:

Εξάμηνο	Μαθήματα
A'/B'	4 υποχρεωτικά
Γ'	5 υποχρεωτικά 1 εργαστηριακό
Δ'	4 υποχρεωτικά 1 εργαστηριακό
Ε'	2 υποχρεωτικά 2 κατ' επιλογήν υποχρεωτικά 2 επιλεγόμενα
ΣΤ'	2 υποχρεωτικά 2 κατ' επιλογήν υποχρεωτικά 2 επιλεγόμενα
Ζ'	3 κατ' επιλογήν υποχρεωτικά 2 ή 3 επιλεγόμενα
Η'	3 κατ' επιλογήν υποχρεωτικά 3 ή 2 επιλεγόμενα

Κάθε φοιτητής/τρια επιτρέπεται να αντικαταστήσει όσα επιλεγόμενα μαθήματα επιθυμεί με κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα (οποιασδήποτε κατεύθυνσης), δηλαδή να αποφοιτήσει έχοντας επιτύχει σε

21 υποχρεωτικά + x κατ' επιλογήν υποχρεωτικά + $(19-x)$ επιλεγόμενα μαθήματα, όπου ο αριθμός x είναι κατ'ελάχιστον 10 και κατά μέγιστον 19.

Στην αρχή κάθε εξαμήνου οι φοιτητές/τριες δηλώνουν τον αριθμό των μαθημάτων που θα παρακολουθήσουν κατά το εν λόγω εξάμηνο, και στα οποία θα εξεταστούν στο τέλος του. Ο μέγιστος αριθμός των μαθημάτων που μπορούν να δηλωθούν έχει οριστεί με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος και είναι ο εξής:

- Για τα εξάμηνα Α και Β: έως 4 μαθήματα στο καθένα.
- Για τα εξάμηνα Γ και Δ: έως 8 μαθήματα στο καθένα.
- Για τα εξάμηνα Ε και ΣΤ: έως 12 μαθήματα στο καθένα.
- Για τα εξάμηνα Ζ και Η: έως 16 μαθήματα στο καθένα.

Για τους επί πτυχίω φοιτητές/φοιτήτριες ο αριθμός ορίζεται κάθε φορά με ειδική απόφαση.

Οι εξετάσεις διεξάγονται, σύμφωνα με το πρόγραμμα που έχει καταρτίσει η Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών και έχει εγκριθεί από τη Συνέλευση του Τμήματος.

Δικαίωμα προσέλευσης στις εξετάσεις έχουν οι φοιτητές/τριες **μόνον εφόσον** έχουν εγγραφεί στο αντίστοιχο μάθημα κατά την περίοδο των εγγραφών του αντίστοιχου εξαμήνου.

Κατά τη διεξαγωγή των εξετάσεων κάθε φοιτητής/τρια είναι υποχρεωμένος/νη να έχει μαζί του/της την αστυνομική ή/και τη φοιτητική του/της ταυτότητα.

4.3 Υποχρεωτικά Μαθήματα

- 86Υ01. Ιστορία Φιλοσοφίας I: Αρχαιότητα και Μέσοι Χρόνοι
- 86Υ02. Ιστορία Φιλοσοφίας II: Νεότερη και Σύγχρονη Φιλοσοφία
- 86Υ03. Γνωσιολογία και Μεταφυσική
- 86Υ04. Εισαγωγή στη Φιλοσοφία
- 86Υ05. Ηθική Φιλοσοφία
- 86Υ06. Ιστορία Ι: Αρχαιότητα και Μέσοι Χρόνοι
- 86Υ07. Ιστορία II: Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία
- 86Υ08. Ιστορία Τέχνης και Πολιτισμού
- 86Υ09. Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία
- 86Υ10. Μαθηματικά
- 86Υ11. Φυσική
- 86Υ12. Λογική και Θεωρία Συνόλων
- 86Υ13. Βιολογία
- 86Υ14. Αρχές Οικονομικής Ανάλυσης
- 86Υ15. Θεωρία Δικαίου και Θεσμών
- 86Υ16. Φιλοσοφία της Επιστήμης
- 86Υ17. Ιστορία της Φιλοσοφίας της Επιστήμης
- 86Υ18. Φιλοσοφία Κοινωνικών Επιστημών
- 86Υ19. Ιστορία των Επιστημών I: Αρχαιότητα και Μέσοι Χρόνοι
- 86Υ20. Ιστορία των Επιστημών II: Νεότεροι Χρόνοι
- 86Υ21. Επιστήμη, Τεχνολογία, Κοινωνία
- 86Ερ01. Εργαστήριο Ψηφιακών Σπουδών στις Ανθρωπιστικές Επιστήμες
- 86Ερ02. Εργαστήριο Κειμενικών Σπουδών

4.4 Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικά Μαθήματα

Ιστορία της Επιστήμης και της Τεχνολογίας

- 86ΥΕΙ01. Ιστορία των Φυσικών Επιστημών
- 86ΥΕΙ02. Ιστορία των Μαθηματικών
- 86ΥΕΙ03. Ιστορία της Βιολογίας
- 86ΥΕΙ04. Ιστορία της Λογικής
- 86ΥΕΙ05. Ιστορία της Ιατρικής
- 86ΥΕΙ06. Ιστορία της Τεχνολογίας
- 86ΥΕΙ07. Ιστορία της Οικονομικής Σκέψης
- 86ΥΕΙ08. Ιστορία της Κλασικής Γραμματείας
- 86ΥΕΙ09. Ιστορία των Κοινωνικών Επιστημών
- 86ΥΕΙ10. Ιστοριογραφία της Επιστήμης και της Τεχνολογίας
- 86ΥΕΙ11. Επιστήμες και Πολιτισμός στη Νεότερη Ελλάδα
- 86ΥΕΙ12. Επιστημονική και Τεχνολογική Πολιτική
- 86ΥΕΙ13. Φύλο, Επιστήμη, Τεχνολογία
- 86ΥΕΙ14. Μουσειολογία
- 86ΥΕΙ15. Ιστορία και Μεθοδολογία της Νευροεπιστήμης

Φιλοσοφία της Επιστήμης και της Τεχνολογίας

- 86ΥΕΦ01. Φιλοσοφία της Φυσικής
- 86ΥΕΦ02. Φιλοσοφία των Μαθηματικών
- 86ΥΕΦ03. Φιλοσοφία της Βιολογίας
- 86ΥΕΦ04. Φιλοσοφία της Λογικής
- 86ΥΕΦ05. Αναλυτική Φιλοσοφία
- 86ΥΕΦ06. Ηπειρωτική Φιλοσοφία
- 86ΥΕΦ07. Φιλοσοφία των Οικονομικών
- 86ΥΕΦ08. Νεότερη Φιλοσοφία
- 86ΥΕΦ09. Σύγχρονη Φιλοσοφία
- 86ΥΕΦ10. Φιλοσοφία της Γλώσσας
- 86ΥΕΦ11. Φιλοσοφία του Νου
- 86ΥΕΦ12. Σύγχρονη Φιλοσοφία της Επιστήμης
- 86ΥΕΦ13. Φιλοσοφία του Δικαίου
- 86ΥΕΦ14. Φιλοσοφία της Ιστορίας
- 86ΥΕΦ15. Γνωσιακή Επιστήμη

4.5 Επιλεγόμενα Μαθήματα

- 86E01. Θέματα Ιστορίας των Φυσικών Επιστημών
- 86E02. Θέματα Ιστορίας των Μαθηματικών και της Λογικής
- 86E03. Θέματα Ιστορίας της Τεχνολογίας
- 86E04. Θέματα Ιστορίας της Οικονομικής Σκέψης
- 86E05. Ιστορία της Πληροφορικής και των Τηλεπικοινωνιών
- 86E06. Θέματα Ιστορίας της Ιατρικής
- 86E07. Θέματα Ιστορίας του Πολιτισμού και της Τέχνης
- 86E08. Θέματα Νεότερης Ιστορίας
- 86E09. Ιστορία των Πανεπιστημίων
- 86E10. Θέματα Φιλοσοφίας της Επιστήμης
- 86E11. Θέματα Ιστορίας της Φιλοσοφίας της Επιστήμης
- 86E12. Θέματα Φιλοσοφίας των Μαθηματικών και της Λογικής
- 86E13. Θέματα Φιλοσοφίας της Φυσικής
- 86E14. Θέματα Φιλοσοφίας των Κοινωνικών Επιστημών
- 86E15. Θέματα Φιλοσοφίας των Επιστημών της Νόησης
- 86E16. Φεμινιστική Φιλοσοφία της Επιστήμης
- 86E17. Θέματα Αρχαίας Φιλοσοφίας
- 86E18. Θέματα Μεσαιωνικής Φιλοσοφίας
- 86E19. Θέματα Νεότερης Φιλοσοφίας (17ος-18ος αι.)
- 86E20. Θέματα Νεότερης Φιλοσοφίας (19ος αι.)
- 86E21. Θέματα Σύγχρονης Φιλοσοφίας
- 86E22. Κείμενα Αρχαίας Φιλοσοφίας
- 86E23. Κείμενα Νεότερης Φιλοσοφίας
- 86E24. Μεταφιλοσοφία
- 86E25. Θεωρία Θεσμών και Πολιτική Φιλοσοφία
- 86E26. Θέματα Πρακτικής Φιλοσοφίας
- 86E27. Αισθητική
- 86E28. Οικονομική Ανάλυση και Οικονομική Πολιτική
- 86E29. Οικονομία και Δίκαιο
- 86E30. Θέματα Κοινωνικών Επιστημών
- 86E31. Επιστήμη, Τεχνολογία, Περιβάλλον

- 86E32. Δίκαιο, Επιστήμη, Τεχνολογία
- 86E33. Θέματα Επιστήμης, Τεχνολογίας, Κοινωνίας
- 86E34. Θέματα Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας
- 86E35. Λατινικά
- 86E36. Εισαγωγή στην Παλαιογραφία
- 86E37. Ιστορία και Μεθοδολογία της Ψυχολογίας
- 86E38. Θέματα Γνωσιακής Επιστήμης
- 86E39. Θέματα Εξελικτικής Βιολογίας
- 86E40. Τεχνητή Νοημοσύνη
- 86E41. Ιστοριογραφία της Τέχνης
- 86E42. Επιστήμη και Τέχνη
- 86E43. Φιλοσοφία και Τέχνη
- 86E44. Επιστήμη και Θρησκεία
- 86E45. Μουσεία Επιστημών και Τεχνολογίας
- 86E46. Διαχείριση Πολιτισμικών Αγαθών
- 86E47. Απειροστικός Λογισμός Ι
- 86E48. Φυσική

4.6 Παιδαγωγική και Διδακτική Επάρκεια

Σχετικά με το θέμα της παιδαγωγικής και διδακτικής επάρκειας των αποφοίτων του Τμήματος, η Συνέλευση έλαβε, στη συνεδρίασή της 10η/28-2-2019, την ακόλουθη απόφαση, η οποία εγκρίθηκε από τη Σύγκλητο του ΕΚΠΑ, στη συνεδρίασή της 19η/17-4-2019 (ΑΔΑ:6Χ2446ΨΖ2Ν-Κ3Χ):

1. Το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης του ΕΚΠΑ, όπως αναμορφώθηκε με βάση τις υποδείξεις της Έκθεσης Εξωτερικής Αξιολόγησης και ισχύει από το ακαδημαϊκό έτος 2017-18, είναι ένα υψηλού επιπέδου πρόγραμμα εκπαίδευσης στο επιστημονικό αντικείμενο της «Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης», απολύτως εφάμιλλο των προγραμμάτων αντίστοιχων Τμημάτων των καλύτερων Πανεπιστημίων διεθνώς. Σε συνδυασμό με την ποιότητα, την ερευνητική επίδοση και το διεθνές κύρος των μελών του Τμήματος, το Πρόγραμμα Σπουδών συμβάλει ουσιαστικά στη διατήρηση του υψηλού επιπέδου του Τμήματος,

για το οποίο η επιτροπή των εξωτερικών αξιολογητών έγραψε στην έκθεσή της «Η συνολική εκτίμηση της Επιτροπής για το Τμήμα είναι πολύ θετική. Είναι κάτι για το οποίο το Πανεπιστήμιο Αθηνών και το Υπουργείο Παιδείας πρέπει να υπερηφανεύονται».

2. Η Ιστορία και Φιλοσοφία της Επιστήμης είναι ένα αυτοτελές επιστημονικό αντικείμενο που μελετά την επιστήμη από τη σκοπιά της ιστορίας, της φιλοσοφίας, και γενικότερα των ανθρωπιστικών επιστημών. Από τη φύση του αυτό το αντικείμενο έχει άμεση εφαρμογή στην εκπαίδευση, καθώς εμπλουτίζει τη διδασκαλία πλείστων μαθημάτων, τόσο από τις θετικές όσο και από τις ανθρωπιστικές επιστήμες, σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες. Αυτό αποδεικνύεται αν ληφθούν υπ' όψιν:

- Πρώτον, ότι σε όλα σχεδόν τα Τμήματα της Σχολής Θετικών Επιστημών, στην οποία ανήκει το Τμήμα, μέλη του προσφέρουν μαθήματα ιστορίας και φιλοσοφίας της επιστήμης, τα οποία συνυπολογίζονται από τα Τμήματα αυτά ως μαθήματα του κύκλου μαθημάτων που κατοχυρώνουν την παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια των αποφοίτων τους, και
- δεύτερον, ότι η αξιοποίηση της ιστορίας και της φιλοσοφίας της επιστήμης για τη διδασκαλία των επιστημών αποτελεί αναγνωρισμένη ερευνητική περιοχή, η οποία υπηρετείται διεθνώς από συναφείς επιστημονικές ενώσεις και σχετικές μελέτες δημοσιεύονται σε επιστημονικά περιοδικά (ενδεικτικό παράδειγμα είναι το περιοδικό Science and Education που εκδίδει ο Springer, στις σελίδες του οποίου έχουν δημοσιευθεί πολλές μελέτες αυτής της θεματικής).

Πιο συγκεκριμένα, τα υποχρεωτικά μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών

- Ιστορία των Επιστημών I: Αρχαιότητα και Μέσοι Χρόνοι (86Υ19),
- Ιστορία των Επιστημών II: Νεότεροι Χρόνοι (86Υ20),
- Φιλοσοφία της Επιστήμης (86Υ16),
- Φιλοσοφία των Κοινωνικών Επιστημών (86Υ18),

με κατάλληλη αναμόρφωση, στις περιπτώσεις που απαιτείται, της ύλης τους, αναδεικνύουν τη λειτουργία της ιστορίας και φιλοσοφίας της επιστήμης ως διδακτικού εργαλείου στη διδασκαλία πλείστων μαθημάτων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

3. Επίσης, στο Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος περιέχεται το υποχρεωτικό Εργαστήριο Κειμενικών Σπουδών (86Ερ02), στην ύλη του οποίου περιλαμβάνεται αφενός η εκμάθηση της οργάνωσης μίας γραπτής ή προφορικής παρουσίασης ενός θέματος και αφετέρου η διδασκαλία—υπό μορφήν πρακτικής άσκησης—θεμάτων ελεύθερης επιλογής από όλους τους φοιτητές προς τους συναδέλφους τους.
4. Επιπλέον, στο Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος περιλαμβάνονται μαθήματα που εμπίπτουν στη δέσμη μαθημάτων που αφορούν στη μάθηση και την ψυχολογία καθώς και σε εκείνη της εκπαίδευσης. Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν τα μαθήματα «Γνωσιακή Επιστήμη» και «Ιστορία και Μεθοδολογία της Ψυχολογίας». Στη δεύτερη κατηγορία ανήκουν τα μαθήματα «Μουσειολογία», «Μουσεία Επιστημών και Τεχνολογίας» και «Ιστορία των Κοινωνικών Επιστημών», τα οποία, μετά από κατάλληλη αναμόρφωση του περιεχομένου τους, μπορούν να συμπεριλάβουν στην ύλη τους θέματα που αφορούν στην εκπαίδευση, όπως λ.χ. η εκπαιδευτική λειτουργία των μουσείων, η διδακτική προσέγγιση των μουσείων επιστημών και τεχνολογίας κ.ά.
5. Με βάση τα παραπάνω η Συνέλευση του Τμήματος Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης του ΕΚΠΑ στην 10η Τακτική της Συνεδρίαση της 28 Φεβρουαρίου 2019 θεωρεί ότι οι απόφοιτοι του Τμήματος πληρούν τα κριτήρια περί παιδαγωγικής και διδακτικής επάρκειας που ορίζει το άρθρο 111 του νόμου 4547/2018, εφόσον θα έχουν παρακολουθήσει επιτυχώς, εκτός από τα μαθήματα των παραγράφων 2 και 3, τα παρακάτω μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών:
  - Τουλάχιστον δύο (2) από τα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα «Γνωσιακή Επιστήμη» (86ΥΕΦ15), και «Μουσειολογία» (86ΥΕΙ14), και «Ιστορία των Κοινωνικών Επιστημών» (86ΥΕΙ09).
  - Τουλάχιστον ένα από τα επιλεγόμενα μαθήματα «Ιστορία και Μεθοδολογία της Ψυχολογίας» (86Ε37) και «Μουσεία Επιστημών και Τεχνολογίας» (86Ε45).

Το σύνολο των πιστωτικών μονάδων (ECTS) που αθροίζουν τα παραπάνω οκτώ (8) μαθήματα υπερβαίνει τις 30.

6. Συνεπώς, η Συνέλευση του Τμήματος Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης του ΕΚΠΑ θεωρεί ότι το ισχύον Πρόγραμμα Σπουδών, μετά από κατάλληλη αναμόρφωση του περιεχομένου της ύλης υφιστάμενων μαθημάτων, όπως περιγράφηκε προηγουμένως, καλύπτει τις απαιτήσεις του άρθρου 111 του νόμου 4547/2018 για την παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια των αποφοίτων του και αποφασίζει ότι ο απονεμόμενος βασικός τίτλος σπουδών (Πτυχίο Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης) εμπεριέχει και πιστοποίηση παιδαγωγικής και διδακτικής επάρκειας για όσους αποφοίτους έχουν παρακολουθήσει επιτυχώς τα μαθήματα που αναφέρονται στο άρθρο 5 της παρούσας απόφασης.

4.7 Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης

Στο Τμήμα θεσμοθετήθηκε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης φοιτητών το 2000. Το πρόγραμμα αυτό λειτούργησε, με χρηματοδότηση από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΠΕΑΕΚ) και Επιστημονικό Υπεύθυνο τον Καθηγητή Κώστα Γαβρόγλου, από το ακαδημαϊκό έτος 2000-2001 μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2004-2005. Από το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008 και μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 2011-12, Επιστημονικός Υπεύθυνος ήταν ο Καθηγητής Χρήστος Τρικαλινός, ενώ από το ακαδημαϊκό έτος 2015-16 και μετά Επιστημονικός Υπεύθυνος είναι ο Καθηγητής Αριστοτέλης Τύμπας. Σύμφωνα με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, η επιτυχής συμμετοχή στο πρόγραμμα ισοδυναμεί με επιτυχή παρακολούθηση ενός επιλεγόμενου μαθήματος.

4.8 Εκπαιδευτικές Εκδρομές

Προκειμένου οι φοιτητές/τριες να έχουν τη δυνατότητα να έλθουν επί τόπου σε επαφή με το αντίστοιχο διδασκόμενο γνωστικό αντικείμενο και να εξοικειωθούν με τη μεθοδολογία της έρευνας για θέματα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης και της Τεχνολογίας, τα ακόλουθα (κατ' επιλογήν) υποχρεωτικά μαθήματα μπορεί να πλαισιώνονται από εκπαιδευτικές εκδρομές στην Ελλάδα και το εξωτερικό: Ιστορία Ι, Ιστορία ΙΙ, Ιστορία Τέχνης και Πολιτισμού, Ιστορία των Επιστημών Ι, Ιστορία των Επιστημών ΙΙ, Επιστήμη, Τεχνολογία, Κοινωνία, Ιστορία Φυσικών Επιστημών, Ιστορία της Τεχνολογίας, Επιστήμη και Πολιτισμός στη Νεότερη Ελλάδα, Επιστημονική και Τεχνολογική Πολιτική, Μουσειολογία,

Αισθητική, Επιστήμη και Τέχνη, Μουσεία Επιστημών και Τεχνολογίας, Διαχείριση Πολιτισμικών Αγαθών.

4.9 Περιεχόμενο Μαθημάτων

Υποχρεωτικά Μαθήματα

86Υ01. Ιστορία Φιλοσοφίας I: Αρχαιότητα και Μέσοι Χρόνοι

Με αναφορά σε κείμενα της αρχαίας γραμματείας και σε σχετικές συλλογές αποσπασμάτων, μελετώνται οι κύριες κατευθύνσεις που χαρακτήρισαν την αρχαία φιλοσοφία ως την ύστερη φάση της:

1. Η κοσμολογική σκέψη των Προσωκρατικών και η ανάδυση του προβληματισμού γύρω από την φύση του λόγου από στοχαστές όπως ο Ηράκλειτος, οι Ελεάτες και οι Σοφιστές. Η σωκρατική μέθοδος της απορίας και του ελέγχου.
2. Η θεωρία των Ιδεών καθώς και η δομική ανάλυση της ψυχής και της πολιτείας από τον Πλάτωνα.
3. Η ανάπτυξη της λογικής, της επιστημονικής μεθοδολογίας, της οντολογίας και της ηθικής εκ μέρους του Αριστοτέλη.
4. Η φιλοσοφία των Επικουρείων, των Στωϊκών και των Σκεπτικών, τόσο των Ακαδημεικών όσο και των Πυρρώνειων, και οι σχετικές διαμάχες μεταξύ των σχολών.
5. Η βαθμιαία ανάδυση νεοδογματικών τάσεων, κυρίως στον χώρο του Μεσοπλατωνισμού και του Νεοπλατωνισμού.
6. Η διαμόρφωση νέων αντιλήψεων όσον αφορά τη φύση του ανθρώπου και τη θέση του μέσα στον κόσμο, κάτω από την επίδραση της ιουδαιοχριστιανικής παράδοσης.

Συζητούνται από τη σκοπιά της σύγχρονης κριτικής τα φιλοσοφικά προβλήματα και οι φιλοσοφικές έννοιες που διαμορφώθηκαν στην αρχαιότητα, όπως επίσης οι ποικίλες θέσεις και τα επιχειρήματα που χρησιμοποιήθηκαν από τους αρχαίους φιλοσόφους στους τομείς της λογικής, της γνωσιολογίας, της οντολογίας και της ηθικής.

86Υ02. Ιστορία Φιλοσοφίας II: Νεότερη και Σύγχρονη Φιλοσοφία

1. Descartes, Στοχασμοί περί της πρώτης φιλοσοφίας
2. Locke, Δοκίμιο για την ανθρώπινη νόηση
3. Leibniz, Μοναδολογία
4. Spinoza, Ηθική
5. Berkeley, Πραγματεία πάνω στις αρχές της ανθρώπινης γνώσης
6. Hume, Πραγματεία για την ανθρώπινη φύση
7. Kant, Κριτική του καθαρού λόγου

8. Hegel, Φαινομενολογία του πνεύματος
9. Nietzsche, Γενεαλογία της ηθικής
10. Russell, Τα προβλήματα της φιλοσοφίας
11. Wittgenstein, Φιλοσοφικές έρευνες
12. Husserl, Καρτεσιανοί στοχασμοί
13. Heidegger, Είναι και χρόνος.

86Υ03. Γνωσιολογία και Μεταφυσική

1. Εισαγωγή: τι είναι η μεταφυσική και τι η γνωσιολογία; Επισκόπηση των κλάδων αυτών.
2. Το πρόβλημα των καθόλου. Τι είναι τα καθόλου (universals); Υπάρχουν; Αν ναι, πού βρίσκονται;
3. Αιτιότητα. Σε τι συνίσταται ένα συμβάν να αποτελεί αίτιο άλλου συμβάντος;
4. Ελευθερία και ντετερμινισμός. Είναι δυνατό ο κόσμος μας να είναι ντετερμινιστικός, αλλά ωστόσο μερικές τουλάχιστον φορές να αποφασίζουμε και να πράττουμε ελεύθερα;
5. Διαχρονική προσωπική ταυτότητα. Ποιες είναι οι αναγκαίες και επαρκείς συνθήκες προκειμένου ένα πρόσωπο που υπάρχει σε χρόνο t κι ένα πρόσωπο που υπάρχει σε μεταγενέστερο χρόνο t' να είναι ένα και το αυτό πρόσωπο;
6. Αναγκαιότητα και δυνατοί κόσμοι. Οι έννοιες του αναγκαίου και του δυνατού. Η οντολογία των δυνατών κόσμων (κυρίως η σχετική θεωρία του D. Lewis).
7. Αλήθεια (A). Η θεωρία της αλήθειας ως αντιστοιχίας και η συνεκτικιστική άποψη για την αλήθεια.
8. Αλήθεια (B). Η πραγματιστική άποψη για την αλήθεια, η πλεοναστική θεωρία και ο μινιμαλισμός για την αλήθεια.
9. Σκεπτικισμός. Είδη σκεπτικισμού, σκεπτικιστικά επιχειρήματα και απαντήσεις σε αυτά.
10. Ορισμοί της γνώσης. Ποιες είναι οι αναγκαίες και επαρκείς συνθήκες προκειμένου κάποιος να γνωρίζει ότι κάτι ισχύει;
11. Δικαιολόγηση πεποιθήσεων. Πότε είναι μια πεποίθηση δικαιολογημένη και όχι αυθαίρετη;
12. Επαγωγή. Τι είναι η επαγωγή; Το παλαιό και το νέο πρόβλημα της επαγωγής.
13. A priori γνώση. Τι είναι η a priori γνώση; Είναι δυνατή; Αν ναι, τι μπορούμε να γνωρίσουμε a priori;

86Υ04. Εισαγωγή στη Φιλοσοφία

1. Τι είναι η Φιλοσοφία
2. Επιχειρήματα
3. Γνωσιολογία
4. Μεταφυσική
5. Φιλοσοφία της Γλώσσας
6. Ηθική
7. Πολιτική Φιλοσοφία
8. Αισθητική.

86Υ05. Ηθική Φιλοσοφία

1) Εισαγωγικά - Βασικές έννοιες 2) Κανονιστικές ηθικές θεωρίες (αρχών) I 3) Κανονιστικές ηθικές θεωρίες (αρχών) II 4) Αρετοκρατικές προσεγγίσεις-θεωρίες αρετών 5) Μεταηθική-το πρόβλημα της θεμελίωσης και της δικαιολόγησης των ηθικών πεποιθήσεων - το πρόβλημα του ηθικού σχετικισμού - Εφαρμοσμένη ηθική 6) Ιατρική ηθική - βιοηθική 7) Αυτοκτονία – Ευθανασία – Αμβλώσεις 8) Κλωνοποίηση 9) Το πρόβλημα της θανατικής ποινής 10) Ηθική του πολέμου 11) Ηθική των επιχειρήσεων 12) Ηθική του περιβάλλοντος 13) Ηθική και πολιτική – ηθική και τέχνη Φεμινιστική ηθική κ.α.	Τί είναι ηθική και τί ηθική φιλοσοφία; Σε τι αποβλέπει; Σε τί συνίσταται το κριτήριο της ηθικότητας για την αποτίμηση και την καθοδήγηση των πράξεων; Πώς πρέπει να πράττει κανείς αν θέλει να πράττει ηθικά; Τι χαρακτήρα πρέπει να διαθέτει κανείς; Πώς θάπρεπε να ζει κανείς; Έχουν τιμές αληθείας οι ηθικές κρίσεις; Πώς δικαιολογούνται; Υπάρχουν αντικειμενικές ηθικές αξίες; Γιατί να είναι κανείς ηθικός; Πώς εφαρμόζονται οι ηθικές θεωρίες και αρχές κατά την λήψη ηθικά σημαντικών αποφάσεων; Πώς σχετίζεται η ηθική με άλλα πεδία κανονιστικής σκέψης;

86Υ06. Ιστορία I: Αρχαιότητα και Μέσοι Χρόνοι

1. Εισαγωγή στην Ιστοριογραφία της Αρχαίας Ελλάδας. Τα είδη των πρωτογενών πηγών και το φυσικό περιβάλλον.
2. Οι “σκοτεινοί αιώνες” και η αναγέννηση του 8ου αι. (περ. 1150-700 π.Χ.): ομηρική κοινωνία και πολιτική οργάνωση, αποικισμός, αλφαβητική γραφή, τα έπη.
3. Αρχαϊκή Ελλάδα (περ. 700-500 π.Χ.): α) πόλεις-κράτη, κοινωνικές συγκρούσεις, οπλιτική “επανάσταση”, νομοθέτες, αριστοκρατική και ολιγαρχική διακυβέρνηση, τύραννοι. Οι πρώτοι Έλληνες φιλόσοφοι και επιστήμονες.

4. Αθηναϊκή Δημοκρατία: Η μεταρρύθμιση του Κλεισθένη, οι περσικοί πόλεμοι, η Αθηναϊκή ηγεμονία. Πελοποννησιακός πόλεμος. Πνευματική ζωή του 5ου αι. π.Χ.: Τραγωδία, Ιστοριογραφία, Σοφιστική, Σωκράτης, Ιατρική.
5. Επίσκεψη στον αρχαιολογικό χώρο της Αρχαίας Αγοράς και το μουσείο της: α) Τοπογραφία της αρχαίας Αθήνας. Αγορά, το κέντρο της εμπορικής, πολιτικής, θρησκευτικής, πνευματικής ζωής της πόλης. β) Η δομή και η λειτουργία της Αθηναϊκής δημοκρατίας μέσα από τα υλικά της κατάλοιπα, κατά τον 5ο και 4ο αι. π.Χ.
6. 4ος αι.: Σπάρτη, Αθήνα, Θήβα συγκρούσεις και συμμαχίες για την ηγεμονία. Παρεμβάσεις των Περσών. Άνοδος της Μακεδονίας του Φιλίππου του Β'. Μακεδονική κοινωνία και βασιλεία. Κορινθιακή Συμμαχία. Πνευματική ζωή του 4ου αι.: Φιλοσοφία, Επιστήμη, φιλοσοφικές σχολές (Πλάτων, Αριστοτέλης).
7. Ο Μέγας Αλέξανδρος: εκστρατεία και έργο. Δημιουργία ενός νέου οικουμενικού ελληνικού πολιτισμού.
8. Τα ελληνιστικά βασίλεια μέχρι την ολοκληρωτική Ρωμαϊκή κατάκτηση (30 π.Χ.). Η ελληνιστική μοναρχία. Η ελληνιστική κοινωνία. Οι πόλεις στον ελληνιστικό κόσμο.
9. Ελληνιστικός πολιτισμός: Γλώσσα, Νέες φιλοσοφικές σχολές στην Αθήνα. Νέα πνευματικά κέντρα, Βιβλιοθήκες, Φιλολογία, Επιστήμη, Θρησκεία.
10. Αρχαία Ρώμη – Από τη βασιλεία στη Res publica, στη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία και στην κρίση του 3ου αι. μ.Χ.: κατακτήσεις και εξελίξεις στην κοινωνία και την πολιτική οργάνωση. Θρησκεία και πνευματική ζωή. Ελληνισμός και Ρώμη. Ελληνορωμαϊκός πολιτισμός (Δεύτερη Σοφιστική, Ιστοριογραφία, Φιλοσοφία). Χριστιανισμός.
11. Ύστερη αρχαιότητα: από τον Κωνσταντίνο στον Ιουστινιανό. Μεταφορά του κέντρου βάρους στην Ανατολή. Σταδιακή επικράτηση του Χριστιανισμού σε όλους τους τομείς του βίου. Η τύχη των φιλοσοφικών σχολών σε Αθήνα και Αλεξάνδρεια. Επαναπροσδιορισμός του ρόλου της φιλοσοφίας, της ρητορικής και συνολικά της ελληνικής παιδείας.
12. Το πέρασμα από την αρχαιότητα στον μεσαιωνικό κόσμο.

86Υ07. Ιστορία II: Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία

1. Η Νεωτερικότητα (Νεότεροι Χρόνοι) ως διακριτή ιστορική περίοδος, υποπερίοδοι
2. Εμπορικός Καπιταλισμός: Από την Αναγέννηση στον Διαφωτισμό
3. Η Επιστημονική Επανάσταση
4. Από την Γαλλική στην Οκτωβριανή Επανάσταση
5. Βιομηχανικός Καπιταλισμός: Από την Πρώτη (Ατμός) στην Δεύτερη Βιομηχανική Επανάσταση (Ηλεκτρισμός)

6. Από τον Πρώτο και το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο στον Ψυχρό Πόλεμο
7. Η Ευρωπαϊκή Ιστορία στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ιστορίας
8. Η Ιστορία της Νεότερης Ελλάδας στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής και της Παγκόσμιας Ιστορίας
9. Η υπόθεση περί Μετανεωτερικότητας, Μεταβιομηχανικής Κοινωνίας, Κοινωνίας της Πληροφορίας
10. Η Περιβαλλοντική Κρίση
11. Κοινωνικό Φύλο και Νεότερη-Σύγχρονη Ιστορία
12. Δημόσια Ιστορία και Νεότερη-Σύγχρονη Ιστορία
13. Ψηφιακή Ιστορία και Νεότερη-Σύγχρονη Ιστορία

86Υ08. Ιστορία Τέχνης και Πολιτισμού

- Η Ιστορία της Τέχνης ως Επιστήμη: η Ιστορία του Τεχνοϊστορικού Αφηγήματος.
- Η Ιστορία της Τέχνης ως Επιστήμη: Εικονογραφική και Φορμαλιστική Μέθοδος.
- Η Τέχνη στην Αρχαία Ελλάδα.
- Μεσαιωνική Τέχνη.
- Αναγεννησιακή Τέχνη στην Ιταλία.
- Αναγέννηση Τέχνη του Βορρά.
- Η Τέχνη του Μπαρόκ και του Ροκοκό.

86Υ09. Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία

1. Γραμματολογική προσέγγιση του Θεαίτητου, και των Φυσικών: ένταξη των δύο κειμένων στην ιστορική τους συνάφεια και στο σύνολο του έργου των συγγραφέων τους.
2. Γιατί ο Πλάτων γράφει διαλόγους; Τι είδους κείμενα γράφει ο Αριστοτέλης; Ερμηνευτικά προβλήματα.
3. Το Πλατωνικό και το Αριστοτελικό corpus. Παράδοση και Κριτική των Κειμένων. Σύγχρονες εκδόσεις αναφοράς.
4. Ερμηνευτική προσέγγιση επιλεγμένων αποσπασμάτων. Ανάδειξη κεντρικών ζητημάτων των κειμένων π.χ. αναζήτηση ορισμών, η έννοια της 'επιστήμης', η σωκρατική μαιευτική, ο διαλεκτικός έλεγχος, η έννοια της 'φύσεως', η διαλεκτική αναζήτηση των πρώτων αρχών.
5. Λεξιλογική ανάλυση, με χρήση έντυπων και ψηφιακών λεξικών, επιλεγμένων όρων των κειμένων: π.χ. επιστήμη/επίσταμαι, αισθάνομαι/αίσθησις, φύσις, κίνησις. Από την κοινή χρήση στη φιλοσοφική έννοια.
6. Γραμματική ανάλυση των αποσπασμάτων με έμφαση στους ρηματικούς τύπους απαρέμφατο και μετοχή, τις αντωνυμίες, τους συνδέσμους, τα σημεία στίξης. Ψηφιακά εργαλεία γραμματικής αναγνώρισης.

7. Συντακτική ανάλυση των αποσπασμάτων με έμφαση στη σύνταξη του απαρεμφάτου και της μετοχής, στην παράταξη και την υπόταξη, στις δευτερεύουσες προτάσεις.
8. Ανάλυση της λογικής δομής των κειμένων με βάση την τεχνική της μεταγραφής των περιόδων κατά τα κώλα τους.
9. Δοκιμές κριτικής/συγκριτικής προσέγγισης μεταφράσεων και ερμηνειών με βάση τη φιλολογική ακρίβεια στην ανάγνωση των κειμένων.

86Υ10. Μαθηματικά

1. Εισαγωγή στη Θεωρία Αριθμών: ιδιότητες των ακεραίων, μαθηματική επαγωγή, ευκλείδεια διαίρεση, πρώτοι αριθμοί, μέγιστος κοινός διαιρέτης, ευκλείδειος αλγόριθμος.
2. Η διαδικασία της κατασκευής, απόδειξης και διερεύνησης στα προβλήματα γεωμετρικών κατασκευών. Ανάλυση και σύνθεση.
3. Καρτεσιανές συντεταγμένες. Η έννοια του διανύσματος, εξίσωση ευθείας και κωνικών τομών.
4. Οι πραγματικοί αριθμοί και ιδιότητές τους. Η έννοια του σημείου και της πραγματικής ευθείας και η σύνδεσή τους με ερωτήματα της φιλοσοφίας των μαθηματικών.
5. Η έννοια της συνάρτησης. Παραδείγματα συναρτήσεων και γραφικές παραστάσεις.
6. Η έννοια του ορίου συνάρτησης. Διαισθητική και αυστηρή εννοιολογική παρουσίαση.
7. Η έννοια της συνέχειας συναρτήσεων. Εφαρμογές και ασκήσεις για τον έλεγχο της συνέχειας.
8. Παραγωγή συναρτήσεων. Ο ορισμός της παραγώγου και η εξίσωση της εφαπτομένης καμπύλης. Η έννοια του ρυθμού μεταβολής.
9. Έννοια του ολοκληρώματος και εφαρμογές στο εμβαδόν επιφάνειας.

86Υ11. Φυσική

Εισαγωγή

1. Σύντομη ανασκόπηση της προνευτώνειας Φυσικής. Ο Γαλιλαίος. Εισαγωγή στις έννοιες και τις μεθόδους της κλασικής Φυσικής.

Νευτώνεια Μηχανική

2. Οι νόμοι του Νεύτωνα και η χρήση τους στις ευθύγραμμες και τις κυκλικές κινήσεις.
3. Το έργο και η ενέργεια.
4. Η διατήρηση της ορμής και της ενέργειας.
5. Η παγκόσμια έλξη.

Θερμοδυναμική

6. Οι θερμοδυναμικοί νόμοι
7. Η έννοια της εντροπίας. Στοιχεία στατιστικής μηχανικής

Ηλεκτρομαγνητισμός

8. Οι βασικοί νόμοι (Coulomb, Ohm, Gauss)
9. Η έννοια του πεδίου
10. Μαγνητικά πεδία αγωγών, νόμος του Ampère
11. Ηλεκτρομαγνητική επαγωγή, νόμος του Faraday
12. Οι εξισώσεις του Maxwell

Νεότερη Φυσική

13. Εισαγωγή στην Ειδική Θεωρία της Σχετικότητας. Εισαγωγή στην Κβαντομηχανική.

86Υ12. Λογική και Θεωρία Συνόλων

1. Βασικές έννοιες της Θεωρίας Συνόλων
2. Άλγεβρα των συνόλων
3. Σχέσεις και συναρτήσεις
4. Πληθικοί αριθμοί
5. Αριθμητική πληθικών αριθμών
6. Βασικές έννοιες της Λογικής
7. Παραδείγματα τυποποίησης προτάσεων
8. Αληθοπίνακες προτασιακών τύπων
9. Έλεγχος εγκυρότητας με αληθοπίνακες
10. Φυσική παραγωγή
11. Είδη αποδείξεων (άμεση, έμμεση, υποθετική)
12. Έλεγχος εγκυρότητας με τυπικές αποδείξεις
13. Παραδείγματα.

86Υ13. Βιολογία

1. Η εμφάνιση της ζωής: από την Φυσική και την Χημεία στην Βιολογία
2. Σταθμοί στην Ιστορία της Βιολογίας: από τους προσωκρατικούς φιλοσόφους στη μοριακή βιολογία
3. Χαρακτηριστικά ζώντων οργανισμών: πολυπλοκότητα, ομοιόσταση, αναπαραγωγή, ανάπτυξη, μεταβολισμός, προσαρμογή
4. Ορισμός «είδους» και «γένους», εξελικτική θεωρία, επιγενετικοί μηχανισμοί
5. Κοινή οργάνωση δομής και λειτουργίας κυττάρων και οργανισμών
6. Χρωμοσώματα/DNA και πρωτεΐνες: η βάση ζωής και κληρονομικότητας
7. Κυτταρικός κύκλος
8. Νευρικό σύστημα
9. Γενικές και ειδικές αισθήσεις
10. Αρχές λειτουργίας φαρμάκων και συνέπειες αυτών

11. Αρχές βιοτεχνολογίας, γενετική μηχανική, γενετικά τροποποιημένοι και μεταλλαγμένοι οργανισμοί.

86Υ14. Αρχές Οικονομικής Ανάλυσης

1. Μεθοδολογικά θεμέλια και έννοιες της Οικονομικής
2. Θεωρία καταναλωτή και παραγωγού
3. Αγοραία ζήτηση και προσφορά
4. Μορφές αγορών
5. Στοιχεία Μακροοικονομικής
6. Προσδιορισμός του εθνικού εισοδήματος ισορροπίας
7. Αγορά Χρήματος
8. Ανεργία και πληθωρισμός.

86Υ15. Θεωρία Δικαίου και Θεσμών

Στο μάθημα αυτό θα συζητήσουμε κυρίως δύο προβλήματα της σύγχρονης θεωρίας των θεσμών και του δικαίου: τη σύγκρουση της δημοκρατικής με τη φιλελεύθερη αρχή στο σύγχρονο κράτος δικαίου και την προσπάθεια επιβολής της κοινωνικής ηθικής με όργανο το δίκαιο, ιδίως στα ζητήματα που έχουν να κάνουν με τον έλεγχο του σώματός μας. Θα ξεκινήσουμε λοιπόν συζητώντας για το κράτος δικαίου, τη δημοκρατία, τον φιλελευθερισμό και τα δικαιώματα, θα συνεχίσουμε με τη συζήτηση για την επιβολή της ηθικής μέσω του δικαίου και το δικαίωμα να ελέγχεις το σώμα σου και θα ασχοληθούμε με ειδικότερα θέματα όπως η παρένθετη μητρότητα, ο γάμος ομόφυλων ζευγαριών, η Δίκη της Νυρεμβέργης, ο λόγος μίσους, το κάψιμο της σημαίας, η απαγόρευση κόμματος, το δημοψήφισμα, η πολυπολιτισμικότητα, η ελευθερία του τύπου και τα δικαιώματα των τρομοκρατών. Στο τρίτο μέρος του μαθήματος θα συζητήσουμε το πρόβλημα της οικονομικής ανισότητας και θα αναφερθούμε στους μεγάλους πολιτικούς φιλοσόφους του 20ου αιώνα (John Rawls και Robert Nozick). Στο πλαίσιο του μαθήματος θα χρησιμοποιήσουμε εκτεταμένα κείμενα από τη λογοτεχνία και το θέατρο αλλά και κινηματογραφικές ταινίες.

86Υ16. Φιλοσοφία της Επιστήμης

1. Τι είναι η φιλοσοφία της επιστήμης
2. Οι πρόδρομοι του Λογικού Θετικισμού
3. Λογικός θετικισμός/εμπειρισμός – επαληθευσιοκρατία
4. Karl Popper- διαψευσιοκρατία, διάκριση επιστήμης –μη επιστήμης
5. Thomas S. Kuhn – η επιστήμη ως πρακτική
6. Imre Lakatos- ερευνητικά προγράμματα
7. Feyerabend – η κριτική της επιστήμης

86Υ17. Ιστορία της Φιλοσοφίας της Επιστήμης

- Εισαγωγή—Γενική παρουσίαση της ιστορίας της ΦΕ
- Αριστοτέλης: το πρόβλημα των πρώτων αρχών
- Μεσαίωνας I: Ακινάτης, Scotus, Ockham: αναζητώντας αρχές του Λόγου
- Μεσαίωνας II: Buridan, Autrecourt: το πρόβλημα της επαγωγής
- Αναγέννηση και επιστημονική επανάσταση: από τον Zabarella, στον Γαλιλαίο: regressus demonstrativa
- 17ος αιώνας—από τον Descartes στον Hume
- Descartes: νόμοι της φύσης και αδρανής ύλη
- Η διαμάχη για τους νόμους της φύσης
- Newton: Η κριτική στον Descartes και η «παραγωγή από τα φαινόμενα»
- Hume: αναγκαιότητα και επαγωγή
- Προσεγγίσεις στην μέθοδο μετά τον Νεύτωνα
- Η καντιανή προσέγγιση
- Laplace: η εισαγωγή των πιθανοτήτων στην μέθοδο
- Mill: γενικευμένος επαγωγισμός
- Peirce: απαγωγή (abduction) και εξήγηση
- Η κρίση των επιστημών στον 19ο αιώνα
- Poincaré: το πρόβλημα των συμβάσεων στην επιστήμη
- Einstein: τα είδη των φυσικών θεωριών

86Υ18. Φιλοσοφία Κοινωνικών Επιστημών

1. Γενική Εισαγωγή
2. Το Αίτημα της Αυτονομίας των Κοινωνικών Επιστημών
3. Το Πρόβλημα του Ερμηνευτικού Κύκλου
4. Φιλοσοφική Ερμηνευτική
5. Μεθοδολογικός Νατουραλισμός I: Η Σύλληψη του Νοήματος των Ανθρωπίνων Πράξεων
6. Μεθοδολογικός Νατουραλισμός II: Η Αρχή της Ορθολογικότητας
7. Μεθοδολογικός Νατουραλισμός III: Η Σύλληψη του Νοήματος Κειμένων
8. Αξιολογικά Ουδέτερη Κοινωνική Επιστήμη
9. Ολιστικά και Ατομιστικά Προγράμματα στις Κοινωνικές Επιστήμες
10. Η Διαμάχη γύρω από τον Θετικισμό
11. Το πρόβλημα της Περιπλοκότητας των Κοινωνικών Φαινομένων και η Δυνατότητα Προγνώσεων
12. Νόμοι και Γενικεύσεις στις Κοινωνικές Επιστήμες
13. Κοινωνικοί Θεσμοί

86Υ19. Ιστορία των Επιστημών I: Αρχαιότητα και Μέσοι Χρόνοι

1. Εισαγωγή. Πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές. Μεθοδολογικές προσεγγίσεις.
2. Προ-ελληνική επιστήμη I. Αίγυπτος.
3. Προ-ελληνική επιστήμη II. Μεσοποταμία.
4. Οι απαρχές της ελληνικής επιστήμης I. Θαλής. Η διαμάχη για τη θεωρία περί αφροασιατικών ριζών της αρχαίας ελληνικής σκέψης («Μαύρη Αθηνά»).
5. Οι απαρχές της ελληνικής επιστήμης II. Η διαμάχη για την προέλευση της έννοιας της απόδειξης.
6. Ελληνική φιλοσοφία και επιστήμη I. Η Πλατωνική Ακαδημία.
7. Ελληνική φιλοσοφία και επιστήμη II. Αριστοτέλης και Λύκειο.
8. Τα ελληνικά μαθηματικά I. Ευκλείδης. Η διαμάχη για τη «γεωμετρική άλγεβρα».
9. Τα ελληνικά μαθηματικά II. Αρχιμήδης. Διόφαντος.
10. Οι αστρονομικές θεωρίες από την αρχαιότητα έως τον Πτολεμαίο.
11. Η σχολιαστική παράδοση της Ύστερης Αρχαιότητας.
12. Η επιστήμη στο Βυζάντιο.
13. Η επιστήμη στον Ισλαμικό Κόσμο.

86Υ20. Ιστορία των Επιστημών II: Νεότεροι Χρόνοι

1. Εισαγωγή: επισκόπηση της Επιστημονικής Επανάστασης.
2. Η φυσική και η κοσμολογία του Αριστοτέλη.
3. Η Πτολεμαϊκή αστρονομία.
4. Η επιστήμη κατά τη διάρκεια του Ύστερου Μεσαίωνα: η ανάδυση των Πανεπιστημίων, η σχέση επιστήμης και θρησκείας, η αναθεώρηση της Αριστοτελικής φυσικής.
5. Η Κοπερνίκεια στροφή.
6. Το σύστημα του Τύχο Μπράχε και η νέα αστρονομία του Κέπλερ.
7. Ο Γαλιλαίος και η γένεση της νέας φυσικής.
8. Η διαμάχη για το ηλιοκεντρικό σύστημα: η δίκη του Γαλιλαίου.
9. Οι νέοι επιστημονικοί θεσμοί: ακαδημίες και επιστημονικά περιοδικά.
10. Η μηχανιστική θεώρηση του κόσμου: Καρτέσιος.
11. Μηχανική και οπτική: η Νευτώνεια σύνθεση.
12. Ιστοριογραφικά θέματα: Υπήρξε η επιστημονική επανάσταση;

86Υ21. Επιστήμη, Τεχνολογία, Κοινωνία

1. Κοινωνιολογικές Θεωρήσεις και Προσεγγίσεις

2. Πολιτική και Διακυβέρνηση της Επιστήμης και της Τεχνολογίας
3. Ειδήμονες και Ειδημοσύνη
4. Τεχνολογίες, Θεσμοί και Δίκαιο
5. Συστήματα, Δίκτυα και Καινοτομίες
6. Χρήσεις, Χρήστες και Τεχνολογίες σε Χρήση
7. Φύλο και Τεχνολογίες
8. Εμπορευματοποίηση της Έρευνας και Τεχνολογίας
9. Περιβάλλον, Επιστήμη και Κοινωνικοί Μετασχηματισμοί
10. Διαχείριση Φυσικών Πόρων και Τεχνολογίες
11. Επιστημονική και Τεχνολογική Πολιτική: Προσεγγίσεις απο τον χώρο της Επιστήμης, Τεχνολογίας, Κοινωνίας
12. Δημοκρατία και Τεχνοεπιστήμες.

86Ερ01. Εργαστήριο Ψηφιακών Σπουδών στις Ανθρωπιστικές Επιστήμες

- Λογισμικό ανοικτού κώδικα και άδειες creative commons.
- Εργαστηριακή άσκηση.
- Μεθοδολογία επιστημονικής έρευνας στο διαδίκτυο.
- Εργαστηριακή άσκηση.
- Πολιτειότητα και ψηφιακότητα.
- Εργαστηριακή άσκηση.
- Νεότερες εξελίξεις στην υπολογιστική γλωσσολογία (Text Encoding Initiative).
- Εργαστηριακή άσκηση.
- Αλγόριθμοι και κοινωνική ζωή. Τα διαδικτυακά παιχνίδια ως πεδίο έρευνας.
- Εργαστηριακή άσκηση.
- Ψηφιακή ανθρωπολογία. Οι δυνητικές πραγματικότητες ως πεδίο έρευνας.
- Εργαστηριακή άσκηση.

86Ερ02. Εργαστήριο Κειμενικών Σπουδών

1. Σχεδιασμός γραπτής εργασίας/διδασκαλίας (1ο μέρος)
2. Σχεδιασμός γραπτής εργασίας/διδασκαλίας (2ο μέρος)
3. Σχεδιασμός γραπτής εργασίας/διδασκαλίας (3ο μέρος)
4. Διαχείριση βιβλιογραφίας: βιβλιογραφικές παραπομπές: τύποι και πρότυπα
5. Διαχείριση βιβλιογραφίας με το Mendeley
6. Η γένεση της γραφής

7. Μια πινακίδα της Γραμμικής Β ως ιστορικό έγγραφο
8. Ιστοριογραφία της Φιλοσοφίας στην Αρχαιότητα / Συγκριτική μελέτη ιστοριογραφικών κειμένων
9. Μέθοδοι ανάγνωσης και ερμηνείας κειμένων από την ιστορία της φιλοσοφίας - Το πρόβλημα του αναχρονισμού
10. Τα Ελληνικά Κείμενα στον Λατινικό Μεσαίωνα
11. Μικροδιδασκαλίες
12. Μικροδιδασκαλίες
13. Μικροδιδασκαλίες

Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικά Μαθήματα

86ΥΕΙ01. Ιστορία των Φυσικών Επιστημών

1. Γνώση και επιστήμη τα μεσαιωνικά χρόνια
2. Ιστοριογραφία της μεσαιωνικής επιστήμης
3. Επιστημονική Επανάσταση: Από τον Κοπέρνικο στον Νεύτωνα
4. Ιστοριογραφία της Επιστημονικής Επανάστασης
5. Οι επιστήμες στα χρόνια του Διαφωτισμού
6. Ιστορία και ιστοριογραφία της χημικής επανάστασης
7. Δύναμη και ενέργεια: Από τον Νεύτωνα στον Joule
8. Ιστορία της Γης: Η ανάδυση της γεωλογίας και οι νέες περί χρόνου αντιλήψεις
9. Θεωρίες της εξέλιξης-Δαρβινισμός
10. Θεσμοί της νεότερης επιστήμης
11. Επιστήμη και θρησκεία: Η κατασκευή μιας αντίθεσης
12. Οι επιστήμες στη δημόσια σφαίρα.

86ΥΕΙ02. Ιστορία των Μαθηματικών

1. Εισαγωγή. Πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές. Μεθοδολογικές προσεγγίσεις.
2. Οι απαρχές των Μαθηματικών. Αίγυπτος.
3. Τα Μαθηματικά στην Μεσοποταμία.
4. Ελληνική Φιλοσοφία και Μαθηματικά. Ιστοριογραφικά θέματα.
5. Ελληνιστικά Μαθηματικά I. Ευκλείδης.
6. Ελληνιστικά Μαθηματικά II. Αρχιμήδης. Ιστοριογραφικά θέματα.
7. Η ελληνορωμαϊκή περίοδος. Διόφαντος και η πρώιμη ιστορία της άλγεβρας.
8. Η σχολιαστική παράδοση της Ύστερης Αρχαιότητας.
9. Τα Μαθηματικά στον Ισλαμικό κόσμο. Ιστοριογραφικά θέματα.

10. Τα Μαθηματικά στον Ύστερο Μεσαίωνα και στην Αναγέννηση.
11. Αναλυτική γεωμετρία. Καρτέσιος και Φερμά.
12. Απειροστικός λογισμός. Νεύτωνας και Λάιμπνιτς.
13. Τα Μαθηματικά του 18ου αιώνα: Επισκόπηση.

86ΥΕΙ03. Ιστορία της Βιολογίας

Το μάθημα εξετάζει την ιστορία της βιολογίας, εστιάζοντας ιδιαίτερα στην ιστορία της μοντέρνας βιολογικής σκέψης (μέσα 18ου έως μέσα 20ού αιώνα). Μεταξύ άλλων, εξετάζονται: οι θεωρίες ταξινόμησης των οργανισμών από την εποχή του Λινναίου έως τα μέσα του 19ου αιώνα· η εξέλιξη των θεωριών για τα απολιθώματα και την ηλικία της γης· η ανάδυση της εξελικτικής θεωρίας στη Γαλλία στο έργο του Lamarck· η ανάπτυξη της συγκριτικής ανατομίας στο έργο του Cuvier και η διαμάχη Cuvier-Geoffroy· η γέννηση της θεωρίας της εξέλιξης μέσω φυσικής επιλογής του Δαρβίνου, η φιλοσοφική και κοινωνική της σημασία και αντιρρήσεις στη θεωρία αυτή κατά το 19ο αιώνα· η γέννηση της κυτταρολογίας και της πειραματικής εμβρυολογίας· οι ανακαλύψεις του Mendel και η ανάπτυξη της μεντελιανής γενετικής στις αρχές του 20ού αιώνα· η ανάπτυξη της κλασικής γενετικής και η σχέση της με την εξελικτική θεωρία· η Μοντέρνα Σύνθεση· η ανάδυση της μοριακής βιολογίας. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην αμοιβαία σχέση μεταξύ βιολογικής σκέψης και του κοινωνικοπολιτικού πλαισίου, καθώς και στις διαφορές μεταξύ παλαιότερων και σύγχρονων ιστοριογραφικών προσεγγίσεων των θεμάτων που θα μελετηθούν. Το μάθημα αποτελείται από 4 θεματικές ενότητες:

- Ενότητα I: Προς τη θεωρία της εξέλιξης: θεωρίες για τη γη και την ταξινόμηση των οργανισμών κατά το 17ο και 18ο αιώνα
  1. Εισαγωγή - Αρχαία Ελλάδα, Μεσαίωνα, Αναγέννηση
  2. Η αναζήτηση του Φυσικού Συστήματος: Λινναίος και Jussieu
  3. Η ιστορία της γεωλογίας και η ανακάλυψη της ηλικίας της γης
- Ενότητα II: Η εξελικτική σκέψη στο 19ο αιώνα
  4. Lamarck και η διαμάχη Cuvier – Geoffroy
  5. Δαρβίνος και το ταξίδι με το Beagle
  6. Δαρβίνος και Καταγωγή
  7. Huxley και Owen, Οντογένεση και Φυλογένεση και η μη-δαρβινική επανάσταση
- Ενότητα III: Ιστορία της κυτταρολογίας και αναπτυξιακής βιολογίας
  8. Η κυτταρική θεωρία και η ανάδυση της κυτταρολογίας
  9. Η ανάδυση της πειραματικής εμβρυολογίας
- Ενότητα IV: Η βιολογική σκέψη στον 20ό αιώνα
  10. Ο Mendel και η ‘επανανακάλυψη’ της μεντελιανής γενετικής
  11. Η ανάδυση της κλασικής γενετικής
  12. Η εξελικτική σκέψη στον 20ό αιώνα: η Μοντέρνα Σύνθεση

13. Μοριακή βιολογία: η ανακάλυψη της δομής του DNA - Σύγχρονες εξελίξεις

86ΥΕΙ04. Ιστορία της Λογικής

- Η Λογική του Αριστοτέλη και του Θεόφραστου
- Η Λογική των Μεγαρικών και των Στωικών
- Η Λογική στους ρωμαϊκούς χρόνους και το Μεσαίωνα
- Η Λογική μετά την Αναγέννηση (Leibniz, Bolzano)
- Αλγεβροποίηση της Λογικής (de Morgan, Boole)
- Cantor και Frege
- Αξιωματική μέθοδος
- Θεωρία τύπων του Russell
- Το πρόγραμμα του Hilbert
- Ιντουισιονισμός (Brouwer)
- Μεταθεωρία της Λογικής.

86ΥΕΙ05. Ιστορία της Ιατρικής

1. Εισαγωγή
2. Η ιατρική πριν τους Νεότερους Χρόνους
3. Η ιατρική στην Επιστημονική Επανάσταση και τον Διαφωτισμό
4. Η ιατρική τον Δέκατο Ένατο και Εικοστό Αιώνα
5. Η μεταπολεμική και πρόσφατη ιατρική
6. Η ανάδυση της βιοϊατρικής
7. Η διαμόρφωση των κλάδων και των επαγγελματικών κοινοτήτων της ιατρικής, η σχέση με τις άλλες επιστήμες της ζωής, η ιστορία των θεσμών εκπαίδευσης στην ιατρική
8. Η ιστορία των ασθενειών, η περίπτωση του καρκίνου
9. Η ιστορία της διαμόρφωσης της δημόσιας εικόνας της ιατρικής
10. Η ιστορία της ιατρικής στην Ελλάδα
11. Η ιστοριογραφία της ιστορίας της ιατρικής
12. Η θεσμική διάσταση της ιστορίας της ιατρικής
13. Η αξιοποίηση τεχνολογιών πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών από την ιστορία της ιατρικής, θεσμοί με τους οποίους η ιστορία της ιατρικής επικοινωνείται δημόσια (π.χ. παραδοσιακά και ηλεκτρονικά μουσεία ιατρικής)

86ΥΕΙ06. Ιστορία της Τεχνολογίας.

1. Εισαγωγικό Μάθημα: Το γνωστικό αντικείμενο, οι επιστημονικές κοινότητες και θεσμοί, οι επαγγελματικές πρακτικές
2. Ιστοριογραφικές Προσεγγίσεις
3. Βιομηχανική Επανάσταση
4. Από την πρώτη στην δεύτερη βιομηχανική επανάσταση: Μέσα 19ου αιώνα έως το 1914 (1ος Παγκόσμιος Πόλεμος)
5. Φορδισμός - Τειλορισμός
6. Ενεργειακά Συστήματα και Δίκτυα
7. Τεχνολογία, Βιομηχανία και ο 2ος Παγκόσμιος Πόλεμος
8. Υπολογιστές, Χρήσεις και Εργασία
9. Βιοτεχνολογία, Νανοτεχνολογία και Διακινδύνευση
10. Τεχνολογικοί Ανταγωνισμοί
11. Πόλη και Τεχνολογία
12. Δημόσια Εικόνα της Τεχνολογίας και Ιστορία
13. Παρουσιάσεις Εργασιών/Γενική Συζήτηση.

86ΥΕΙ07. Ιστορία της Οικονομικής Σκέψης

1. Εισαγωγή. Η χρησιμότητα της Ιστορίας Οικονομικής Σκέψης
2. Αρχαία Ελληνική και Ρωμαϊκή Οικονομική Σκέψη
3. Προ-κλασική Οικονομική Σκέψη
4. Κλασική Σχολή Πολιτικής Οικονομίας
5. Η Οριακή Σχολή (Μαρτζίναλιστές)
6. Η Νεοκλασική Σύθεση
7. Η Γερμανική Ιστορική Σχολή
8. Η Αμερικανική Θεσμική Σχολή
9. Η Κευνσιανή Επανάσταση.

86ΥΕΙ08. Ιστορία της Κλασικής Γραμματείας

- Η γένεση και διαμόρφωση της κλασικής φιλολογικής επιστήμης από την αρχαιότητα έως τις μέρες μας και ο ρόλος της στην παράδοση των κλαδ-σικών κειμένων
- Οι αρχαίοι γραμματικοί και οι βάσεις της φιλολογίας
- Η συλλογή και οι πρώτες εκδόσεις των φιλοσοφικών και των επιστημονικών κειμένων
- Υπομνήματα, σχόλια, διδακτικά εγχειρίδια
- Χριστιανική παιδεία και κλασικά γράμματα
- Η Βυζαντινή Αναγέννηση

- Μετάφραση και διάδοση των επιστημονικών και φιλοσοφικών κειμένων στον Αραβικό και τον Δυτικό κόσμο
- Λόγιοι της Αναγέννησης και του Ουμανισμού
- Η φιλολογία την ψηφιακή εποχή.

86ΥΕΙ09. Ιστορία των Κοινωνικών Επιστημών

1. Μεθοδολογικά θεμέλια: Επιστήμες αναλυτικού τύπου. Αξιολογική ουδετερότητα στις Κοινωνικές Επιστήμες.
2. Οικονομική, η πρώτη εμπειρική Κοινωνική Επιστήμη. Σκωτικός Διαφωτισμός και απαρχές των νεότερων κοινωνικών επιστημών.
3. Κλασική Πολιτική Οικονομία και Νεοκλασική Οικονομική.
4. Η γένεση της Κοινωνιολογίας. Ο θετικισμός του Αύγουστου Κοντ.
5. Οι θεμελιωτές της Κοινωνιολογίας I: Emile Durkheim.
6. Οι θεμελιωτές της Κοινωνιολογίας II: Max Weber.
7. Οι θεμελιωτές της Κοινωνιολογίας III: Vilfredo Pareto.
8. Οι θεμελιωτές της Κοινωνιολογίας IV: Herbert Spencer.
9. Βασικές έννοιες της Κοινωνιολογίας.
10. Εμφάνιση, αντικείμενο και προβλήματα της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας.
11. Εμφάνιση, αντικείμενο και προβλήματα της Κοινωνικής Ψυχολογίας.
12. Εμφάνιση, αντικείμενο και προβλήματα της Πολιτικής Επιστήμης.
13. Εμφάνιση, αντικείμενο και προβλήματα της Κοινωνιοβιολογίας.

86ΥΕΙ10. Ιστοριογραφία της Επιστήμης και της Τεχνολογίας

1. Η προϊστορία της ιστορίας της επιστήμης.
2. Πηγές, τεκμήρια και ιστορικά γεγονότα: Η τέχνη του ιστορικού.
3. Ο θετικισμός και η ιστοριογραφία της επιστήμης.
4. Ιστορία της επιστήμης και της τεχνολογίας μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.
5. Ιστορικιστική στροφή. Kuhn, Lakatow, Feyerabend.
6. Η μετα-Kuhn εποχή.
7. Κοινωνιολογία της επιστήμης και strong program.
8. Κοινωνική κατασκευασιοκρατία και θεωρία δρώντος δικτύου.
9. Η νέα ιστοριογραφία της επιστήμης και της τεχνολογίας.
10. Η επιστημονική επανάσταση και ο Διαφωτισμός υπό νέο φως.
11. Νέες θεωρήσεις στην ιστορία της τεχνολογίας.
12. Επιστημονική και τεχνολογική πολιτική: η σημασία της ιστορίας της επιστήμης και της τεχνολογίας.

86ΥΕΙ11. Επιστήμες και Πολιτισμός στη Νεότερη Ελλάδα

1. Ιστορία της επιστήμης και σχέσεις κέντρου-περιφέρειας.
2. Νεοελληνικός Διαφωτισμός: Κριτικές προσεγγίσεις.
3. Ελληνική επιστήμη τον 17ο αιώνα: Νεοαριστοτελισμοί στον ευρωπαϊκό χώρο.
4. Η αναβίωση του ελληνικού φιλοσοφικού στοχασμού: Κύρ. Λούκαρης & Θεόφ. Κορυδαλέας.
5. Επιστήμες και Ορθοδοξία.
6. Η ελληνική πνευματική ζωή τον 18ο αιώνα: Δίκτυα λογίων στον ευρωπαϊκό χώρο.
7. Η ελληνική πνευματική ζωή τον 18ο αιώνα: Δίκτυα βιβλίων στον ευρωπαϊκό χώρο.
8. Η οικειοποίηση της νέας φυσικής φιλοσοφίας: Πείραμα και μαθηματικά.
9. Ο Νεύτων στην Ανατολή: Οικειοποίηση και αυτόχθονη παραγωγή.
10. Ιστοριογραφική Επισκόπηση: Νέες αναγνώσεις της Επιστημονικής Επανάστασης.
11. Θεσμοί της νεότερης επιστήμης στο νέο ελληνικό κράτος.
12. Επιστήμη και δημόσια σφαίρα στην Ελλάδα του 19οαιώνα.

86ΥΕΙ12. Επιστημονική και Τεχνολογική Πολιτική

Μέρος Πρώτο: Πολιτική, Θεσμοί και Πολιτικές Τεχνο-επιστημών

1. Έννοιες και πολιτικές διαχείρισης της επιστημονικής και τεχνολογικής γνώσης, 1850-1900
2. ‘Βασική Έρευνα’, ‘Εφαρμοσμένη επιστήμη’, ‘Καινοτομία’: Νοήματα και Πολιτικές, 1900-1950
3. Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος και Αμερικανοποίηση της Επιστήμης και Τεχνολογικής Έρευνας
4. Η συγκρότηση της Ευρωπαϊκής περιοχής έρευνας’

Μέρος Δεύτερο: Σύγχρονες προσεγγίσεις και ζητήματα στα τέλη του 20ου και στις αρχές του 21ου αιώνα

5. Νέες τάσεις στην τεχνολογική και επιστημονική πολιτική: Πανεπιστήμια, Βιομηχανική Ιδιοκτησία, Αναπτυξιακά Παραδείγματα
6. Κατασκευασιοκρατικές προσεγγίσεις τεχνο-επιστημών και τεχνολογική πολιτική (Constructive Technology Assessment)
7. Έρευνα, Καινοτομία και Κοινωνική Ευθύνη: Απο την επιστήμη στην κοινωνία στην επιστήμη για την κοινωνία
8. Μεγάλες Κοινωνικές Προκλήσεις και νέες Πολιτικές Καινοτομίας: Βαθείς Κοινωνικοτεχνικοί Μετασχηματισμοί, Καινοτομίες, Ζήτηση.

Μέρος Τρίτο: Ειδικά Ζητήματα Επιστημονικής και Τεχνολογικής Πολιτικής

9. Γνωσιακά Κοινά, Διαχείριση Δεδομένων, Ίντερνετ
10. Τεχνολογίες, Δίκτυα και Πολιτική
11. Επιστήμη, Τεχνολογία, Βιωσιμότητα και Κλιματική Αλλαγή
12. Αναδυόμενες Τεχνολογίες (βιοτεχνολογία, νανοτεχνολογία) και Δημόσια Πολιτική
13. Δημόσιες Πολιτικές, Δίκαιο και Έρευνα στις Βιο-ιατρικές Επιστήμες

86ΥΕΙ13. Φύλο, Επιστήμη, Τεχνολογία

1. Κοινωνικό φύλο και συναφείς έννοιες
2. Εισαγωγή σε θεωρητικές και ιστοριογραφικές προσεγγίσεις του κοινωνικού φύλου
3. Εισαγωγή σε προσεγγίσεις του κοινωνικού φύλου από το διεπιστημονικό πεδίο Σπουδές Επιστήμης και Τεχνολογίας, την Ιστορία της Επιστήμης και την Ιστορία της Τεχνολογίας
4. Κοινωνικό φύλο και επιστήμη: Αντιπροσωπευτικές μελέτες από την Ιστορία της Επιστήμης
5. Κοινωνικό φύλο και τεχνολογία: Αντιπροσωπευτικές μελέτες από την Ιστορία της Τεχνολογίας
6. Κοινωνικό φύλο, επιστήμη, τεχνολογία: Αντιπροσωπευτικές μελέτες από τις Σπουδές Επιστήμης και Τεχνολογίας
7. Κοινωνικό φύλο, Πληροφορική, Τηλεπικοινωνίες
8. Κοινωνικό φύλο, Επιστήμες της Ζωής, Βιοτεχνολογία, Ιατρική
9. Κοινωνικό Φύλο, Επιστήμη, Τεχνολογία, Περιβάλλον
10. Κοινωνικό Φύλο, Επιστήμη και Τεχνολογία στην Ελλάδα: Αντιπροσωπευτικές ιστορικές μελέτες
11. Κοινωνικό Φύλο, Επιστήμη και Τεχνολογία στην Ελλάδα: Αντιπροσωπευτικές μελέτες από το πεδίο Σπουδές Επιστήμης και Τεχνολογίας
12. Κοινωνικό Φύλο, Επιστήμη και Τεχνολογία στην δημόσια σφαίρα
13. Κοινωνικό Φύλο, Επιστήμη και Τεχνολογία στην εικονική πραγματικότητα.

86ΥΕΙ14. Μουσειολογία

1. Βασικές έννοιες σχετικά με τον θεσμό του μουσείου (ορισμός μουσείου, μουσειακές σπουδές, τυπολογία μουσείων).
2. Το επάγγελμα του μουσειολόγου.
3. Μουσειακή ηθική και κώδικες δεοντολογίας, φορείς διαχείρισης των μουσείων στην Ελλάδα, πιστοποίηση μουσείων.
4. Μουσειακές συλλογές (τεκμηρίωση, διαχείριση).
5. Συλλέκτες και συλλεκτική δραστηριότητα.

6. Οι συλλογές κατά την Αρχαιότητα, τη Ρωμαϊκή εποχή και το Μεσαίωνα.
7. Συλλέκτες και συλλογές στην Ευρώπη την εποχή της Αναγέννησης και του Διαφωτισμού.
8. Το Δημόσιο Μουσείο.
9. Η ιστορία των μουσείων στην Ελλάδα.
10. Το μέλλον των μουσείων: σύγχρονες προκλήσεις, προβλήματα και προοπτικές.
11. Εκθεσιακές πρακτικές και τρόποι οργάνωσης εκθέσεων.
12. Ο εκπαιδευτικός ρόλος του μουσείου.
13. Μουσείο και επικοινωνία με το κοινό.

86ΥΕΙ15. Ιστορία και Μεθοδολογία της Νευροεπιστήμης

1. Εισαγωγή στη νευροεπιστήμη – η σχέση της με την ψυχολογία και τη φιλοσοφία
2. Η γέννηση και η εξέλιξη της νευροεπιστήμης
3. Διαφορετικές θεωρίες για το πώς λειτουργεί ο εγκέφαλος
4. Διαφορετικές μέθοδοι έρευνας της λειτουργίας του εγκεφάλου
5. Η σχέση μεταξύ εγκεφαλικής λειτουργίας και νοητικών φαινομένων
6. Η ανατομική και κυτταρική δομή του νευρικού συστήματος
7. Η δομή και η λειτουργία του νευρώνα
8. Ηλεκτρικές και χημικές διεργασίες στο νευρώνα
9. Το δυναμικό ενέργειας και η σύναψη
10. Νευροδιαβιβαστές και ναρκωτικές ουσίες
11. Εγκεφαλικές βλάβες και οι επιπτώσεις τους
12. Η νευροβιολογία της όρασης.

86ΥΕΦ01. Φιλοσοφία της Φυσικής

1. Συνοπτική ανάλυση των εννοιών του χώρου και χρόνου στην αρχαιότητα.
2. Χώρος, χρόνος και κίνηση στον Αριστοτέλη.
3. Η μηχανιστική-απόλυτη αντίληψη περί χώρου και χρόνου (Newton).
4. Η σχεσιοκρατική αντίληψη περί χώρους και χρόνου (Leibniz, Berkeley, Mach).
5. Η υπερβατολογική αντίληψη του Kant.
6. Η σχετικιστική αντίληψη περί χώρου και χρόνου (Einstein έναντι Lorentz).
7. Φυσική γεωμετρία του χώρου και συμβασιοκρατία (Poincaré, Reichenbach, Grünbaum).
8. Από τον χώρο και χρόνο στον χωροχρόνο: Ειδική Θεωρία Σχετικότητας.
9. Ενότητα χωροχρόνου, κίνησης και ύλης: Γενική Θεωρία Σχετικότητας.

10. Φιλοσοφικές συνέπειες της θεωρίας της σχετικότητας.
11. Υποστασιοκρατία έναντι Σχισιοκρατίας.
12. Γνωσιολογικός σχετικισμός, θεωρία σχετικότητας και αντικειμενικότητα στον φυσικό κόσμο.
13. Αιτιότητα στη θεωρία της σχετικότητας: Δομή κώνου φωτός και η αιτιώδης διάταξη αιτίας-αποτελέσματος, παρελθόντος-μέλλοντος.

86ΥΕΦ02. Φιλοσοφία των Μαθηματικών

Το μάθημα εξετάζει τη βασική φιλοσοφική προβληματική σχετικά με τα μαθηματικά, αναπτύσσοντας οντολογικά, σημασιολογικά και γνωσιολογικά ζητήματα της συγκεκριμένης περιοχής της φιλοσοφίας των μαθηματικών. Τέτοια ζητήματα ανακύπτουν και αντιμετωπίζονται στην εποχή μας στο πλαίσιο της φιλοσοφικής διαμάχης μεταξύ των σύγχρονων φιλοσοφικών ρευμάτων (όπως π.χ. οι σύγχρονες εκδοχές του μαθηματικού ρεαλισμού, ο νεοφρεγκεανισμός, ο στρουκτουραλισμός, ο νατουραλισμός και ο νομιναλισμός). Επίσης, το μάθημα δίνει ιδιαίτερη έμφαση στις προβληματικές που αφορούν το οντολογικό status των μαθηματικών αντικειμένων και την οντολογική φύση του συνεχούς, τη σύνδεση του μαθηματικού συνεχούς με την έννοια του χρόνου, τα παράδοξα του Ζήνωνος, τις τροπικές προσεγγίσεις στην έννοια του σημείου και τη φύση της πραγματικής ευθείας. Αναπτύσσει συστηματικά τα θέματα που αφορούν τη σημασιολογία της μαθηματικής γλώσσας όπως η έννοια της αλήθειας, η συγκρότηση του νοήματος και η συσχέτιση μεταξύ γλώσσας και μεταγλώσσας. Επιχειρεί επιπλέον τη συσχέτιση των μαθηματικών εννοιών με την εμπειρική "πραγματικότητα" και αναδεικνύει το ζήτημα της εφαρμοσιμότητας των μαθηματικών, τις έννοιες του μαθηματικού γεγονότος και του μαθηματικού συμβάντος και τη δυνατότητα πρόσβασης στη μαθηματική γνώση.

86ΥΕΦ03. Φιλοσοφία της Βιολογίας

Το μάθημα εστιάζει σε τρία είδη θεμάτων:

Πρώτον, σε γενικότερα ζητήματα στη φιλοσοφία της επιστήμης, εφαρμοσμένα στη βιολογία (βιολογική εξήγηση, αναγωγισμός, γενετική αιτιότητα).

Δεύτερον, σε ειδικά εννοιολογικά και φιλοσοφικά ζητήματα που ανακύπτουν εντός της βιολογίας: Τι σημαίνει ότι ένας οργανισμός είναι πιο αρμοσμένος από έναν άλλον; Και τι ακριβώς είναι η αρμοστικότητα (fitness); Τι είναι η φυσική επιλογή και τι είναι αυτό που επιλέγεται -γονίδια, οργανισμοί, ή ομάδες οργανισμών; Τι σημαίνει ότι ένα χαρακτηριστικό ενός οργανισμού συνιστά προσαρμογή; Έχουν τα βιολογικά χαρακτηριστικά (π.χ. τα μάτια) 'λειτουργίες'; Τι ακριβώς σημαίνει ότι κάτι έχει λειτουργία, και πόσο 'τελεολογικός' είναι αυτός ο τρόπος σκέψης; Τι ακριβώς είναι τα βιολογικά είδη; Είναι η βιολογία μια ριζικά διαφορετική επιστήμη από τη χημεία και τη φυσική;

Τρίτον, σε φιλοσοφικά ερωτήματα που ανακύπτουν από την εφαρμογή του εξελικτικού τρόπου σκέψης σε παραδοσιακά φιλοσοφικά (και άλλα) θέματα. Μπορούν να εξηγηθούν βιολογικά όψεις της ανθρώπινης συμπεριφοράς (π.χ. αλτρουϊσμός); Μπορεί να εφαρμοστεί ο εξελικτικός τρόπος σκέψης για να εξηγηθεί η ανθρώπινη φύση, ο ανθρώπινος νους, η ηθική, η θρησκεία;

Το μάθημα αποτελείται από 5 θεματικές ενότητες:
Ενότητα I: Φιλοσοφικά θέματα στην εξελικτική βιολογία

1. Εξέλιξη & Φυσική Επιλογή
2. Προσαρμογή & Κατασκευή Οικοθέσης
3. Τελεολογία στη Βιολογία: Σκοπός & Λειτουργία
4. Οι Μονάδες της Επιλογής & η Εξέλιξη από την Άποψη του Γονιδίου

Ενότητα II: Η οντολογία της εξέλιξης

5. Οργανισμοί & Βιολογικά Άτομα
6. Βιολογικά Είδη και Ανώτερα Τάξα

Ενότητα III: Φιλοσοφικά θέματα στη γενετική και στη μοριακή βιολογία

7. Η Έννοια του Γονιδίου
8. Αναγωγή & Αναγωγισμός
9. Γενετική Πληροφορία & Βιολογική Επικοινωνία

Ενότητα IV: Η βιολογία ως επιστήμη

10. Βιολογικοί Νόμοι & Μηχανισμοί

Ενότητα V: Εξέλιξη και ανθρώπινη φύση

11. Κοινωνική Συμπεριφορά & Συνεργασία
12. Καθολικός Δαρβινισμός, Εξέλιξη του πολιτισμού & Ανθρώπινη Φύση.

86ΥΕΦ04. Φιλοσοφία της Λογικής

Το μάθημα εστιάζει στο αν και πώς μπορούν να μεταφραστούν προτάσεις των φυσικών γλωσσών στις συμβολικές γλώσσες της προτασιακής και της πρωτοβάθμιας λογικής, συγκεκριμένα έχει το ακόλουθο περιεχόμενο:

1. Τρόποι αξιολόγησης επιχειρημάτων: εγκυρότητα, ορθότητα, νοηματική σχέση ανάμεσα στις προκείμενες και το συμπέρασμα, πειστικότητα.
2. Πότε κάποιες προτάσεις είναι ασύμβατες μεταξύ τους, πότε είναι αντιφατικές και πότε μια πρόταση είναι άρνηση μιας άλλης. Η έννοια του λογικά δυνατού.
3. Γιατί οι λογικοί κανόνες στις μέρες μας διατυπώνονται ως κανόνες για συμβολικές γλώσσες και όχι για φυσικές. Πότε ένα επιχείρημα δεν είναι απλά έγκυρο, αλλά λογικά ή μορφικά έγκυρο. Η έννοια της λογικής σταθεράς.
4. Διαφορές και ομοιότητες ανάμεσα σε λέξεις των φυσικών γλωσσών όπως τα «και» και «αλλά» και στο σύνδεσμο της σύζευξης στην τυπική λογική. Διαφορές και ομοιότητες ανάμεσα σε λέξεις φυσικών γλωσσών όπως το διαζευκτικό «ή» και στο σύνδεσμο της διάζευξης στην τυπική λογική.

5. Οι υποθετικοί λόγοι του πραγματικού (indicative conditionals). Επιχειρήματα που δείχνουν ότι δεν είναι ισοδύναμοι με τις συνεπαγωγές της (τυπικής) προτασιακής λογικής και επιχειρήματα που δείχνουν ότι είναι ισοδύναμοι.
6. Πώς επικαλούνται έννοιες από την πραγματολογία (pragmatics) όσοι θεωρούν ότι οι υποθετικοί λόγοι του πραγματικού είναι ισοδύναμοι με τις συνεπαγωγές της προτασιακής λογικής.
7. Η πιθανοθεωρητική προσέγγιση στους υποθετικούς λόγους του πραγματικού.
8. Η συμβολική γλώσσα της πρωτοβάθμιας λογικής: συνοπτική παρουσίαση της σύνταξης και της σημασιολογίας της.
9. Προτάσεις των φυσικών γλωσσών που μεταφράζουμε συμβολικά με χρήση του καθολικού ποσοδείκτη. Προτάσεις που μεταφράζουμε με χρήση του υπαρκτικού ποσοδείκτη.
10. Η συμβολική απόδοση επιθέτων, κυρίων ονομάτων (με έμφαση στα ονόματα χωρίς αναφορά) και όρων για φυσικά είδη (π.χ. «νερό», «χρυσός»).
11. Η συμβολική απόδοση αριθμητικών. Η λέξη «μόνο».
12. Η συμβολική απόδοση επιρρημάτων και άλλων επιρρηματικών προσδιορισμών.
13. Πώς, χρησιμοποιώντας όσα έχουμε μάθει, μπορούμε να μεταφράζουμε συμβολικά διάφορες περίπλοκες προτάσεις των φυσικών γλωσσών.

86ΥΕΦ05. Αναλυτική Φιλοσοφία

- Ιστορικές Απαρχές της Αναλυτικής Φιλοσοφίας: Αντίδραση στον βρετανικό Ιδεαλισμό (Russell και Moore)
- Το σύστημα της Εννοιολογίας του Frege
- Λογικός Ατομισμός (Russell, Wittgenstein)
- Λογικός Θετικισμός και εσωτερικές διαμάχες (Schlick, Carnap, Hempel)
- Κριτική στον Λογικό Θετικισμό (Quine: Τα δύο δόγματα του Εμπειρισμού)
- Κριτική στη διάκριση σχήματος-περιεχομένου (Davidson).

86ΥΕΦ06. Ηπειρωτική Φιλοσοφία

- Σύντομες εισαγωγικές διαλέξεις για τους φιλοσόφους: Νίτσε, Χούσερλ, Χάιντεγκερ, Χόρχαίμερ, Γκάνταμερ, Ντερριντά
- Ερμηνευτική προσέγγιση αποσπασμάτων από σημαντικά κείμενά τους.

86ΥΕΦ07. Φιλοσοφία των Οικονομικών

- Εισαγωγή. Βασικές μεθοδολογικές έννοιες. Στοιχεία μεθοδολογικής εξέλιξης των κοινωνικών επιστημών.

- Μεθοδολογική εξέλιξη της Οικονομικής: Κλασική, Ιστορική και Νεοκλασική Σχολή.
- Κύρια ρεύματα οικονομικής μεθοδολογίας: Robbins, Keynes, Friedman, Samuelson.
- Ετερόδοξες προσεγγίσεις στην οικονομική μεθοδολογία (Veblen, Myrdal, Μετα-Κευνσιανοί, κριτικός ρεαλισμός).
- Σύγχρονη Φιλοσοφία Επιστήμης και Οικονομική: Popper, Kuhn, Lakatos, Laudan.

86ΥΕΦ08. Νεότερη Φιλοσοφία

- Εισαγωγή στη φιλοσοφία του Χέγκελ
- Εισαγωγικά στην προβληματική της Φιλοσοφίας της ιστορίας
- Εκ του σύνεργυς ερμηνεία του κειμένου Ο Λόγος στην ιστορία.

86ΥΕΦ09. Σύγχρονη Φιλοσοφία

Οι κύριες θεματικές ενότητες δύνανται να εστιάζουν στο έργο σημαντικών φιλοσόφων της περιόδου που καλύπτει το μάθημα, όπως οι: Wilfrid Sellars, Robert Brandom, John McDowell, Peter Strawson, John Searle, Hilary Putnam, Bernard Williams, Derek Parfit, Thomas Nagel, Simon Blackburn, Christine Korsgaard, Richard Wollheim.

86ΥΕΦ10. Φιλοσοφία της Γλώσσας

- Τα σημαντικά φιλοσοφικά ζητήματα γύρω από το νόημα και τη φύση της γλώσσας.
- Θεωρίες για το νόημα και την αναφορά ενικών όρων, κατηγορηματικών συμβόλων, γλωσσικών προτάσεων: Locke, J.S. Mill, Frege, Russell, Wittgenstein, Strawson, Donnellan, Kripke, Putnam, Dummett, Davidson.
- Ειδικά θέματα στη φιλοσοφία της Γλώσσας: Διάκριση ισχύος-περιεχομένου μιας εκφοράς, περιεχόμενο και συγκείμενο μιας εκφοράς, δεικτολογικές εκφράσεις, ομιλιακά ενεργήματα, συνθεσιακότητα γλωσσικών προτάσεων, προτάσεις απόδοσης προτασιακών στάσεων, προτάσεις πλαγίου λόγου, μεταφορικός λόγος, ύφος και νόημα.
- Σκεπτικισμός για το νόημα της γλώσσας και δυνατή αναίρεσή του: Kripke, Quine, Davidson.

86ΥΕΦ11. Φιλοσοφία του Νου

1. Εισαγωγή-Τύποι νοητικών φαινομένων-Descartes-Δυϊσμός ουσιών-Επιγένεση-Φυσικαλισμός-Προθετικότητα
2. Συμπεριφορισμός
3. Θεωρία ταυτότητας
4. Λειτουργισμός της μηχανής

5. Αιτιακός λειτουργισμός
6. Νοητική αιτιότητα
7. Συνείδηση
8. Νοητικό περιεχόμενο
9. Αναγωγιστικός και μη-αναγωγιστικός υλισμός
10. Αναδυτισμός
11. Πανψυχισμός.

86ΥΕΦ12. Σύγχρονη Φιλοσοφία της Επιστήμης

1. Κλασικές γνωσιοθεωρητικές προσεγγίσεις θεμελίωσης της επιστημονικής μεθόδου: Κλασικός Ορθολογισμός vs Κλασικός Εμπειρισμός.
2. Λογικός Θετικισμός-Λογικός Εμπειρισμός: Οριοθέτηση βασικών θέσεων.
3. Το Υποθετικό-Παραγωγικό πρότυπο της δομής των επιστημονικών θεωριών. Κριτική.
4. Παραγωγικός-Επαγωγικός συλλογισμός: Το πρόβλημα της επαγωγής.
5. Αντιμετωπίζοντας το πρόβλημα της επαγωγής: Ρητές και άρρητες παραδοχές.
6. Θεωρίες επικύρωσης επιστημονικών θεωριών.
7. Μοντέλα επιστημονικής εξήγησης: Παραγωγικό-Νομολογικό πρότυπο εξήγησης, Παραγωγικό-Στατιστικό πρότυπο εξήγησης.
8. Επαγωγικό-Στατιστικό πρότυπο εξήγησης. Κριτική.
9. Θέση Duhem-Quine: Ολιστικός χαρακτήρας ελέγχου των επιστημονικών θεωριών.
10. Υποκαθορισμός ως προς την εμπειρική βάση δεδομένων. Κριτήρια αξιολόγησης μεταξύ εμπειρικών ισοδύναμων εναλλακτικών επιστημονικών θεωριών.
11. Διαμάχη ρεαλισμού-αντιρεαλισμού.
12. Το πρόβλημα της αλήθειας στην επιστήμη: Διάκριση επιστημικών-μη επιστημικών προσεγγίσεων.
13. Επιστημονική γνώση και μορφές αντικειμενικότητας.

86ΥΕΦ13. Φιλοσοφία του Δικαίου

Στο μάθημα αυτό συνεχίζεται η συζήτηση των θεμάτων που θίχθηκαν στη «Θεωρία Δικαίου και Θεσμών» δίνοντας έμφαση κυρίως στη σχέση δικαίου, πολιτικής και ηθικής. Αναλύονται μια σειρά σχετικών υποθέσεων (το κάψιμο της σημαίας, η ελευθερία του τύπου, τα βασανιστήρια και η τρομοκρατία, τα δικαιώματα των μεταναστών) και προβάλλονται 7 σχετικές ταινίες οι οποίες θα συζητηθούν. Ακολουθούν παρουσιάσεις των φοιτητριών/τών οι οποίες θα έχουν τη μορφή debate και επικεντρώνονται σε θέματα σχέσης δικαίου, πολιτικής και

ηθικής, ηθικών και νομικών προβλημάτων που δημιουργεί η βιοτεχνολογία, θέματα ιδιοκτησίας του σώματος, και προβλήματα ελευθερίας του λόγου και της έκφρασης.

86ΥΕΦ14. Φιλοσοφία της Ιστορίας

1. Τι είναι η φιλοσοφία της ιστορίας;
2. Τι είναι η ιστορία και το παρελθόν;
3. Τι είναι τα γεγονότα και τα ιστορικά γεγονότα;
4. Τι είναι τα συμβάντα και τα τεκμήρια;
5. Ποιος είναι ο ρόλος της αφήγησης στην ιστορία;
6. Υπάρχει αντικειμενικότητα στην ιστορία;
7. Ηθικές κρίσεις και ιστορία.
8. Είναι η ιστορία επιστήμη;
9. Ποια είναι η χρήση και η χρησιμότητα της ιστορίας;
10. Θεωρησιακές θεωρίες για την ιστορία –Καντ
11. Θεωρησιακές θεωρίες για την ιστορία –Hegel
12. Θεωρησιακές θεωρίες για την ιστορία –Marx
13. Σύγχρονες θεωρησιακές θεωρίες για την ιστορία.

86ΥΕΦ15. Γνωσιακή Επιστήμη

- Ανάδυση της γνωσιακής επιστήμης
- Ο ρόλος των υπολογιστών
- Ποιος επιστημονικός κλάδος είναι πλέον κατάλληλος για την μελέτη του νου
- Τι συνιστά νοητική διεργασία
- Ο νους από την σκοπιά των νευροεπιστημών, της ψυχολογίας, της τεχνητής νοημοσύνης, της φιλοσοφίας
- Τεχνητή και φυσική νοημοσύνη
- Η έννοια του μοντέλλου
- Η έννοια της αναπαράστασης
- Επίπεδα περιγραφής και ανάλυσης των νοητικών φαινομένων, δυνατότητα αναγωγισμού
- Συγκίνηση, συνείδηση, βούληση και αυτοματισμός.

Επιλεγόμενα Μαθήματα

86Ε01. Θέματα Ιστορίας των Φυσικών Επιστημών

1. Οι επαναστάσεις στη φυσική των αρχών του 20ου αιώνα.
2. Η διεθνοποίηση των φυσικών επιστημών.

3. Ο ρόλος των φυσικών επιστημών στον 10 Παγκόσμιο Πόλεμο.
4. Το μεσοπολεμικό κλίμα: η δημοκρατία της Βαϊμάρης, η άνοδος του Ναζισμού, και οι διώξεις των Εβραίων επιστημόνων.
5. Οι εξελίξεις στη φυσική που οδήγησαν στην κατασκευή της ατομικής βόμβας: η ανάπτυξη της πυρηνικής φυσικής και η διάσπαση του ατόμου.
6. Οι πρώτες αντιδράσεις στη διάσπαση του ατόμου.
7. Τα πυρηνικά προγράμματα της Γερμανίας και της Ιαπωνίας.
8. Οι απαρχές του προγράμματος Μανχάταν και η επιλογή του Oppenheimer ως επικεφαλής του προγράμματος.
9. Η δομή του προγράμματος Μανχάταν και τα τεχνικά προβλήματα που αντιμετώπισαν οι επιστήμονες και οι μηχανικοί που εργάστηκαν για την κατασκευή της βόμβας.
10. Η πρώτη χρήση της ατομικής βόμβας: οι πολιτικές της επιπτώσεις, οι αντιδράσεις των επιστημόνων και της κοινής γνώμης.
11. Τα ηθικά προβλήματα που έθεσε η χρήση πυρηνικών όπλων.
12. Η αναδιοργάνωση των φυσικών επιστημών μετά τον 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο: το φαινόμενο της επιστήμης μεγάλης κλίμακας.
13. Ο ρόλος των επιστημόνων στον Ψυχρό Πόλεμο: η υπόθεση Oppenheimer.

86E02. Θέματα Ιστορίας των Μαθηματικών και της Λογικής

Το μάθημα περιλαμβάνει 13 τρίωρες συναντήσεις, το περιεχόμενο των οποίων εξαρτάται από την εκάστοτε θεματική.

86E03.Θέματα Ιστορίας της Τεχνολογίας

1. Εισαγωγή στη σύνδεση ιστορίας της τεχνολογίας και πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής ιστορίας στην Ελληνική περίπτωση. Η αξιοποίηση κατάλληλων ιστοριογραφικών προσεγγίσεων για τη μελέτη της Ελληνικής περίπτωσης: η μελέτη της τεχνολογίας στη χρήση, η προσαρμογή της τεχνολογίας, τεχνολογία και τοπικότητα, συντήρηση, επισκευή και τροποποίηση της τεχνολογίας. Αρχεία, μουσεία και άλλοι θεσμοί υποστήριξης της έρευνας, της διδασκαλίας και της προβολής της ιστορίας της τεχνολογίας στην Ελλάδα. Η ιστορία της τεχνολογίας και η βιομηχανική αρχαιολογία στην Ελλάδα.
2. Ιστορία εννοιών σχετικών με την τεχνολογία στην ελληνική γλώσσα. Παραδοσιακές και σύγχρονες τεχνικές κοινότητες, παραδοσιακή μαθητεία και σύγχρονη εκπαίδευση, συντεχνία και επιμελητήριο στην Ελλάδα.
3. Τεχνολογία, βιομηχανία, εργασία στην Ελλάδα.
4. Το πλοίο, ο σιδηρόδρομος, το αυτοκίνητο και οι υποδομές και τα δίκτυά τους.
5. Τεχνολογίες ύδρευση και άρδευση. Τεχνολογία και πόλη, τεχνολογία και γεωργία-κτηνοτροφία-αλιεία.

6. Ενέργεια, αντιπαραβολή παραδοσιακών τεχνικών με τις τεχνολογίες του ηλεκτρικού, του πετρελαίου, της πυρηνικής ενέργειας.
  7. Πληροφορική και τηλεπικοινωνίες στην Ελληνική ιστορία.
  8. Ιατρικές, βιοϊατρικές τεχνολογίες και βιοτεχνολογία στην Ελληνική ιστορία.
  9. Σεισμοί και τεχνολογία στην Ελλάδα.
  10. Πόλεμοι, εμφύλιος, δικτατορίες και τεχνολογία.
  11. Φύλο και τεχνολογία στην ιστορία της Ελλάδας.
  12. Αναπηρία και τεχνολογία στην ιστορία της Ελλάδας.
  13. Ευρεσιτεχνία και συναφείς θεσμοί στην ιστορία της Ελλάδας.
- Εργαστήριο (Διαλέξεις, Φροντιστήριο): Η ιστορία των μύλων στην Ελλάδα.

86E04. Θέματα Ιστορίας της Οικονομικής Σκέψης

- Θεωρία Επιχείρησης στις αρχές του 20ου αιώνα: Chamberlin, Robinson, Sweezy.
- Κευνσιανή Οικονομική: Το υπόδειγμα IS-LM των Hicks –Hansen, Οικονομική Πολιτική, Κευνσιανή Θεωρία Οικονομικής Μεγέθυνσης.
- Η Σχολή του Σικάγου: Friedman και Μονεταρισμός, Coase και δικαιώματα ιδιοκτησίας, Becker και οικονομική ανάλυση νοικοκυριού, Lucas και θεωρία ορθολογικών προσδοκιών.
- Ετερόδοξες Σχολές Οικονομικής Σκέψης: Νέο-Θεσμική, Μετα-Κευνσιανή, Νέο-Μαρξιστική.
- Αρχαία οικονομική σκέψη.
- Μεσαιωνική και σχολαστική οικονομική σκέψη.
- Η επίδραση του Θετικισμού στην οικονομική σκέψη.
- Κουνιανά επιστημονικά παραδείγματα και σχολές οικονομικής σκέψης.
- Ευτυχία, ευδαιμονική ευημερία και οικονομική σκέψη.

86E05. Ιστορία της Πληροφορικής και των Τηλεπικοινωνιών

1. Υπολογισμός και τηλεπικοινωνίες πριν τη Νεωτερικότητα
2. Υπολογισμός και τηλεπικοινωνίες στη Νεωτερικότητα πριν την ηλεκτρονική εποχή
3. Η μακρά κι άγνωστη παράδοση των στρατιωτικών τεχνολογιών υπολογισμού και τηλεπικοινωνιών για τον έλεγχο πυρός (βλητική)
4. Η ανάδυση κι εδραίωση της διάκρισης ψηφιακού-αναλογικού
5. Η ανάδυση κι εδραίωση της διάκρισης υλισμικού-λογισμικού
6. Από τα mainframes στο PC
7. Πρόδρομοι του Διαδικτύου και του Παγκόσμιου Ιστού: Καταμερισμός χρόνου και εικονοτηλέφωνο

8. Το Διαδίκτυο, ο Παγκόσμιος Ιστός, τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης
9. Εισαγωγή στην ιστορία του επιγραμμικού (on line) υπολογισμού στην βιομηχανία (ρύθμιση, έλεγχος, αυτοματισμός) και τις τηλεπικοινωνίες (πολυπλεξία, φόρτιση), με βάση τη σύνδεση αρνητικής ανατροφοδοσίας (negative feedback)
10. Η Ιστορία της Πληροφορικής και των Τηλεπικοινωνιών στην Ελλάδα
11. Ζητήματα Κοινωνικού Φύλου στην Ιστορία της Πληροφορικής και των Τηλεπικοινωνιών 12. Η Ιστορία της Πληροφορικής και των Τηλεπικοινωνιών στον δημόσιο χώρο (Δημόσια Ιστορία)
12. Η Ιστορία της Πληροφορικής και των Τηλεπικοινωνιών στην εικονική πραγματικότητα (Ψηφιακή Ιστορία)

86E06. Θέματα Ιστορίας της Ιατρικής

1. Εισαγωγή: Τι είδους επιστήμη είναι η Ιατρική γενικά και η Αρχαία Ιατρική ειδικότερα. Τι σημαίνει ο όρος «Πρακτική επιστήμη» και ποια τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της.
2. Η Ιστορία της Ιατρικής και η διεπιστημονική έρευνα που την αφορά. Διαχείριση ψηφιακών αρχείων.
3. Η Προϊστορική Ιατρική των πρώτων πολιτισμών (Αίγυπρος-Βαβυλωνία-Ινδία-Κίνα).
4. Ο Ελλαδικός χώρος και η προϊστορική Ιατρική (Μινωικά, Μυκηναϊκή, Ομηρική, Μυθολογική, Ιερατική Ιατρική).
5. Ο Ιπποκράτης. Προσωκρατική Φιλοσοφία και Ιατρική επιστήμη.
6. Η λογική δομή της ιπποκρατικής Θεωρίας των Χυμών και το εμπειρικό της περιεχόμενο. Αιτιολογία-Διάγνωση-Πρόγνωση-Θεραπεία-Διαιτητική.
7. Το corpus Hippocraticum. Τα γνήσια Ιπποκρατικά κείμενα, ο Όρκος του Ιπποκράτη, Ιατρική Ηθική και Δεοντολογία.
8. Η ρωμαϊκή Ιατρική. Γαληνός: Παράδοση, Πείραμα και Ανατομία.
9. Από τον Ιπποκράτη και τον Γαληνό: το μεγάλο Παράδειγμα της Κανονικής επιστήμης στην Ιατρική.
10. Η Ιατρική στον Μεσαίωνα (Βυζάντιο-Ισλάμ-Δυτική Ευρώπη). Παράδοση, Θρησκεία, Πανδημία. Τα πρώτα Νοσοκομεία και Πανεπιστήμια.
11. Από την Αναγέννηση μέχρι και τον 18ο αιώνα. Αποικιακός χρυσός και αποικιακός θάνατος. Οι μεγάλες ανακαλύψεις. Μικροσκόπιο, Ιατροφυσική και Ιατροχημεία. Ο Διαφωτισμός και η Ιατρική στην Ιταλία, Βρετανία, Ισπανία και τουρκοκρατούμενη Ελλάδα.
12. Η ανάδυση της σύγχρονης Ιατρικής τον 19ο αιώνα. Διεπιστημονική Έρευνα, τεχνολογική πρόδος και ιατρική επανάσταση. Οι μεγάλες ιατρικές Σχολές και οι νέες συμβολές τους. Κυτταροπαθολογία, Μικροβιολογία, Βακτηριολογία, Νευρολογία, Ανοσολογία, Χημειοθεραπεία, Νοσηλευτική, και Αναισθησιολογία.

13. Ο 20ος-21ος αιώνας: Το χρονικό των μεγάλων ανακαλύψεων στην Ιατρική (Αιματολογία, Αγγειοχειρουργική, Ενδοκρινολογία, Φαρμακολογία, διαγνωστική και επεμβατική Τεχνολογία, Γενετική, Νευροεπιστήμες, Μοριακή Βιολογία, Πληροφορική κ.α.). Ανθρωπιστικές επιπτώσεις και νέα Ηθική. Μοντέρνες τάσεις για ολιστική-εναλλακτική Ιατρική, Ομοιοπαθητική, Μακροβιοτική κ.α.

86E07. Θέματα Ιστορίας του Πολιτισμού και της Τέχνης

1. Εισαγωγικά στοιχεία. Ο Φουτουρισμός στις τέχνες και τον κινηματογράφο. “Thais”, σκην. A.G.Bragaglia (1917) (35’)
2. Dada & Cinema Pur Ταινίες χωρίς γραμμική και έλλογη αφήγηση. “Entr’acte”, σκην. Rene Clair & σεν. Rene Clair, Francis Picabia (1924) (22’). «Επιστροφή στη λογική», σκην. Man Ray (1923) (2’). «Emak Bakia», σκην. Man Ray (1926), (17’). “Vormittagsspuk”, Hans Richter (1927) (6’). Β) Αφηρημένος κινηματογράφος «Anemic Cinema», M. Duchamp (1926), (6’). “Diagonal Symphonie” Vicking Eggeling (1921) (7’). “Rythmus 21” Hans Richter (1921) (4’)
3. Ο Κυβισμός στις εικαστικές τέχνες και τον κινηματογράφο. “Le Ballet Mecanique”, σκην. F.Leger (1924) (14’). Ο Σουρεαλισμός στις εικαστικές τέχνες και τον κινηματογράφο. Η συνεργασία του Salvador Dali με τον Louis Bunuel και τον Disney. “Ανδαλουσιανός σκύλος”, σκην. & σεν. Luis Bunuel & Salvador Dali (1929), (16’). “Destino” («Πεπωμένο») (1946/2003), κινούμενα σχέδια, συνεργασία Dali & Disney (5’)
4. Ο Ιμπρεσιονισμός στις εικαστικές τέχνες και τον κινηματογράφο. «Η χαμογελαστή κυρία Μπεντέ», σκην. Ζερμέν Ντιλάκ (1923) (38’). «Πιστή Καρδιά», σκην. Jean Epstein (1923) (87’)
5. Ο Γερμανικός Εξπρεσιονισμός στις εικαστικές τέχνες και τον κινηματογράφο. “Το εργαστήριο του δρος Καλιγκάρι”, σκην. Robert Wiene (1919) (71’). “Νοσφεράτου”, σκην. Friedrich Murnau (1922) (94’)
6. “Metropolis“, σκην. Fritz Lang (1927) (80’). Ο σοβιετικός Κονστρουκτιβιστικός κινηματογράφος: η συνεισφορά στη θεωρία του μοντάζ. «Ο άνθρωπος με την κινηματογραφική μηχανή», σκην. Τζίγκα Βερτόφ (1929) (68’)
7. Το ντοκιμαντέρ: ιστορική επισκόπηση & είδη. Τρεις διαφορετικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις στη ζωή και το έργο του Πικάσο. Α) Δραματοποιημένο ντοκιμαντέρ. “The Power of art: Picasso”, Simon Shama (παρ.BBC) (60’). Β) Ποιητικό ντοκιμαντέρ. “Guernica”, Alain Resnais (1951) (13’)
8. Άμεση καταγραφή της καλλιτεχνικής διαδικασίας (Cinema Verite). “Το αίνιγμα Picasso”, σκην. Henri-Georges Clouzot (1956) (78’). “Islands, by Christo & Jeanne-Claude”, σκην. Albert Maysles (1986) (57’)

9. Η ζωή και το έργο καλλιτεχνών ως θέμα του νεότερου κινηματογράφου. Επισκόπηση της ιστορίας του βρετανικού, γαλλικού & αμερικάνικου κινηματογράφου / βιογραφικά στοιχεία καλλιτεχνών και σκηνοθετών / προβολή κινηματογραφικών ταινιών.
10. “Modigliani”, σκην. & σεν. Mick Davis (2004) (128’)
11. Γαλλικός κινηματογράφος. “Camille Claudel”, σκην. & σεν. Bruno Nuytten (1988) (150’)
12. Βρετανικός κινηματογράφος. “Caravaggio”, σκην. & σεν. Derek Jarman (1986) (93’)
13. «Nightwatching», σκην. P.Greenaway (2009) (135’)

86E10. Θέματα Φιλοσοφίας της Επιστήμης

Αντιστοιχιακή θεωρία της Αλήθειας, Συνεκτικιστική Θεωρία της Αλήθειας, Πραγματιστική Θεωρία της Αλήθειας, Η Αλήθεια ως Ταυτότητα, Απεισαγωγική Θεωρία της Αλήθειας, Συσταλτική Θεωρία της Αλήθειας, Ρεαλισμός και αντί-ρεαλισμός για την Αλήθεια, η Σημασιολογική Θεωρία της Αλήθειας του Tarski, Ερμηνείες των μερικών ορισμών της αλήθειας του Tarski. προβλήματα και προκλήσεις της σύγχρονης ψυχολογίας.

86E11. Θέματα Ιστορίας της Φιλοσοφίας της Επιστήμης

Το περιεχόμενο του μαθήματος ποικίλει από έτος σε έτος. Κάθε χρόνο η έμφαση θα δίνεται σε κάποιους από τους σημαντικούς στοχαστές.

86E12. Θέματα Φιλοσοφίας των Μαθηματικών και της Λογικής

1. Σύντομη επισκόπηση της προτασιακής λογικής: Γραμματική και σύνταξη, Θεωρία απόδειξης (φυσική επαγωγή, δένδροδιαγράμματα και μεταθεωρία).
2. Κατηγορηματική λογική: Γραμματική και σύνταξη.
3. Κατηγορηματική λογική: Σημασιολογία (ερμηνείες και μοντέλα, σημασιολογικό επακόλουθο και λογική ισοδυναμία, αποφασισιμότητα).
4. Κατηγορηματική λογική: Θεωρία απόδειξης και μεταθεωρία (κανόνες για ποσοδείκτες και για ταυτότητα – μέθοδος φυσικής επαγωγής, κανόνες για ποσοδείκτες και για ταυτότητα - δένδροδιαγράμματα, στοιχεία μεταθεωρίας).
5. Σημασιολογική απόδειξη της ακυρότητας συλλογισμών με κατασκευή μοντέλων-αντιπαραδειγμάτων.
6. Μέθοδοι μετάφρασης από φυσικές γλώσσες στη γλώσσα της πρωτοβάθμιας λογικής.
7. Ταυτότητα, αριθμός και οριστικές περιγραφές.
8. Ιδιότητες διμελών σχέσεων.

86E15. Θέματα Φιλοσοφίας Επιστημών της Νόησης

- Εισαγωγή-Γενικές παρατηρήσεις για το φαινόμενο της συνείδησης
- Φιλοσοφικά προβλήματα της συνείδησης
- Το σκληρό πρόβλημα της συνείδησης
- Οι νευρωνικοί συσχετισμοί της συνείδησης
- Η ενότητα της συνείδησης
- Φαινομενικότητα και η θέση της διαφάνειας
- Η προοπτική του 1ου προσώπου
- Ενδοσκοπήση
- Προσοχή και συνείδηση.

86E17. Θέματα Αρχαίας Φιλοσοφίας

Το μάθημα αυτό αποτελεί μια συστηματική ανάγνωση και έναν λεπτομερή σχολιασμό του βιβλίου Α της πραγματείας του Αριστοτέλη Μετά τα Φυσικά, που έχει ως κύριο θέμα του τον ορισμό της αληθινής φιλοσοφίας. Είναι ένα από τα σημαντικότερα κείμενα του Αριστοτέλη, το οποίο φαίνεται να απευθύνεται σε ευρύτερο κοινό και μπορεί να διαβαστεί ως μια αυτοτελής εισαγωγή στον τρόπο που κατανοεί ο ίδιος ο Αριστοτέλης το ερώτημα 'τι είναι σοφία'. Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου θα ακολουθήσουμε τη δομή του αριστοτελικού κειμένου, που αποτελείται από 10 κεφάλαια:

A1-A2: Η φιλοσοφία ως γνώση των πρώτων αρχών και αιτίων.

A3-A7: Οι προηγούμενες θεωρίες από τον Θαλή μέχρι τον Πλάτωνα.

A8-A10: Η κριτική των προηγούμενων θεωριών.

86E18. Θέματα Μεσαιωνικής Φιλοσοφίας

1. Το Ελληνικό υπόβαθρο της μεσαιωνικής φιλοσοφίας.
2. Απολογητές, Εκκλησιαστικοί συγγραφείς και Πατέρες της Εκκλησίας: Εισαγωγική επισκόπηση.
3. Αυγουστίνος: Η ύπαρξη του Θεού, το πρόβλημα της παρουσίας του κακού και η ελευθερία της βούλησης.
4. Η Αυγουστίνεια κριτική κατά του σκεπτικισμού.
5. Οι απόψεις του Βοήθιου για την φύση των καθόλου όντων.
6. Θεϊκή παντογνωσία και ελευθερία της βούλησης στο De Consolatione Philosophiae.
7. Οι απόψεις του Αβελάρδου περί των καθόλου όντων και η κριτική του στις θεωρίες του Γουλιέλμου του Champeaux.
8. Ο μυστικισμός του (Ψευδο)-Διονυσίου Αρεοπαγίτη και του Ιωάννη Scottus Eriugena.
9. Ο Άνσελμος για την ύπαρξη του Θεού.
10. Ουσία και ύπαρξη κατά τον Ακυνάτη - Οντολογική διαφοροποίηση και ανθρώπινες ψυχές κατά τον Ακυνάτη.

11. Ο Αβικέννα και το πρόβλημα των κοινών φύσεων – Οι απόψεις του Ακινάτη για τις κοινές φύσεις.
12. Η θεωρία του Duns Scotus για τις κοινές φύσεις – Η Σκωτική θεωρία της εξατομίκευσης.
13. Οι απόψεις του Ockham για τα καθόλου όντα.
14. Η παρουσία της μεσαιωνικής φιλοσοφίας στη σύγχρονη αναλυτική μεταφυσική.

86E21. Ειδικά Θέματα Σύγχρονης Φιλοσοφίας

1. Γενική Εισαγωγή
2. Η Φιλοσοφία και ο Καθρέφτης της Φύσης, Εισαγωγή και Κεφ. I Η επινόηση του νού, σελ. 11-50
3. Η Φιλοσοφία και ο Καθρέφτης της Φύσης, Κεφ. I Η επινόηση του νού, σελ. 51-98
4. Η Φιλοσοφία και ο Καθρέφτης της Φύσης, Κεφ. II Πρόσωπα στερούμενα νου, σελ. 99-134
5. Η Φιλοσοφία και ο Καθρέφτης της Φύσης, Κεφ. II Πρόσωπα στερούμενα νου, σελ. 135-147
6. Η Φιλοσοφία και ο Καθρέφτης της Φύσης, Κεφ. III Η ιδέα μιας "θεωρίας της γνώσης", σελ. 177-222
7. Η Φιλοσοφία και ο Καθρέφτης της Φύσης, Κεφ. IV Προνομιούχες Αναπαράστασεις, σελ. 223-289
8. Η Φιλοσοφία και ο Καθρέφτης της Φύσης, Κεφ. V Επιστημολογία και εμπειρική ψυχολογία, σελ. 289-349
9. Η Φιλοσοφία και ο Καθρέφτης της Φύσης, Κεφ. VI Επιστημολογία και φιλοσοφία της γλώσσας, σελ. 349-426
10. Η Φιλοσοφία και ο Καθρέφτης της Φύσης, Κεφ. VII Από την επιστημολογία στην ερμηνευτική, σελ. 427-485
11. Η Φιλοσοφία και ο Καθρέφτης της Φύσης, Κεφ. VII Φιλοσοφία χωρίς καθρέφτες, σελ. 485-538
12. Γενική Κριτική της Φιλοσοφίας του Richard Rorty – Μέρος Πρώτο
13. Γενική Κριτική της Φιλοσοφίας του Richard Rorty – Μέρος Δεύτερο.

86E22. Κείμενα Αρχαίας Φιλοσοφίας

1. Η σκεπτικιστική στροφή στην Πλατωνική Ακαδημία και η αντιπαράθεση με τους Στωικούς. Το πέραςμα στον Πυρρώνειο Σκεπτικισμό. Διαφορές με τον Ακαδημεικό Σκεπτικισμό. Τα κείμενα. Οι σύγχρονοι μελετητές για τον Αρχαίο Σκεπτικισμό.
2. Μελέτη κειμένων για τον Αρκεσίλαο και τον Καρνεάδη;

- α) Οι γραμμές επιχειρηματολογίας των δύο μεγάλων Ακαδημεικών ενάντια στη Στωική θεωρία της γνώσης.
  - β) Το κριτήριο του βίου: το «εύλογον» του Αρκεσίλαου και το «πιθάνον» του Καρνεάδη.
3. Μελέτη των I 1-35 και II 1-10 των Πυρρωνείων Υποτυπώσεων του Σέξτου Εμπειρικού και άλλων επιλεγμένων αποσπασμάτων:
- α) Οι βασικές κατευθύνσεις της φιλοσοφικής έρευνας και η ιδιαιτερότητα της Πυρρώνειας φιλοσοφίας.
  - β) Ορισμός και αρχές του Πυρρώνειου Σκεπτικισμού.
  - γ) Οι «πεποιθήσεις» των Πυρρωνείων.
  - δ) Το κριτήριο του βίου, η «βιωτική τήρησις» και το «τέλος» της Πυρρώνειας φιλοσοφίας.
  - ε) Οι τρόποι της «εποχής».
  - στ) «Νοεΐν απλώς»: η σκεπτική απάντηση στο παράδοξο του Μένωνα.
4. Αντίθετες ερμηνείες και διαμάχες των σύγχρονων μελετητών για κομβικά ζητήματα του Ακαδημεικού και του Πυρρώνειου Σκεπτικισμού.
5. Επιλεγμένα κείμενα νεότερων φιλοσόφων και σύγχρονων μελετητών που αναδεικνύουν το ρόλο του Αρχαίου Σκεπτικισμού στην ανάπτυξη της νεότερης φιλοσοφίας.

86E24. Μεταφιλοσοφία

1. Εισαγωγικά - η έννοια της μεταφιλοσοφίας - προβλήματα που αφορούν την έννοια και τις σημασίες του όρου- Μια πρώτη προσέγγιση αντιλήψεων του φιλοσοφείν και προσπαθειών ορισμού της φιλοσοφίας - Τρόποι του φιλοσοφείν η φιλοσοφία ως θεωρητικό - γνωστικό (;) - διασαφητικό εγχείρημα και ως στάση ζωής με σημαντικό πρακτικό αντίκρισμα - ως "τέχνη του βίου" - Η φιλοσοφία ως «θεραπεία» - Τί είναι ένα φιλοσοφικό πρόβλημα - πως προκύπτει - σε τί έγκειται η ιδιαιτερότητά του; - "ανοικτά - οριακά ερωτήματα" Χρησιμότητα και εφαρμογές του φιλοσοφείν - Φιλοσοφία και καθημερινή ζωή - Διδακτική και εκλαΐκευση της φιλοσοφίας.
2. Η προβληματική της οριοθέτησης - φιλοσοφία και κοινός νους/ φιλοσοφία και θρησκεία/ φιλοσοφία και επιστήμη / φιλοσοφία και τέχνη - λογοτεχνία - Υπάρχουν ιδιαίτερα γνωρίσματα της φιλοσοφικής δραστηριότητας - σκέψης - λόγου που την διαφοροποιούν από άλλες πνευματικές δραστηριότητες - περιοχές λόγου; - Κλάδοι - πεδία φιλοσοφικής συζήτησης - Σχέσεις αλληλεξάρτησης (;) - αναγνώριση προτεραιότητας - απόδοση έμφασης.
3. Φιλοσοφία και ιστορία - Φιλοσοφία της ιστορίας της φιλοσοφίας - Φιλοσοφία και πολιτισμοί Καθολικότητα και σχετικότητα φιλοσοφικών προσεγγίσεων - Αντιλήψεις και μέθοδοι της ιστορίας της φιλοσοφίας / Περιοδολόγηση - "Εποχές της φιλοσοφίας" - Ιστορία της φιλοσοφίας και φιλοσοφία

της ιστορίας - Φιλοσοφικές θέσεις - θεωρίες - συστήματα Αναζήτηση μιάς συστηματικής τυπολογίας φιλοσοφικών θέσεων - μελέτη των τρόπων διαμόρφωσης και εξέλιξής τους μέσα στο χρόνο –τομές και «επαναστάσεις» -αλλαγές «παραδείγματος» (;)

4. Είδη φιλοσοφικών τοποθετήσεων - μεθόδων (πχ. δογματική, σκεπτική, κριτική) - Θέσεις - Σχολές Ρεύματα - Λιγότερο ή περισσότερο συγκεκριμένες μέθοδοι του φιλοσοφείν (πχ. διαλεκτική, υπερβατολογική, φαινομενολογική, ερμηνευτική, γλωσσαναλυτική) - Ειδικότερα παραδείγματα - ιστορικά πρότυπα (πχ. στον Πλάτωνα - ελεγκτική, υποθετική, διχοτομική μέθοδος) Αναλυτική - Ηπειρωτική φιλοσοφία (σχολές και μέθοδοι) - Το ζήτημα του φιλοσοφικού ύφους Σχέσεις μεθόδων και ύφους.
5. Το φιλοσοφικό δοκίμιο - Εννοιολογικά και λογικά εργαλεία - Εννοιες/Προτάσεις/Επιχειρήματα Επιχειρηματολογικές στρατηγικές και τεχνικές – έλεγχος εγκυρότητας επιχειρημάτων - Χρήση παραδειγμάτων, εννοιολογικών διακριβώσεων - διλημμάτων - "εξασθένιση" – μετριασμός αρχικών τοποθετήσεων - ο ρόλος των νοητικών πειραμάτων – φανταστικών/υποθετικών παραδειγμάτων για την διερεύνηση και τον έλεγχο των διαισθήσεων.
6. Συγκεκριμένα ιστορικά παραδείγματα προς ανάλυση. Προσπάθεια αποτίμησης διαφορετικών αντιμετώπισεων φιλοσοφικών προβλημάτων - Πχ. το πρόβλημα του ρεαλισμού – της δυνατότητας και του ορισμού της γνώσης, τα ανάδυσης της κανονιστικότητας - διαχρονική και συγχρονική θεώρηση – κριτική συζήτηση της βιτγκενσταϊνικής «διαλυτικής» - αντιθεωρητικής - θεραπευτικής προσέγγισης και της πρόσφατης νεοπραγματιστικής στάσης του Ρίτσαρντ Ρόρτυ.
7. Η δυνατότητα και η φύση της φιλοσοφικής γνώσης – Υπάρχει κάποια ιδιαίτερη μορφή φιλοσοφικής γνώσης – διαφορετική από την επιστημονική; Μήπως τελικά πρέπει να παραιτηθούμε από τις παραδοσιακές γνωστικές αξιώσεις του φιλοσοφείν; Έχει νόημα να μιλάμε για «επιστημονική» ή και για «πειραματική» φιλοσοφία. Επανεξέταση του προβλήματος της οριοθέτησης της φιλοσοφικής δραστηριότητας – Σύγχρονες προοπτικές.

86E25. Θεωρία Θεσμών και Πολιτική Φιλοσοφία

Το μάθημα αυτό αποτελεί μια εισαγωγή στην πολιτική και οικονομική φιλελεύθερη θεωρία. Από τον John Locke, τον Benjamin Constant, τον James Madison και τον John Stuart Mill μέχρι τον John Rawls, τον Robert Nozick, τον Ronald Dworkin, τον James Buchanan και τον David Gauthier. Από τον Adam Smith μέχρι τη σχολή του Chicago, τα αυστριακά οικονομικά, τη θεωρία της δημόσιας επιλογής και τον F.A. Hayek. Από τον εξισωτικό φιλελευθερισμό και τον left-libertarianism μέχρι τον αναρχο-καπιταλισμό και τον κλασικό φιλελευθερισμό. Ειδική αναφορά θα γίνει στον φιλελεύθερο φεμινισμό, στη σχέση κοινοτισμού-φιλελευθερισμού και στη μαρξιστική κριτική των φιλελεύθερων ιδεών.

86E27. Αισθητική

1. Εισαγωγή - Αισθητική και φιλοσοφία της τέχνης - Τα ready-mades
2. Τέχνη, αναπαράσταση και μίμηση
3. Τέχνη και έκφραση
4. Τέχνη και μορφή
5. Αισθητική εμπειρία και αισθητικές ιδιότητες
6. Η τέχνη ως ανοικτή έννοια
7. Η θεσμική θεωρία
8. Η ιστορική προσέγγιση του ορισμού της τέχνης.

86E28. Οικονομική Ανάλυση και Οικονομική Πολιτική

1. Βασικές μακροοικονομικές έννοιες
2. Συνολική ζήτηση και προσφορά.
3. Κλασσικές και Κεϋνσιανές θεωρίες
4. Πολλαπλασιαστές και δημοσιονομική πολιτική
5. Βασικά χαρακτηριστικά των αγορών προϊόντος, χρήματος και εργασίας
6. Άσκηση δημοσιονομικής και της νομισματικής πολιτικής.
7. Σχολές οικονομικής σκέψης και οικονομική πολιτική
8. Ανεργία και πληθωρισμός. Η καμπύλη Phillips.
9. Νέο-Κεϋνσιανές και Νέο-κλασσικές προσεγγίσεις
10. Το υπόδειγμα IS-LM των Hicks–Hansen
11. Διεθνές εμπόριο
12. Κεϋνσιανή Θεωρία Οικονομικής Μεγέθυνσης.

86E30. Θέματα Κοινωνικών Επιστημών

1. Φιλοσοφία και ηθική του μάνατζμεντ
2. Φιλοσοφία της επιχειρησιακής ηθικής
3. Η ιστορική διάσταση στη διοικητική και οργανωσιακή θεωρία (management history)
4. Πρότυπα και αρχές διοικητικής ηθικής (management and economic ethics) σε ιστορικά κείμενα και γραπτές πηγές της αρχαιότητας
5. Αρεταϊκή ηθική στη διοίκηση επιχειρήσεων και οργανισμών
6. «Η Ανατολή συναντά τη Δύση»: Οργανωσιακή έρευνα σε διαπολιτισμικές βάσεις
7. Επιχειρηματικότητα και θρησκεία: ιστορική και διαπολιτισμική προσέγγιση
8. Σύγχρονες θεωρίες ηγεσίας οργανισμών και επιχειρήσεων
9. Εταιρική κοινωνική υπευθυνότητα και βιωσιμότητα

10. Επιχειρησιακή ηθική σε μη-δυτικό πλαίσιο: τέσσερις μελέτες περίπτωσης (Κίνα, μετα-σοβιετική Ρωσία, Νότια Κορέα, Ιαπωνία).
11. Επιχειρησιακή ηθική σε μη-δυτικό πλαίσιο: η περίπτωση της Νότιας Ασίας (Ινδία, Σιγκαπούρη, Ταϊλάνδη, Ινδονησία)
12. Εργασιακή πνευματικότητα (workplace spirituality) και θρησκευτικές πεποιθήσεις σε χώρους εργασίας (faith at work)
13. Φύλο, διοίκηση και ηγεσία.

86E31. Επιστήμη, Τεχνολογία, Περιβάλλον

1. Εισαγωγή στη μελέτη του περιβάλλοντος από την οπτική των Ανθρωπιστικών Σπουδών, η ανάδειξη των Περιβαλλοντικών Ανθρωπιστικών Σπουδών (Environmental Humanities).
2. Εισαγωγή στη σχέση Περιβαλλοντικής Ιστορίας (Environmental History) και Ιστορίας Επιστήμης και Τεχνολογίας (History of Science and Technology).
3. Εισαγωγή στη σχέση Περιβαλλοντικών Σπουδών (Environmental Studies) και Σπουδών Επιστήμης και Τεχνολογίας (Science and Technology Studies—Science, Technology, Society)
4. Εισαγωγή στη σχέση της Περιβαλλοντικής Πολιτικής (Environmental Policy) με την Επιστημονική και Τεχνολογική Πολιτική (Science and Technology Policy).
5. Οι έννοιες του περιβάλλοντος, της φύσης και των φυσικών πόρων (resources) και πηγών (sources) στην επιστήμη και την τεχνολογία, οι έννοιες της περιβαλλοντικής μόλυνσης/καταστροφής και της κλιματικής αλλαγής, της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης.
6. Ενεργειακή Επιστήμη, Ενεργειακή Τεχνολογία, Περιβάλλον: Προσεγγίσεις της διάκρισης μεταξύ συμβατικών και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
7. Βιολογία/Βιοϊατρική, Βιοτεχνολογία, Περιβάλλον: Οι προκλήσεις από την γενετική τροποποίηση οργανισμών, την καλλιέργεια ιστών, την κλωνοποίηση.
8. Πληροφορική, Τηλεπικοινωνίες και Περιβάλλον: Εικονική πραγματικότητα και περιβάλλον, Datafication/Big Data και περιβάλλον.
9. Εισαγωγή στις Σπουδές Μετάβασης σε Βιωσιμότητα/Αειφορία (Sustainability Transition Studies).
10. Επιστήμη, Τεχνολογία, Περιβαλλοντική Ηθική.
11. Επιστήμη, Τεχνολογία, Περιβαλλοντική Νομοθεσία και Επιστήμη-Τεχνολογία, Περιβάλλον, Δίκαιο.
12. Επιστήμη, Τεχνολογία και Περιβάλλον στην Ελλάδα.
13. Η αξιοποίηση των Ψηφιακών Ανθρωπιστικών Σπουδών (Digital Humanities) για έρευνα και διδασκαλία στις Περιβαλλοντικές Ανθρωπιστικές Σπουδές (Environmental Humanities).

86E32. Δίκαιο, Επιστήμη, Τεχνολογία

Μέρος Πρώτο: Αναλυτικό Πλαίσιο και Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις

1. Από τις Σπουδές Επιστήμης, Τεχνολογίας, Κοινωνίας στις Σπουδές Δικαίου, Επιστήμης, Τεχνολογίας: Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

Μέρος Δεύτερο: Δίκαιο, Διακυβέρνηση Γνώσης και Καινοτομία

2. Καινοτομία και Βιομηχανική Ιδιοκτησία
3. Ανοικτή καινοτομία, Πνευματική Ιδιοκτησία και Προκλήσεις στον Βιοιατρικό χώρο
4. Γνωσιακά Κοινά και Διαχείριση Γνώσης στο Διαδίκτυο.

Μέρος Τρίτο: Διακυβέρνηση Τεχνολογικών Δικτύων και Κανονισμοί

5. Διαδίκτυο, Προσβασιμότητα και Εξατομίκευση
6. Ψηφιακές Τεχνολογίες και Ασφάλεια

Μέρος Τέταρτο: Διαχείριση Διακινδύνευσης, Τεχνοεπιστήμες και Νόμοι

7. Φάρμακα, Ασφάλεια και Ρυθμιστικό Πλαίσιο
8. Κανονισμοί, Όρια, Συμφέροντα και Διατροφή: Η πρόκληση της Βιοτεχνολογίας
9. Περιβαλλοντικές Προκλήσεις και Ρυθμιστικό Πλαίσιο I
10. Περιβαλλοντικές Προκλήσεις και Ρυθμιστικό Πλαίσιο II

Μέρος Πέμπτο: Δίκαιο, Αναδυόμενες Τεχνολογίες και Ηθικές Προκλήσεις

11. Δημόσιες Πολιτικές, Δίκαιο και Έρευνα στις Βιο-ιατρικές Επιστήμες
12. Τεχνητή Νοημοσύνη και νέες προκλήσεις για το νομοθετικό και ρυθμιστικό πλαίσιο
13. Εξατομικευμένη Ιατρική και νέες προσεγγίσεις και τάσεις στο Ρυθμιστικό Πλαίσιο.

86E33. Θέματα Επιστήμης, Τεχνολογίας, Κοινωνίας

1. Η έννοια της βιοτεχνολογίας στον εικοστό αιώνα, η ανάδυση των εννοιών της βιοϊατροποίησης (biomedicalization) και της βιοοικονομίας (bioeconomy) κατά τις πρόσφατες δεκαετίες, το επιστημολογικό καθεστώς της βιοϊατρικής επιστήμης
2. Ζητήματα που προκύπτουν από την επιστήμη και την τεχνολογία παρέμβασης στο γονιδιακό υλικό
3. Ζητήματα από την ανάπτυξη ζωντανών κυττάρων μέσα στο εργαστήριο και έξω από το σώμα, τις τεχνολογίες συλλογής, επεξεργασίας, καλλιέργειας (βλαστοκύτταρα), φύλαξης και χρήσης ανθρώπινων ιστών και κυττάρων
4. Ζητήματα από την μεταμόσχευση οργάνων και την υποβοηθούμενη αναπαραγωγή

5. Ζητήματα από την ψηφιοποίηση διαγνωστικών και θεραπευτικών τεχνολογιών, τη μοριακή διαγνωστική, τις απεικονιστικές τεχνικές διάγνωσης
6. Η σχέση των ιατρικών τεχνολογιών και των υπηρεσιών υγείας, μορφές θεσμικής οργάνωσης της βιοϊατρικής έρευνας και πρακτικής αλλά και καθιέρωσης βιοϊατρικών τεχνολογιών και πρακτικών σε σχέση με την παροχή υπηρεσιών υγείας, διαμόρφωση επιστημονικών ταυτοτήτων και συγκρότηση επαγγελματικών ταυτοτήτων και κοινοτήτων ειδημόνων στην βιοϊατρική επιστήμη και τεχνολογία, ευρεσιτεχνία σε σχέση με την ιατρική, την βιοϊατρική και την βιοτεχνολογία
7. Ρητορική και πραγματικότητα στη σχέση αναπηρίας και βιοϊατρικής επιστήμης και τεχνολογίας
8. Διακινδύνευση (risk) σε σχέση με την βιοϊατρική επιστήμη & τεχνολογία,
9. Ιδιωτικότητα (privacy) σε σχέση με την βιοϊατρική επιστήμη και τεχνολογία, ζητήματα από τα προσωπικά και μεγάλα ιατρικά και βιοϊατρικά δεδομένα, την χρήση του διαδικτύου και του παγκόσμιου ιστού σε όλες τις διαστάσεις της βιοϊατρικής επιστήμης και τεχνολογίας (από την εκπαίδευση και την έρευνα μέχρι τη διδασκαλία, από τη χρήση σε όλο το εύρος του πεδίου biomedical digital humanities), ζητήματα ανοιχτών και κοινών πόρων στη βιοϊατρική επιστήμη και τεχνολογία
10. Ομάδες ασθενών και πολιτών στην ιατρική και βιοϊατρική έρευνα, η δημόσια εικόνα, η επικοινωνία και η εκλαΐκευση της βιοϊατρικής επιστήμης και τεχνολογίας
11. Ζητήματα κοινωνικού φύλου που σχετίζονται με την ανάπτυξη και κοινωνική χρήση της βιοϊατρικής επιστήμης και τεχνολογίας
12. Συμβολές από την βιοηθική, την ιατρική ηθική, την βιοϊατρική ηθική
13. Εισαγωγή στην Ελληνική εμπειρία

86E37. Ιστορία και Μεθοδολογία της Ψυχολογίας

1. Εισαγωγή στην ψυχολογία – η σχέση της με τη φιλοσοφία και τις νευροεπιστήμες
2. Η γέννηση και η εξέλιξη της ψυχολογίας σαν επιστήμη
3. Η εξέλιξη διαφορετικών ψυχολογικών θεωριών και σχολών μέσα στον χρόνο
4. Διαφορετικά είδη ψυχολογίας, η μεθοδολογία και φιλοσοφία τους
5. Η θεωρία, η παρατήρηση και το πείραμα σαν επιστημονικά εργαλεία
6. Πειραματική μεθοδολογία, μετρήσεις, μεταβλητές, δείγμα, στατιστική
7. Η ψυχοφυσική μέθοδος για τη μελέτη της αισθητηριακής αντίληψης
8. Ιδιότητες της αίσθησης, της αντίληψης και της προσοχής
9. Ιστορική και μεθοδολογική αναδρομή στη μελέτη της μνήμης
10. Ιστορική και μεθοδολογική αναδρομή στη μελέτη της μάθησης

11. Το πρόβλημα της συνείδησης

12. Γλώσσα και σκέψη.

86E38. Θέματα Γνωσιακής Επιστήμης

- Θεωρητικά θέματα (Γενικά): Ρίζες στην τεχνητή νοημοσύνη και τεχνητή ζωή, Πολυπλοκότητα και ανάδυση, Ορολογία, Επισκόπηση μεθόδων
- Θεωρητικά θέματα (Βιολογική νόηση): Κοινωνιοβιολογία, Γονιδιακά συστήματα, Eno-Devo, Ανοσοποιητικό σύστημα & νόηση, Εξέλιξη & νόηση
- Θεωρητικά θέματα (Κοινωνική νόηση): Από τον πληθυσμό στην κοινωνία, Κοινωνική μάθηση, Συνεργασία
- Μέθοδοι: Συστήματα δυναμικών εξισώσεων, Εξατομικευμένη μοντελοποίηση, Μαθηματικά παιχνίδια, Δικτυακή μοντελοποίηση και πολυπλοκότητα
- Μοντέλα (Βιολογική νόηση): Οικολογικά δίκτυα, Κοινωνικά έντομα, Γονιδιακά δίκτυα, Βακτηριακή και ελάχιστη νόηση (minimal cognition)
- Μοντέλα (Κοινωνική νόηση): Πολιτισμός, Νόρμες, Πολιτικά συστήματα, Εξέλιξη της γλώσσας, Οικονομία και κοινωνία.

Ενίοτε μπορεί το περιεχόμενο του μαθήματος να διαφοροποιείται ελαφρά με μεμονωμένες διαλέξεις που πραγματεύονται συγκεκριμένα ζητήματα, συνήθως τρέχοντα στον αντίστοιχο ερευνητικό χώρο, όπως η ανθρώπινη γνωσιακή εξέλιξη, η νόηση των ζώων, η μοντελοποίηση ιστορικών πληθυσμών και μετακινήσεων, η μίμηση και η ανάγνωση του νου (mind reading) κλπ.

86E40. Τεχνητή Νοημοσύνη

- Ιστορική εισαγωγή στην Τεχνητή Νοημοσύνη: Ρίζες, Συστήματα και κυβερνητική, Dartmouth, Good Old Fashioned AI, Συμβολικά συστήματα, Γνώση και συλλογιστική, Αποκέντρωση και situatedness
- Απόφαση: Προβλήματα, Επίλυση προβλημάτων, Αναζήτηση, Λογική, Παιχνίδια, Προγραμματισμός ενεργειών, Απόφαση και οικονομικά, Απόφαση και ψυχολογία
- Πρωτο-νοημοσύνη: Συμπεριφορική Τεχνητή Νοημοσύνη, Πραγματικά και τεχνητά ζώα, Οχήματα, Τεχνητή ζωή
- Μάθηση: Ορολογία και ορισμοί, Επίπεδα μάθησης, Στόχοι μάθησης, Ενωιολογική, λογική, συσχετιστική, χωρική και ακολουθιακή μάθηση, Τεχνητά νευρωνικά συστήματα και νευρωνική μάθηση, Τεχνητά εξελικτικά συστήματα
- Κατανεμημένη Τεχνητή Νοημοσύνη: Πίνακας επικοινωνίας, Κλασική και αποκεντρωμένη TN, Minsky, Βιολογικά μοντέλα, Κοινωνικά μοντέλα
- Γενικές θεωρίες Τεχνητής Νοημοσύνης: General Problem Solver (GPS), Μετα-γνώση, Cognition and Affect, Κοινωνία της νόησης
- Θεωρητικά και φιλοσοφικά θέματα: Τεστ νοημοσύνης, Ισχυρή ή ασθενής TN, Σύμβολα και αναπαραστάσεις, Ανάδυση, Γνωσιακές θεωρίες και TN.

Ενίοτε μπορεί το περιεχόμενο του μαθήματος να διαφοροποιείται ελαφρά με μεμονωμένες διαλέξεις που πραγματεύονται συγκεκριμένα ζητήματα, συνήθως τρέχοντα στον αντίστοιχο ερευνητικό χώρο, όπως οι κίνδυνοι της ΤΝ, η ιστορία της έννοιας της μάθησης, η σκοπιμότητα της μελέτης των παιχνιδιών για την ΤΝ και τη γνωσιακή επιστήμη γενικότερα, η δημιουργικότητα σε τεχνητά συστήματα κλπ.

86E41. Ιστοριογραφία της Τέχνης

1. Η Ιστορία της Τέχνης ως ανθρωπιστική επιστήμη. Αφήγημα, Θεωρία, Μέθοδος. Γνωστικά αντικείμενα & Μεθοδολογικές προσεγγίσεις
2. Τεχνοϊστορική Ερμηνευτική: από την αρχαιότητα έως τη σύγχρονη εποχή
3. Φιλοσοφική Ερμηνευτική. Η Εγελιανή Ιστορία της Τέχνης
4. Εμπειρογνωμοσύνη
5. Φορμαλισμός
6. Εικονογραφία - Εικονολογία
7. Μαρξιστική μέθοδος
8. Ψυχαναλυτική μέθοδος
9. Σημειολογικές μέθοδοι (Μεταμοντέρνα περίοδος)
10. Σημειωτική μέθοδος
11. Φεμινιστική μέθοδος
12. Μετα-αποικιακή μέθοδος
13. Θεωρία της Υποδοχής: Γενικά στοιχεία & ιστορική εξέλιξη της Ερμηνευτικής Παράδοσης

86E42. Επιστήμη και Τέχνη

- Οι απαρχές της Μοντέρνας Τέχνης μέσα από την επίδραση της Οπτικής και της Πειραματικής Ψυχολογίας: Ιμπρεσιονισμός, Μεταϊμπρεσιονισμός, Art Nouveau & Jugendstil.
- Γερμανικός Εξπρεσιονισμός, Γαλλικός Κυβισμός και Ορφισμός ως εκφάνσεις πανθείστικων παραδόσεων και ορθολογικών αντιλήψεων
- Αφαίρεση και Γεωμετρία στο πρώτο μισό του 20ου αιώνα
- Εικαστικές ερμηνείες θεωριών της Φυσικής στις αρχές του 20ου αι.: Duchamp, Φουτουρισμός, Ραγιονισμός και Βορτισισμός
- Η επίδραση του Einstein στη Μοντέρνα Τέχνη
- Από τον φυσικό-βιολογικό κόσμο στον εσωτερικό-πνευματικό κόσμο του ανθρώπου: η ψυχική διαταραχή, το ασυνείδητο και το όνειρο στην Επιστήμη και την Τέχνη
- Η Τέχνη στο πλαίσιο των εξελίξεων στην Πυρηνική Φυσική και την Κβαντομηχανική

- Τέχνη και Επιστήμη: η συμβολή τους στη διαμόρφωση της σύγχρονης αισθητικής και η σημασία της ύπαρξης ορίων.

86E44. Επιστήμη και Θρησκεία

1. Εξέταση βασικών εννοιών θρησκείας - θεϊσμού και αθεϊσμού
2. Ιστορική επισκόπηση των σχέσεων επιστήμης και θρησκείας και φιλοσοφίας και θρησκείας
3. Διερεύνηση γνωσιολογικών προβλημάτων – σχέσεων πίστης και Λόγου – δικαιολόγηση θρησκευτικών πεποιθήσεων – «μεταρρυθμισμένη γνωσιολογία»
4. Κατηγορήματα και ιδιότητες του Θεού στις μεγάλες μονοθεϊστικές παραδόσεις
5. Επιχειρήματα υπέρ και κατά της ύπαρξης του Θεού
6. Μεταφυσικά ερωτήματα – φιλοσοφία του νου/ μετά θάνατον ζωή – αθανασία
7. Το πρόβλημα του κακού
8. Θρησκευτικές πρακτικές και ηθικός βίος - θρησκευτικές αξίες και κανονιστικές ηθικές θεωρίες
9. Η θρησκεία στο δημόσιο χώρο – εκκοσμίκευση - πνευματικότητα
10. Σύγχρονες προσεγγίσεις των σχέσεων μεταξύ φιλοσοφίας, επιστήμης και θρησκείας
11. Ψυχολογία και κοινωνιολογία της θρησκείας
12. Ο «Νέος Αθεϊσμός» και οι διαφορετικές αντιλήψεις «θρησκείας χωρίς Θεό».

86E45. Μουσεία Επιστημών και Τεχνολογίας

1. Εισαγωγή στις βασικές έννοιες. Τυπολογία μουσείων επιστημών και τεχνολογίας. Σύγχρονες προσεγγίσεις και πρακτικές.
2. Ιστορική εξέλιξη μουσείων επιστημών: συλλογή, έκθεση, τρόποι ερμηνείας.
3. Ο 19ος αι. και οι διεθνείς εκθέσεις: οι απαρχές των μουσείων τεχνολογίας.
4. Εκπαιδευτική επίσκεψη σε Μουσείο του Πανεπιστημίου Αθηνών.
5. Η ιστορία των συλλογών και μουσείων επιστημών στην Ελλάδα. Τα Πανεπιστημιακά Μουσεία.
6. Εκπαιδευτική επίσκεψη σε Μουσείο του Πανεπιστημίου Αθηνών.
7. Επιστήμη και Τεχνολογία. Η ανάγκη διατήρησης των καταλοίπων τους.
8. Η διαχείριση της βιομηχανικής κληρονομιάς.
9. Εκπαιδευτική επίσκεψη σε Μουσείο.

10. Η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στα μουσεία επιστημών και τεχνολογίας.
11. Το μουσείο επιστημών και τεχνολογίας ως χώρος εκπαίδευσης και επικοινωνίας με το κοινό.
12. Η διδακτική προσέγγιση του μουσείου επιστημών και τεχνολογίας και η σχέση του με το σχολείο.
13. Παρακολούθηση εκπαιδευτικού προγράμματος σε μουσείο.

86E46. Διαχείριση Πολιτισμικών Αγαθών

1. Εισαγωγή στις βασικές έννοιες (πολιτισμός, διαχείριση, πολιτισμικό αγαθό κ.ά.)
2. Μοντέλα διαχείρισης και διαχειριστές πολιτισμικής κληρονομιάς.
3. Δεοντολογία προστασίας μνημείων.
4. Ελληνικό και διεθνές δίκαιο για τη διαχείριση πολιτισμικών αγαθών.
5. Πολιτιστική πολιτική: βασικές έννοιες και ιστορική αναδρομή.
6. Ο πολιτισμός ως πολιτιστικός πόρος.
7. Πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες.
8. Πολιτιστική διοίκηση: νέες πρακτικές διαχείρισης και χρηματοδότησης.
9. Πολιτιστικός τουρισμός.
10. City Branding.
11. Προστασία και διαχείριση φυσικού περιβάλλοντος.
12. Σχεδιασμός αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών σε πολιτιστικούς φορείς.

4.10 Πρόγραμμα Ακαδημαϊκού Έτους 2019-2020

Α' Εξάμηνο

Κ.Α.	Υποχρεωτικά Μαθήματα	Διδάσκοντες
86Υ01	Ιστορία Φιλοσοφίας Ι	Ιεροδιακόνου
86Υ04	Εισαγωγή στη Φιλοσοφία	Θανασάς
86Υ06	Ιστορία Ι	Ιεροδιακόνου/Τηγάνη
86Υ10	Μαθηματικά	Πόταρη/Τριανταφύλλου

Β' Εξάμηνο

Κ.Α.	Υποχρεωτικά Μαθήματα	Διδάσκοντες
86Υ02	Ιστορία Φιλοσοφίας ΙΙ	Χατζημωυσής
86Υ07	Ιστορία ΙΙ	Τύμπας/Δερμιτζάκη
86Υ09	Αρχαία Ελληνική Γλώσσα & Γραμματεία	Τηγάνη
86Υ11	Φυσική	Αραποστάθης/ Παρασκευόπουλος

Γ' Εξάμηνο

Κ.Α.	Υποχρεωτικά Μαθήματα	Διδάσκοντες
86Υ12	Λογική και Θεωρία Συνόλων	Δημητρακόπουλος
86Υ13	Βιολογία	Σκαλιώρα
86Υ14	Αρχές Οικονομικής Ανάλυσης	ΕΣΠΑ
86Υ15	Θεωρία Δικαίου και Θεσμών	ΕΣΠΑ
86Υ19	Ιστορία Επιστημών Ι	Σιάλαρος
86Ερ01	Εργαστήριο Ψηφιακών Σπουδών	Πατηνιώτης

Δ' Εξάμηνο

Κ.Α.	Υποχρεωτικά Μαθήματα	Διδάσκοντες
86Υ03	Γνωσιολογία και Μεταφυσική	Στεφάνου
86Υ05	Ηθική Φιλοσοφία	Βιρβιδάκης
86Υ08	Ιστορία Τέχνης και Πολιτισμού	Γέμτου
86Υ18	Φιλοσοφία Κοινωνικών Επιστημών	Μαντζαβίνος
86Ερ02	Εργαστήριο Κειμενικών Σπουδών	Κιντή/Χριστιανίδης Ελευθεριάδου/ Τηγάνη/Φιλίππου

Ε' Εξάμηνο

Κ.Α.	Υποχρεωτικά Μαθήματα	Διδάσκοντες
86Υ16	Φιλοσοφία της Επιστήμης	Κιντή
86Υ17	Ιστορία της Φιλοσοφίας της Επιστήμης	Ψύλλος
Κ.Α.	Κατ' Επιλογήν Υποχρ. Μαθήματα	Διδάσκοντες
86ΥΕΙ01	Ιστορία των Φυσικών Επιστημών	Πατηνιώτης
86ΥΕΙ05	Ιστορία της Ιατρικής	Τύμπας/Ελευθεριάδου
86ΥΕΦ01	Φιλοσοφία της Φυσικής	Καρακώστας
86ΥΕΦ10	Φιλοσοφία της Γλώσσας	Μανωλακάκη
86ΥΕΦ14	Φιλοσοφία της Ιστορίας	Κιντή
Κ.Α.	Επιλεγόμενα Μαθήματα	Διδάσκοντες
86Ε06	Θέματα Ιστορία της Ιατρικής	Ελευθεριάδου
86Ε07	Θέματα Ιστορίας Πολιτισμού & Τέχνης	Γέμτου
86Ε22	Κείμενα Αρχαίας Φιλοσοφίας	Τηγάνη
86Ε32	Δίκαιο, Επιστήμη, Τεχνολογία	Αραποστάθης
86Ε37	Ιστορία & Μεθοδολογία της Ψυχολογίας	Μουτούσης
86Ε38	Θέματα Γνωσιακής Επιστήμης	Τζαφέστα
86Ε45	Μουσεία Επιστημών και Τεχνολογίας	Τύμπας/Δερμιτζάκη Δοξανάκη

ΣΤ' Εξάμηνο

Κ.Α.	Υποχρεωτικά Μαθήματα	Διδάσκοντες
86Υ20	Ιστορία Επιστημών ΙΙ	ΕΣΠΑ
86Υ21	Επιστήμη, Τεχνολογία, Κοινωνία	Αραποστάθης
Κ.Α.	Κατ' Επιλογήν Υποχρ. Μαθήματα	Διδάσκοντες
86ΥΕΙ02	Ιστορία των Μαθηματικών	Σιάλαρος
86ΥΕΙ06	Ιστορία της Τεχνολογίας	Αραποστάθης
86ΥΕΙ15	Ιστορία & Μεθ/λογία της Νευροεπιστήμης	Μουτούσης
86ΥΕΦ08	Νεότερη Φιλοσοφία	Θανασάς
86ΥΕΦ12	Σύγχρονη Φιλοσοφία της Επιστήμης	Καρακώστας
86ΥΕΦ13	Φιλοσοφία του Δικαίου	ΕΣΠΑ
86ΥΕΦ15	Γνωσιακή Επιστήμη	Σκαλιώρα
Κ.Α.	Επιλεγόμενα Μαθήματα	Διδάσκοντες
86Ε05	Ιστορία της Πληροφορικής & Τηλεπ/νίων	Τύμπας
86Ε10	Θέματα Φιλοσοφίας της Επιστήμης και	Ψύλλος
86Ε18	Θέματα Μεσαιωνικής Φιλοσοφίας	Φιλίππου
86Ε27	Αισθητική	Νικολινάκος
86Ε30	Θέματα Κοινωνικών Επιστημών	Γκότσης
86Ε46	Διαχείριση Πολιτισμικών Αγαθών	Δερμιτζάκη/Δοξανάκη

Ζ' Εξάμηνο

Κ.Α.	Κατ' Επιλογήν Υποχρ. Μαθήματα	Διδάσκοντες
86ΥΕΙ12	Επιστημονική & Τεχνολογική Πολιτική	Αραποστάθης
86ΥΕΙ14	Μουσειολογία	Δερμιτζάκη/Δοξανάκη
86ΥΕΦ04	Φιλοσοφία της Λογικής	Φιλίππου
86ΥΕΦ05	Αναλυτική Φιλοσοφία	Μανωλακάκη
86ΥΕΦ07	Φιλοσοφία των Οικονομικών	ΕΣΠΑ
86ΥΕΦ09	Σύγχρονη Φιλοσοφία	Χατζημωυσής
Κ.Α.	Επιλεγόμενα Μαθήματα	Διδάσκοντες
86Ε01	Θέματα Ιστορίας Φυσικών Επιστημών	ΕΣΠΑ
86Ε04	Θέματα Ιστορίας Οικονομικής Σκέψης	Γκότσης/Δρακόπουλος
86Ε12	Θέματα Φιλοσοφίας Μαθ/κών & Λογικής	Δημητρακόπουλος Φιλίππου
86Ε15	Θέματα Φιλοσοφίας Επιστ. της Νόησης	Νικολινάκος
86Ε17	Θέματα Αρχαίας Φιλοσοφίας	Ιεροδιακόνου
86Ε21	Θέματα Σύγχρονης Φιλοσοφίας	Μαντζαβίνος
86Ε31	Επιστήμη, Τεχνολογία, Περιβάλλον	Τύμπας

86E33	Θέματα Επιστήμης, Τεχνολ., Κοινωνίας	ΕΣΠΑ
86E40	Τεχνητή Νοημοσύνη	Τζαφέστα
86E42	Επιστήμη και Τέχνη	Γέμτου
86E44	Επιστήμη και Θρησκεία	ΕΣΠΑ

Η' Εξάμηνο

Κ.Α.	Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικά Μαθήματα	Διδάσκοντες
86ΥΕΙ07	Ιστορία Οικονομικής Σκέψης	Γκότσης/Δρακόπουλος
86ΥΕΙ13	Φύλο, Επιστήμη, Τεχνολογία	Τύμπας
86ΥΕΦ02	Φιλοσοφία των Μαθηματικών	Χριστοπούλου/ Αναπολιτάνος
86ΥΕΦ03	Φιλοσοφία της Βιολογίας	Ιωαννίδης
86ΥΕΦ06	Ηπειρωτική Φιλοσοφία	Θανασάς
86ΥΕΦ11	Φιλοσοφία του Νου	Νικολινάκος
Κ.Α.	Επιλεγόμενα Μαθήματα	Διδάσκοντες
86Ε02	Θέματα Ιστορίας Μαθ/κών & Λογικής	Χριστιανίδης/ Σιάλαρος
86Ε03	Θέματα Ιστορίας της Τεχνολογίας	Τύμπας
86Ε11	Θέματα Ιστορίας Φιλ/φίας της Επ/μης	Μανωλακάκη
86Ε24	Μεταφιλοσοφία	ΕΣΠΑ
86Ε25	Θεωρία Θεσμών & Πολιτ. Φιλοσοφία	ΕΣΠΑ
86Ε26	Θέματα Πρακτικής Φιλοσοφίας	Βιρβιδάκης
86Ε28	Οικονομική Ανάλυση & Οικονομική Πολιτική	ΕΣΠΑ

4.11 Παλαιό Πρόγραμμα Σπουδών

4.11.1 Κανονισμός Σπουδών

Το παλαιό Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών, το οποίο ίσχυε μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2013-14, δηλαδή, ισχύει για τους φοιτητές που εισήλθαν στο Τμήμα μέχρι και το 2013, περιλαμβάνει υποχρεωτικά, κατ' επιλογήν υποχρεωτικά και επιλεγόμενα μαθήματα. Κάθε φοιτητής/τρια υποχρεούται να παρακολουθήσει επιτυχώς

- τριάντα πέντε (35) υποχρεωτικά μαθήματα,
- δύο (2) υποχρεωτικά εργαστηριακά μαθήματα
- επτά (7) κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα, ανάλογα με την κατεύθυνση που θα επιλέξει, και
- έξι (6) επιλεγόμενα μαθήματα.

και να εκπονήσει πτυχιακή εργασία.

Ο φόρτος εργασίας που απαιτείται να καταβάλλει κάθε φοιτητής/τρια για να ικανοποιήσει τις προϋποθέσεις αυτές αντιστοιχεί σε 240 πιστωτικές μονάδες του συστήματος ECTS (European Credit Transfer System), οι οποίες επιμερίζονται ως εξής:

- ο φόρτος καθενός από τα υποχρεωτικά μαθήματα αντιστοιχεί σε πέντε (5) πιστωτικές μονάδες
- ο φόρτος κάθε υποχρεωτικού εργαστηριακού μαθήματος αντιστοιχεί σε δύομισυ (2,5) πιστωτικές μονάδες
- ο φόρτος κάθε κατ'επιλογήν υποχρεωτικού μαθήματος αντιστοιχεί σε τέσσερις (4) πιστωτικές μονάδες και
- ο φόρτος κάθε επιλεγόμενου μαθήματος αντιστοιχεί σε τέσσερις (4) πιστωτικές μονάδες και
- ο φόρτος της πτυχιακής εργασίας αντιστοιχεί σε οκτώ (8) πιστωτικές μονάδες.

Ο αριθμός των 240 πιστωτικών μονάδων προκύπτει ως εξής:

$$(35 \times 5) + (2 \times 2,5) + (7 \times 4) + (6 \times 4) + 8 = 240.$$

Όλα τα μαθήματα διδάσκονται τρεις (3) ώρες την εβδομάδα, εκτός από τα εργαστηριακά, που διδάσκονται δύο (2) ώρες την εβδομάδα· για καθένα από τα υποχρεωτικά μαθήματα “Μαθηματικά” και “Φυσική” διεξάγεται και φροντιστήριο, που διαρκεί δύο (2) ώρες κάθε εβδομάδα.

Οι κατευθύνσεις που λειτουργούν είναι

- Ιστορία της Επιστήμης και της Τεχνολογίας (IET)
- Φιλοσοφία της Επιστήμης και της Τεχνολογίας (ΦΕΤ)
- Ιστορία και Φιλοσοφία της Επιστήμης και της Τεχνολογίας (IΦΕΤ).

Κάθε φοιτητής/τρια επιλέγει κατεύθυνση στην αρχή του 3ου έτους σπουδών του, την οποία επιτρέπεται να αλλάξει μέχρι το τέλος του έτους αυτού. Κάθε φοιτητής/τρια υποχρεούται να παρακολουθήσει επιτυχώς

- έξι (6) κατ'επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα Ιστορίας της Επιστήμης και της Τεχνολογίας και ένα (1) από τρία (3) μαθήματα που ανήκουν στην κατηγορία IΦ (που αφορά όλες τις κατευθύνσεις), αν έχει επιλέξει την κατεύθυνση IET
- έξι (6) κατ'επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα Φιλοσοφίας της Επιστήμης και της Τεχνολογίας και ένα (1) μάθημα κατηγορίας IΦ, αν έχει επιλέξει την κατεύθυνση ΦΕΤ

- τρία (3) κατ'επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα Ιστορίας της Επιστήμης και της Τεχνολογίας, τρία (3) κατ'επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα Φιλοσοφίας της Επιστήμης και της Τεχνολογίας και ένα (1) μάθημα της κατηγορίας ΙΦ, αν έχει επιλέξει την κατεύθυνση ΙΦΕΤ.

Ο βαθμός πτυχίου υπολογίζεται ως εξής: Προστίθενται οι βαθμοί των σαράντα οκτώ (48) μαθημάτων που ολοκλήρωσε επιτυχώς ο/η φοιτητής/τρια (35 υποχρεωτικά+7 κατ' επιλογήν υποχρεωτικά+6 επιλεγόμενα) με το διπλάσιο του βαθμού της πτυχιακής εργασίας και το τελικό άθροισμα διαιρείται δια του πενήντα (50).

Η επίδοση στα υποχρεωτικά εργαστηριακά μαθήματα χαρακτηρίζεται με τους όρους “επιτυχώς”/“ανεπιτυχώς” και δεν λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό του βαθμού πτυχίου.

Η ενδεικτική κατανομή των μαθημάτων που πρέπει να παρακολουθήσει κάθε φοιτητής/τρια είναι η ακόλουθη:

Εξάμηνο	Μαθήματα
A'/B'/Γ'/Δ'	6 υποχρεωτικά
E'	4 υποχρεωτικά 1 κατ' επιλογήν υποχρεωτικά 1 επιλεγόμενο
ΣΤ'	3 υποχρεωτικά 2 κατ' επιλογήν υποχρεωτικά 1 επιλεγόμενο
Z'	2 υποχρεωτικά 2 κατ' επιλογήν υποχρεωτικά 2 επιλεγόμενα
H'	όπως για το Z'

Κάθε φοιτητής/τρια επιτρέπεται να αντικαταστήσει όσα επιλεγόμενα μαθήματα επιθυμεί με κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα (οποιασδήποτε κατεύθυνσης), δηλαδή να αποφοιτήσει έχοντας επιτύχει σε

37 υποχρεωτικά + x κατ' επιλογήν υποχρεωτικά + $(13-x)$ επιλεγόμενα μαθήματα, όπου ο αριθμός x είναι κατ'ελάχιστον 7 και κατά μέγιστον 13.

Στην αρχή κάθε εξαμήνου οι φοιτητές/τριες δηλώνουν τον αριθμό των μαθημάτων που θα παρακολουθήσουν κατά το εν λόγω εξάμηνο, και στα οποία θα εξεταστούν στο τέλος του. Ο μέγιστος αριθμός των μαθημάτων

που μπορούν να δηλωθούν έχει οριστεί με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος και είναι ο εξής:

Για τα εξάμηνα Α και Β: έως 6 μαθήματα στο καθένα.

Για τα εξάμηνα Γ και Δ: έως 8 μαθήματα στο καθένα.

Για τα εξάμηνα Ε και ΣΤ: έως 12 μαθήματα στο καθένα.

Για τα εξάμηνα Ζ και Η: έως 16 μαθήματα στο καθένα.

Για τους επί πτυχίω φοιτητές/φοιτήτριες ο αριθμός ορίζεται κάθε φορά με ειδική απόφαση.

Οι εξετάσεις διεξάγονται, σύμφωνα με το πρόγραμμα που έχει καταρτίσει η Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών και έχει εγκριθεί από τη Συνέλευση του Τμήματος.

Δικαίωμα προσέλευσης στις εξετάσεις έχουν οι φοιτητές/τριες **μόνον εφόσον** έχουν εγγραφεί στο αντίστοιχο μάθημα κατά την περίοδο των εγγραφών του αντίστοιχου εξαμήνου.

Κατά τη διεξαγωγή των εξετάσεων κάθε φοιτητής/τρια είναι υποχρεωμένος/νη να έχει μαζί του/της την αστυνομική ή/και τη φοιτητική του/της ταυτότητα.

4.11.2 Υποχρεωτικά Μαθήματα

- K001. Ιστορία Φιλοσοφίας Ι
- K002. Ιστορία Φιλοσοφίας ΙΙ
- K003. Ιστορία Φιλοσοφίας ΙΙΙ
- K004. Εισαγωγή στη Φιλοσοφία
- K005. Πολιτική Φιλοσοφία
- K006. Ηθική
- K007. Γνωσιολογία και Μεταφυσική
- K008. Φιλοσοφία Κοινωνικών Επιστημών
- K009. Φιλοσοφία Φυσικών Επιστημών
- K010. Φιλοσοφία της Γλώσσας
- K011. Φιλοσοφία του Νου
- K012. Θεωρία Δικαίου και Θεσμών
- K013. Ιστορία Πολιτισμού Ι
- K014. Ιστορία Πολιτισμού ΙΙ
- K015. Ιστορία Πολιτισμού ΙΙΙ
- K016. Ιστορία των Μαθηματικών

- K017. Ιστορία Φυσικών Επιστημών
- K018. Ιστορία της Βιολογίας
- K019. Ιστορία της Τεχνολογίας
- K020. Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης
- K021. Ιστορία Οικονομικής Σκέψης
- K022. Εισαγωγή στην Ψυχολογία
- K023. Εισαγωγή στις Νευροεπιστήμες
- K024. Γνωσιακή Επιστήμη
- K025. Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία
- K026. Στοιχεία Λογικής και Θεωρίας Συνόλων
- K027. Εισαγωγή στη Μαθηματική Ανάλυση I
- K028. Εισαγωγή στη Μαθηματική Ανάλυση II
- K029. Εισαγωγή στη Νευτώνεια Μηχανική και Θεωρία Σχετικότητας
- K030. Εισαγωγή στη Θερμοδυναμική και τον Ηλεκτρομαγνητισμό
- K031. Αρχές Οικονομικής I
- K032. Αρχές Οικονομικής II
- K033. Εισαγωγή στις Κοινωνικές και Ανθρωπιστικές Επιστήμες
- K034. Βιολογία
- K035. Στατιστική
- E100. Εργαστήριο Πληροφορικής
- E200. Εργαστήριο Συγγραφικής

4.11.3 Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικά Μαθήματα

Φιλοσοφία της Επιστήμης και της Τεχνολογίας

- Φ101. Φιλοσοφία Επιστήμης I
- Φ102. Φιλοσοφία Επιστήμης II
- Φ103. Φιλοσοφία Δικαίου
- Φ104. Αισθητική
- Φ105. Λογική
- Φ106. Φιλοσοφικά Κείμενα
- Φ107. Εφαρμοσμένη Ηθική
- Φ108. Πλάτων και Αριστοτέλης
- Φ109. Ρασιοναλισμός-Εμπειρισμός

- Φ110. Αναλυτική Φιλοσοφία
- Φ111. Μεσαιωνική Φιλοσοφία
- Φ112. Οικονομία και Δίκαιο
- Φ113. Ηπειρωτική Φιλοσοφία
- Φ114. Φιλοσοφία των Μαθηματικών
- Φ115. Φιλοσοφία της Φυσικής
- Φ116. Φιλοσοφία της Βιολογίας
- Φ117. Φιλοσοφία και Μεθοδολογία της Οικονομικής
- Φ118. Φιλοσοφία της Ιστορίας
- Φ119. Καντ
- Φ120. Γερμανικός Ιδεαλισμός
- Φ121. Φιλοσοφική Λογική

Ιστορία της Επιστήμης και της Τεχνολογίας

- I201. Επιστημονική Επανάσταση
- I202. Ιστορία Επιστημών στην Αρχαιότητα
- I203. Εισαγωγή στην Ιστοριογραφία
- I204. Ιστορία της Λογικής
- I205. Ελληνική Επιστήμη στους Νεότερους Χρόνους
- I206. Ιστορία Επιστημονικής και Τεχνολογικής Πολιτικής
- I207. Ιστορία Επιστημών και Τεχνικών στους Νεότερους Χρόνους
- I208. Ιστορία της Αστρονομίας
- I209. Ιστορία Πειραμάτων
- I210. Επιστήμη, Τεχνολογία, Κοινωνία: Τεχνολογία και Ανάπτυξη
- I211. Στοιχεία Τεχνολογίας
- I212. Ιστορία Οικονομικής Σκέψης 20ου αιώνα

Ιστορία και Φιλοσοφία της Επιστήμης και της Τεχνολογίας

- IΦ01. Τεχνητή Νοημοσύνη
- IΦ02. Ψυχολογία της Νόησης
- IΦ03. Ιστορία της Ψυχολογίας

4.11.4 Επιλεγόμενα Μαθήματα

- 056. Θέματα Ευρωπαϊκής Ιστορίας
- 084. Διαχείριση Ιστορικής Πληροφορίας
- 100. Μουσειολογία
- 133. Ελληνική Ζωγραφική 19ου και 20ου αιώνα
- 134. Συγκριτική Παιδαγωγική και Διεθνής Εκπαιδευτική Πολιτική
- 136. Νεότερη Ιστορία των Πανεπιστημίων
- 147. Θέματα Φιλοσοφίας της Ψυχολογίας
- 152. Θέματα Θεωρίας Δικαίου και Πολιτικής Φιλοσοφίας
- 155. Μοντέρνα Τέχνη
- 164. Μεθοδολογία και Φιλοσοφία της Πληροφορικής
- 165. Ειδικά Θέματα Πληροφορικής
- 167. Η Λογική στον Προγραμματισμό
- 170. Διαχείριση Γνώσης
- 171. Θέματα Ιστορίας της Τεχνολογίας
- 172. Θέματα Ιστορίας των Μαθηματικών
- 173. Εισαγωγή στην Ιστορία της Ιατρικής
- 176. Θέματα Ιστορίας της Ιατρικής
- 178. Θέματα Φιλοσοφίας Κοινωνικών Επιστημών
- 181. Θέματα Φιλοσοφίας των Μαθηματικών
- 183. Θεσμοί και Οικονομία
- 184. Θέματα Ιστορίας Οικονομικής Σκέψης
- 186. Ιστορία της Τέχνης I
- 188. Κριτική του Καθαρού Λόγου
- 197. Επιχειρηματικότητα και Ανάπτυξη
- 199. Ευρωπαϊκή Ένωση: Θεσμοί και Πολιτικές
- 200. Επαγγελματική Συμβουλευτική και Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός
- 201. Ιστορία των Γραφικών Τεχνών
- 202. Τέχνη και Κινηματογράφος
- 204. Θέματα Οικονομικής Ιστορίας
- 215. Φυσικές Επιστήμες και Κοινωνία στον 20ο αιώνα
- 216. Γυναίκες στην Ιστορία της Επιστήμης

- 217. Βιολογικές Έννοιες και Συστήματα
- 219. Θέματα Ιστορίας Φυσικής και Χημείας
- 220. Θέματα Σύγχρονης Φιλοσοφίας
- 221. Θέματα στη Διαχείριση Ανθρώπινων Πόρων
- 222. Ιστορία Κλασικής Φιλολογίας
- 223. Μεταηθική
- 241. Μεταφιλοσοφία
- 242. Θέματα Φιλοσοφίας του Νου]
- 243. Πειραματική Ψυχολογία
- 244. Θέματα Ιστορίας της Τεχνολογίας
- 245. Θέματα Μεταφυσικής
- 246. Φιλοσοφία και Κινηματογράφος
- 247. Ιστορία και Θεωρία της Ψυχιατρικής
- 248. Μοντελοποίηση και Προσομοίωση
- 249. Διαχείριση Πολιτισμικών Αγαθών

4.11.5 Μεταβατικές Διατάξεις

Οι φοιτητές που εισήχθησαν στο Τμήμα τα έτη 2014, 2015 και 2016 θα αποφοιτήσουν με βάση το Πρόγραμμα Σπουδών που καθιερώθηκε το 2017 και περιγράφεται αναλυτικά στις παραγράφους 3.2–3.5. Γι' αυτούς τους φοιτητές, τα μαθήματα του παλαιού προγράμματος σπουδών, τα οποία είχαν παρακολουθήσει επιτυχώς μέχρι και το Σεπτέμβριο 2017, αναγνωρίζονται ως μαθήματα του νέου προγράμματος σπουδών, με βάση τους πίνακες αντιστοιχίσεων που ακολουθούν, διατηρώντας όμως τις πιστωτικές μονάδες ECTS που είχαν στο παλαιό πρόγραμμα σπουδών. Για τους ίδιους φοιτητές, τα μαθήματα του παλαιού προγράμματος σπουδών, τα οποία έχουν παρακολουθήσει επιτυχώς, αλλά δεν αντιστοιχίζονται (με βάση τους πίνακες παρακάτω) με μαθήματα του νέου προγράμματος σπουδών, αναγνωρίζονται ως επιλεγόμενα μαθήματα (του νέου προγράμματος) και προσμετρώνται στα εννέα (9) επιλεγόμενα μαθήματα που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου.

Οι φοιτητές που εισήχθησαν στο Τμήμα μέχρι και το έτος 2013 θα αποφοιτήσουν με βάση το παλαιό πρόγραμμα σπουδών.

Υποχρεωτικά μαθήματα

Κατ'επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα

Παλαιό ΠΠΣ	Νέο ΠΠΣ
86K001	86Y01
86K002	86Y02
86K003	86YEF08
86K004	86Y04
86K005	86E25
86K006	86Y05
86K007	86Y03
86K008	86Y18
86K009	86Y17
86K010	86YEF10
86K011	86YEF11
86K012	86Y15
86K013	86Y06
86K014	86YEI08
86K015	86Y07
86K016	86YEI02
86K017	86YEI01
86K018	86YEI03
86K019	86YEI06
86K020	86Y08
86K021	86YEI07
86K022	86E37
86K023	86YEI15
86K024	86YEF15
86K025	86Y09
86K026	86Y12
86K027	86Y10
86K028	86E47
86K029	86Y11
86K030	86E48
86K031	86Y14
86K032	86E28
86K033	86YEI09
86K034	86Y13
86K035	-

Παλαιό ΠΠΣ	Νέο ΠΠΣ
86I201	86Y20
86I202	86Y19
86I203	86YEI10
86I204	86YEI04
86I205	86YEI11
86I206	86YEI 12
86I207	86E01
86I208	-
86I209	-
86I210	86Y21
86I211	-
86I212	86E04
86Φ101	86Y16
86Φ102	86YEF12
86Φ103	86YEF13
86Φ104	86E27
86Φ105	-
86Φ106	86E23
86Φ107	-
86Φ108	86E22
86Φ109	86E19
86Φ110	86YEF05
86Φ111	86E18
86Φ112	86E29
86Φ113	86YEF06
86Φ114	86YEF02
86Φ115	86YEF01
86Φ116	86YEF03
86Φ117	86YEF07
86Φ118	86YEF14
86Φ119	86E20
86Φ120	86E21
86Φ121	86YEF04
86IΦ01	86E40
86IΦ02	86E15
86IΦ03	-

ΕΙΣ Α' ΠΑΣΑΝ ΤΗΝ ΛΟΓΙΚΗΝ
ΤΟΥ
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ
Υπομνήματα καὶ Ζητήματα ὑπὸ τοῦ
Σοφωτάτου
ΚΤΡΙΟΥ ΚΤΡΙΟΥ
ΘΕΟΦΙΛΟΥ
ΤΟΥ

ΚΟΡΥΔΑΛΕΩΣ
Ἐκτεθέντα, νῦν δὲ πρῶτον τύποις ἐκδοθέντα, καὶ μετ'
ᾧσιν οἷόν τε τῷ τῆς ἀκευθίας διορθωθέντα,
παρὰ Κιχίου,
Α' ΔΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΑΓΚΕΛΛΑΡΙΟΥ.

Ε' Ν Ε Τ Η Σ Ι. αΨκδ'.

Παρὰ Νικολάου Γλυκοῦ καὶ Ἰωαννίνων.
CON LICENZA DE' SUPERIORI, E PRIVILEGGIO.

5

Προγράμματα Μεταπτυχιακών & Διδακτορικών Σπουδών

5.1 Ιστορία και Φιλοσοφία των Επιστημών και Τεχνολογίας

Το Πρόγραμμα λειτουργεί από το 1996, σε συνεργασία με τον Τομέα Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών και Δικαίου της Σχολής Εφαρμοσμένων Μαθηματικών και Φυσικών Επιστημών του ΕΜΠ· το Πρόγραμμα εγκρίθηκε με την απόφαση ΥΠΕΠΘ Φ.711/Β7/147/14-3-1996 (ΦΕΚ 211/Β/2-4-1996), που αντικαταστάθηκε με την απόφαση Β7/246/3-9-1998 (ΦΕΚ 988/Β/18-9-1998) και την απόφαση 40295/Β7/17-6-2003 (ΦΕΚ 903/Β/4-7-2003), που αντικαταστάθηκε από την Πράξη Πρύτανη του ΕΚΠΑ 36/19-3-2015 (ΦΕΚ 760/Β/29-4-2015). Το Πρόγραμμα θα λειτουργήσει μέχρι το φθινόπωρο 2020, με βάση το Ν. 4485/2017.

Αντικείμενο του ΠΜΣ είναι η Ιστορία και η Φιλοσοφία των Επιστημών και της Τεχνολογίας. Περιλαμβάνει τρεις κατευθύνσεις: α) Κατεύθυνση Ιστορίας των Επιστημών και της Τεχνολογίας, β) Κατεύθυνση Φιλοσοφίας των Επιστημών και της Τεχνολογίας και γ) Κατεύθυνση Ιστορίας και Φιλοσοφίας των Επιστημών και της Τεχνολογίας.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το πρόγραμμα σπουδών, τα προσφερόμενα μαθήματα κτλ. παρέχονται από την κ. Μ. Γκίκα, τηλ. 210 727 5586, *email* mgika@phs.uoa.gr, και τον ιστότοπο του Προγράμματος στη διεύθυνση <http://www.hpst.phs.uoa.gr/>.

5.2 Ιστορία και Φιλοσοφία της Επιστήμης και της Τεχνολογίας

Το Πρόγραμμα ιδρύθηκε και λειτουργεί με βάση τις αποφάσεις 829/2-7-2018 (ΦΕΚ 3279/Β/8-8-2018) και 853/2-7-2018 (ΦΕΚ 3593/Β/23-8-2018) του Πρύτανη του ΕΚΠΑ.

Το Πρόγραμμα προσφέρει κατάρτιση μεταπτυχιακών φοιτητών σε θέματα που αφορούν την Ιστορία και Φιλοσοφία της Επιστήμης και της Τεχνολογίας και ειδικότερα την:

- κατανόηση των φιλοσοφικών προβλημάτων που προκύπτουν στην επιστήμη
- μελέτη της ιστορικής πορείας της επιστήμης και της τεχνολογίας
- κατανόηση των θεμελιωδών ιδεών στην επιστήμη και την τεχνολογία, την κριτική θεώρηση του ρόλου της επιστήμης και της τεχνολογίας στις ανθρώπινες κοινωνίες του παρελθόντος, του παρόντος και του μέλλοντος
- ικανότητα σχηματισμού υπεύθυνης γνώμης για την ερευνητική και τεχνολογική πολιτική
- ενίσχυση της φιλοσοφικής σκέψης σε αυτούς τους τομείς

Το Πρόγραμμα στοχεύει στην προαγωγή της γνώσης και την ανάπτυξη της έρευνας στην Ιστορία και Φιλοσοφία της Επιστήμης και της Τεχνολογίας, καθώς και στην προσφορά εξειδίκευσης σε νέους επιστήμονες, ώστε να καταστούν ικανοί να συμβάλουν στην οικονομική και εκπαιδευτική ανάπτυξη της χώρας.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το πρόγραμμα σπουδών, τα προσφερόμενα μαθήματα κτλ. παρέχονται από την κ. Ε. Σάββα, τηλ. 210 727 5590, *email* elsavva@phs.uoa.gr, και τον ιστότοπο του Προγράμματος στη διεύθυνση <http://hpst.phs.uoa.gr>.

5.3 Science, Technology, Society–Science and Technology Studies

Το Πρόγραμμα ιδρύθηκε και λειτουργεί με βάση τις αποφάσεις 883/17-7-2018 (ΦΕΚ 3854/Β/6-9-2018) και 1038/21-9-2018 (ΦΕΚ 4621/Β/18-10-2018) του Πρύτανη του ΕΚΠΑ. Το Πρόγραμμα λειτουργεί με συνεργασία του Τμήματος ΙΦΕ με το Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών του ΕΚΠΑ.

Σκοπός του Προγράμματος είναι η ανάδειξη καταρτισμένου δυναμικού που θα μπορεί να αναλύει, να ερμηνεύει, να παρεμβαίνει και να διατυπώνει προτάσεις για ζητήματα που σχετίζονται με την επιστήμη και την τεχνολογία χρησιμοποιώντας το εννοιολογικό πλαίσιο, την ορολογία και τις έρευνες στις ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες, με σκοπό την ανάδειξη των βέλτιστων επιλογών σε ζητήματα επιστημονικής και τεχνολογικής πολιτικής, πολιτικής για την έρευνα και την ανάπτυξη, πολιτικής για την καινοτομία στο επιστημονικό και τεχνολογικό επίπεδο, οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής για την επιστήμη και την τεχνολογία, ζητήματα δικαίου και ηθικής των επιχειρήσεων και των άλλων θεσμών της οικονομίας και της κοινωνίας που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της επιστήμης και της τεχνολογίας, ζητήματα επιστημονικής και τεχνολογικής πολιτικής για αναδυόμενα επιστημονικά και τεχνολογικά πεδία, όπως η πληροφορική και οι τηλεπικοινωνίες, οι επιστήμες και οι τεχνολογίες που στοχεύουν στην προστασία του περιβάλλοντος, η βιολογία, η ιατρική, η βιοτεχνολογία και η βιοϊατρική τεχνολογία.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το πρόγραμμα σπουδών, τα προσφερόμενα μαθήματα κτλ. παρέχονται από την κ. Ε. Σάββα, τηλ. 210 727 5590, *email* elsavva@phs.uoa.gr, και τον ιστότοπο του Προγράμματος στη διεύθυνση *sts.phs.uoa.gr*.

5.4 Γνωσιακή Επιστήμη

Το Πρόγραμμα ιδρύθηκε με την πράξη 103/29-7-2015 (ΦΕΚ 1725/Β/18-8-2015) και επανιδρύθηκε με τις αποφάσεις 17/2-10-2019 (ΦΕΚ 3751/Β/10-10-2019) και 18/2-10-2019 (ΦΕΚ 3851/Β/17-10-2019) του Πρύτανη του ΕΚΠΑ. Το Πρόγραμμα λειτουργεί με συνεργασία του Τμήματος ΙΦΕ, το οποίο το υποστηρίζει διοικητικά, και των Τμημάτων (α) Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών, (β) Φιλολογίας και (γ) Ψυχολογίας του ΕΚΠΑ.

Το Πρόγραμμα απευθύνεται σε αποφοίτους τμημάτων θετικών, τεχνολογικών, θεωρητικών και κοινωνικών σπουδών που ενδιαφέρονται για την κατανόηση του νου μέσα από τη διεπιστημονική συνεργασία. Ειδικότερα, για να μπορούν να κατανοήσουν και να αξιοποιήσουν τις προσεγγίσεις υπολογιστικών προσομοιώσεων, οι ενδιαφερόμενοι για το πρόγραμμα πρέπει να έχουν στέρεο τεχνολογικό υπόβαθρο ή να είναι διατεθειμένοι να εργαστούν σκληρά για να το αναπτύξουν.

Με το πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών στη γνωσιακή επιστήμη επιδιώκεται:

1. Η ανάπτυξη της συστηματικής, βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας

και η προαγωγή της γνώσης σε θέματα που αφορούν την ανθρώπινη νόηση και μάθηση.

2. Η αποτελεσματικότερη αλληλεπίδραση ανάμεσα στην πληροφορική και τις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες.
3. Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού επιστημονικού δυναμικού σε τομείς με ανάπτυξη και ζήτηση στην ευρωπαϊκή και παγκόσμια επιστημονική κοινότητα.
4. Η ανάπτυξη δεξιοτήτων για σχεδίαση, διεξαγωγή, επίβλεψη, ερμηνεία και αξιολόγηση ερευνών και εφαρμογών τους.
5. Η προσέλκυση και εκπαίδευση άξιων φοιτητών για την προώθηση μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών και για την ανάπτυξη και υποστήριξη της έρευνας στα συνεργαζόμενα τμήματα.
6. Η αξιολόγηση του ανθρώπινου δυναμικού και της υλικοτεχνικής υποδομής των συνεργαζόμενων τμημάτων.

Απώτερος στόχος του προγράμματος είναι η δημιουργία νέων επιστημόνων που θα στελεχώσουν εκπαιδευτικά ιδρύματα, ερευνητικά κέντρα, δημόσιους οργανισμούς και επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το πρόγραμμα σπουδών, τα προσφερόμενα μαθήματα κτλ. παρέχονται από την κ. Σ. Ευθυμίου, τηλ. 210 727 5503, *email* sefthim@phs.uoa.gr, και τον ιστότοπο του Προγράμματος στη διεύθυνση *cogsci.phs.uoa.gr*.

5.5 Διδακτική και Μεθοδολογία των Μαθηματικών

Το Πρόγραμμα εγκρίθηκε με την Υπουργική απόφαση 19402/B7/8-4-2009 (ΦΕΚ 706/B/15-4-2009), η οποία αντικαταστάθηκε από την πράξη 114/2-10-2015 (ΦΕΚ 2265/B/20-10-2015) του Πρύτανη του ΕΚΠΑ· το Πρόγραμμα επανιδρύθηκε και λειτουργεί με βάση τις αποφάσεις 948/2-8-2018 (ΦΕΚ 3959/B/12-9-2018) και 1159/28-1-2019 (ΦΕΚ 337/B/8-2-2019). Το Πρόγραμμα λειτουργεί με συνεργασία του Τμήματος Μαθηματικών του ΕΚΠΑ, το οποίο το υποστηρίζει διοικητικά, και των Τμημάτων (α) ΙΦΕ και (β) ΦΠΨ του ΕΚΠΑ, και των Τμημάτων (γ) Επιστημών της Αγωγής και (δ) Μαθηματικών και Στατιστικής του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Σκοπός του Προγράμματος είναι η παροχή υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακής εκπαίδευσης στο επιστημονικό πεδίο της Διδακτικής, της Φιλοσοφίας και της Ιστορίας των Μαθηματικών. Ειδικότερα, οι μεταπτυχιακές σπουδές αποβλέπουν στην προσφορά εξειδίκευσης με στόχο την

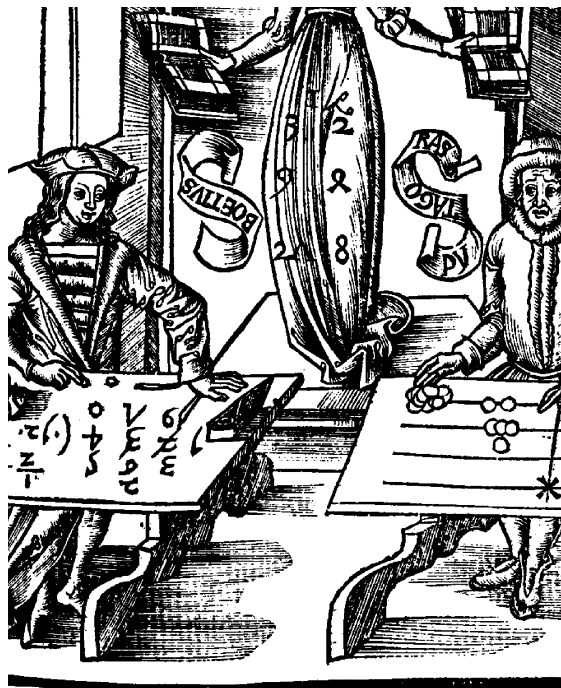
ανάδειξη επιστημόνων ικανών να συμβάλουν στην εκπαιδευτική και οικονομική ανάπτυξη της χώρας μας. Επιπροσθέτως, το Πρόγραμμα στοχεύει στη δημιουργία μεταπτυχιακών σπουδών διεθνούς επιπέδου, οι οποίες θα συγκρατούν ένα μεγάλο μέρος του επιστημονικού δυναμικού που καταφεύγει στο εξωτερικό για αντίστοιχες σπουδές.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το πρόγραμμα σπουδών, τα προσφερόμενα μαθήματα κτλ. παρέχονται από την κ. Δ. Μπακογιάννη, τηλ. 210 727 6515, *email* dbakogianni@math.uoa.gr, και τον ιστότοπο του Προγράμματος στη διεύθυνση me.math.uoa.gr.

5.6 Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

Το Πρόγραμμα ιδρύθηκε και λειτουργεί με βάση την απόφαση 608/27-2-2018 (ΦΕΚ 1091/Β/27-3-2018) του Πρύτανη του ΕΚΠΑ, σύμφωνα με το άρθρο 45 του Ν. 4485/2017 (ΦΕΚ 114/Α/4-8-2017).

Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται από την κ. Μ. Γκίκα, τηλ. 210 727 5586, *email* mgika@phs.uoa.gr.

Πυθαγόρας και Βοήθιος. Από τη *Marguerita philosophica* του Gregor Reisch (1504).

6

Βιβλιοθήκη και Εργαστήρια

6.1 Βιβλιοθήκη

Η Βιβλιοθήκη του Τμήματος υπάγεται στην Κεντρική Βιβλιοθήκη Θετικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αθηνών και λειτουργεί από το 1995. Καταλαμβάνει χώρο 450 τ.μ. σε δύο επίπεδα, στο κτήριο των αιθουσών διδασκαλίας του Τμήματος· στο ισόγειο βρίσκεται το αναγνωστήριο, η αίθουσα ηλεκτρονικών υπολογιστών και το πληροφοριακό υλικό, ενώ στον ημιόροφο βρίσκονται τα βιβλιοστάσια των βιβλίων και των περιοδικών της.

Η συλλογή της Βιβλιοθήκης απαρτίζεται από 16000 περίπου τίτλους βιβλίων και 230 τίτλους περιοδικών (από τους οποίους 145 είναι ενεργοί). Επίσης, σε ξεχωριστό τμήμα, υπάρχουν αντίτυπα των πτυχιακών, διπλωματικών και διδακτορικών διατριβών που έχουν εκπονηθεί στο Τμήμα. Καλύπτονται θέματα συναφή με τα αντικείμενα του Τμήματος, όπως φιλοσοφίας, φιλοσοφίας της επιστήμης, μεθοδολογίας και ιστορίας της επιστήμης κ.ά.

Για την ταξινόμηση του υλικού εφαρμόζεται το δεκαδικό ταξινομικό σύστημα Dewey (DDC). Για την οργάνωση χρησιμοποιείται το πρόγραμμα Horizon, που είναι σε on-line σύνδεση με όλες τις υπόλοιπες βιβλιοθήκες του Πανεπιστημίου Αθηνών. Κατά την εισαγωγή των στοιχείων στο πρόγραμμα που χρησιμοποιείται τηρούνται οι Αγγλοαμερικανικοί κανόνες καταλογογράφησης (AACR2). Επίσης χρησιμοποιούνται οι θεματικές επικεφαλίδες της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου, που μεταφράζονται και προσαρμόζονται στην ελληνική γλώσσα. Λόγω φόρτου εργασίας, συνεχούς εισαγωγής νέου υλικού (μέσω αγορών, δωρεών κτλ.) και έλλειψης αρκετού εξειδικευμένου προσωπικού, η οργάνωση του υλικού

δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί.

Η Βιβλιοθήκη είναι ανοικτή για το κοινό από τη Δευτέρα μέχρι την Παρασκευή, κατά τις ώρες 09.00–18.00 (εκτός εορτών και καλοκαιρινών μηνών). Η πρόσβαση στα βιβλιοστάσια και η χρήση του αναγνωστηρίου είναι ελεύθερη.

Δικαίωμα δανεισμού έχουν μόνο τα μέλη ΔΕΠ για δέκα πέντε (15) εργάσιμες ημέρες, με δικαίωμα ανανέωσης εφόσον το υλικό δεν έχει ζητηθεί από άλλους χρήστες. Οι υπόλοιποι χρήστες της Βιβλιοθήκης μπορούν να μελετήσουν το υλικό στο αναγνωστήριο, καθώς και να το δανειστούν για φωτοτύπηση εκτός χώρου, αφήνοντας αστυνομική ταυτότητα, διαβατήριό ή φοιτητικό τρίπτυχο, με την υποχρέωση να το επιστρέψουν κατά τη διάρκεια της ίδιας ημέρας στην κατάσταση που το δανείστηκαν.

Σε ειδικά διαμορφωμένη αίθουσα είναι διαθέσιμοι πέντε (5) σταθμοί πολυμέσων, που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για αναζήτηση στον ηλεκτρονικό κατάλογο της συλλογής της Βιβλιοθήκης, στις βάσεις δεδομένων του Πανεπιστημίου Αθηνών και στα ηλεκτρονικά περιοδικά του HEAL-LINK (Δίκτυο Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών), καθώς και για πλοήγηση στο διαδίκτυο.

Για ερωτήσεις και άλλα θέματα που αφορούν τη βιβλιοθήκη, οι χρήστες μπορούν να απευθύνονται στο προσωπικό της, χρησιμοποιώντας την ηλεκτρονική διεύθυνση gdounia@lib.uoa.gr ή τον αριθμό 210 727 5559.

6.2 Εργαστήριο Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Ιστορικών Αρχείων

Διευθυντής: Καθ. Ι. Χριστιανίδης

Το Εργαστήριο ιδρύθηκε με το ΠΔ 211/7-7-1998 (ΦΕΚ 170/Α/16-7-1998) και στεγάζεται στο κτήριο δίπλα στο κτήριο γραφείων του Τμήματος (<http://www.phs.uoa.gr/dlab/>). Το Εργαστήριο έχει ως στόχο την ανάπτυξη της κατάλληλης τεχνολογίας και τεχνογνωσίας για τη συγκέντρωση, ψηφιοποίηση και ηλεκτρονική αρχειοθέτηση ιστορικών αρχείων και βιβλιοθηκών. Το φάσμα των εξειδικευμένων γνώσεων που απαιτείται για το σκοπό αυτό είναι ιδιαίτερα ευρύ. Περιλαμβάνει γνώσεις ιστορικές, φιλολογικές, παλαιογραφικές και βιβλιοθηκονομικές, αλλά και γνώσεις που αναφέρονται στην ανάπτυξη λογισμικού βάσεων δεδομένων και στην υποστήριξη ολοκληρωμένων συστημάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών για την παροχή υπηρεσιών client server. Ο πρωτότυπος αυτός συνδυασμός γνώσεων καθίσταται δυνατός χάρη στην παρουσία εξειδικευμένων ερευνητών στο εργαστήριο. Εξάλλου, παράλληλα με τις εργασίες που εκτε-

λούνται στο εργαστήριο, αναπτύσσονται και μια σειρά καταλλήλων ηλεκτρονικών συσκευών και προγραμματιστικών καινοτομιών οι οποίες στόχο έχουν να διευκολύνουν τη μαζική επεξεργασία μεγάλου όγκου δεδομένων και να καταστήσουν δυνατή την παρουσίασή τους σε σύντομο χρόνο και με τις βέλτιστες ποιοτικές προδιαγραφές. Ύπ' αυτές τις συνθήκες, μείζων ερευνητικός στόχος του εργαστηρίου είναι η παρουσίαση στην ακαδημαϊκή κοινότητα ενός corpus ιστορικών αρχείων και βιβλιοθηκών οι οποίες θα περιέχουν υλικό από σημαντικές περιόδους της ελληνικής ιστορίας που τη στιγμή αυτή βρίσκεται διασκορπισμένο σε διάφορα σημεία του κόσμου. Η προσπέλαση του υλικού αυτού θα πραγματοποιείται μέσω κατάλληλα σχεδιασμένου λογισμικού το οποίο θα διευκολύνει το μελετητή στη θεματική αναζήτηση και την ερευνητική αξιοποίησή του με ποικίλους τρόπους. Τα σημαντικότερα αποτελέσματα που αναμένεται να προκύψουν από την πρόοδο των ερευνητικών δραστηριοτήτων του εργαστηρίου είναι τα ακόλουθα:

- Η διάσωση και η συγκέντρωση πολύτιμων τεκμηρίων της ελληνικής ιστορίας η κατάσταση των οποίων σήμερα είναι ιδιαίτερα επισφαλής καθώς αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο φυσικής φθοράς ή καταστροφής από ποικίλες αιτίες.
- Η συστηματική ανασυγκρότηση σημαντικών ιστορικών αρχείων και συγκεντρωτική παρουσίαση του σχετικού υλικού με τη μορφή ηλεκτρονικών βιβλιοθηκών και βάσεων δεδομένων.
- Η ανάπτυξη υπηρεσιών web μέσω των οποίων οι ερευνητές θα μπορούν να έχουν πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων του εργαστηρίου καθώς και η δημιουργία εξειδικευμένων εργαλείων θεματικής αναζήτησης προσαρμοσμένων στις ιδιαιτερότητες του εκάστοτε ιστορικού αρχείου.
- Η αναβάθμιση των ιστορικών σπουδών του ελληνισμού μέσω της οργανωμένης παρουσίασης του υλικού αυτού στην ακαδημαϊκή κοινότητα και μάλιστα για περιόδους οι οποίες, παρά την εξαιρετική τους σημασία για το σύγχρονο ελληνισμό, διέλαθαν της προσοχής των ιστορικών.

Στον ελληνικό χώρο υπάρχει μεγάλος αριθμός αρχείων που έχουν ήδη μικροφωτογραφηθεί και διατίθενται στους ερευνητές μέσω εντύπων θεματικών ευρετηρίων. Η ανάπτυξη κοινών ερευνητικών προγραμμάτων μεταξύ του Εργαστηρίου Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Ιστορικών Αρχείων και των φορέων που διαχειρίζονται τα αρχεία αυτά θα συμβάλει αποφασιστικά στην αναβάθμιση της ιστορικής έρευνας στις αντίστοιχες θεματικές περιοχές μέσω της παραγωγής χρηστικών βάσεων δεδομένων που θα

επιτρέπουν στον ερευνητή να αξιοποιήσει τις δυνατότητες της ηλεκτρονικής πλοήγησης μέσα σε εξαιρετικά μεγάλο όγκο ιστορικών πληροφοριών. Για το Τμήμα Μεθοδολογίας, Ιστορίας και Θεωρίας της Επιστήμης κάτι τέτοιο έχει ιδιαίτερη σημασία καθώς πολλά από τα αρχεία αυτά αποτελούν τεκμήρια της δραστηριότητας μεμονωμένων επιστημόνων, πειραματικών εργαστηρίων ή ακόμα και ολοκλήρων επιστημονικών κλάδων στη διάρκεια σημαντικών ιστορικών περιόδων.

Το σημαντικότερο από τα ερευνητικά προγράμματα που εκπονήθηκαν στο Εργαστήριο είναι το πρόγραμμα *Ελληνομνήμων*, που είχε ως στόχο τη δημιουργία ψηφιακής βιβλιοθήκης φιλοσοφικών και επιστημονικών εντύπων και χειρογράφων που γράφτηκαν στην ελληνική γλώσσα από το 1600 μέχρι το 1821 (<http://www.lib.uoa.gr/hellinomnimon/>).

6.3 Εργαστήριο Γνωσιακής Επιστήμης και Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας

Διευθύντρια: Αν. Καθ. Ε. Τζαφέστα

Το Εργαστήριο ιδρύθηκε με το ΠΔ 211/7-7-1998 (ΦΕΚ 170/Α/16-7-1998) και στεγάζεται στο κτήριο δίπλα στο κτήριο γραφείων του Τμήματος. Ο σκοπός σύστασης του Εργαστηρίου είναι αφενός να παρέχει υποστήριξη στους μεταπτυχιακούς φοιτητές του προγράμματος “Γνωσιακή Επιστήμη” με τους υπολογιστές και τα μέσα που διαθέτει και αφετέρου να συμμετέχει σε ερευνητικά προγράμματα σχετικά με

- Τις διαδικασίες μάθησης.
- Την ανάπτυξη υπολογιστικών μοντέλων και συστημάτων Τεχνητής Νοη-μοσύνης σε συνεργασία με τμήματα Πληροφορικής.
- Την ανάπτυξη και αξιολόγηση εκπαιδευτικού λογισμικού σε συνεργασία με άλλα Πανεπιστημιακά Τμήματα και ιδιωτικές εταιρίες.
- Το σχεδιασμό υποστηριζόμενων από υπολογιστές (και γενικότερα από σύγχρονη τεχνολογία) περιβαλλόντων μάθησης.
- Την αξιολόγηση διαφόρων τυπικών και άτυπων εκπαιδευτικών πλαισίων.

Το Εργαστήριο δραστηριοποιείται σε διάφορους τομείς, όπως:

- Την ανάπτυξη μεθοδολογιών και την εμπειρική έρευνα για τη διερεύνηση των διαδικασιών μάθησης και την απόκτηση γνώσης σε διάφορα επιστημονικά πεδία (Φυσική, Μαθηματικά, Βιολογία, Ιστορία κλπ.).

- Τη συνεργασία με Τμήματα Πληροφορικής διαφόρων Πανεπιστημίων και Εργαστήρια Τεχνητής Νοημοσύνης για την ανάπτυξη υπολογιστικών μοντέλων και μαθησιακών συστημάτων Τεχνητής Νοημοσύνης.
- Τη συνεργασία με Πανεπιστήμια και ιδιωτικές εταιρίες (όπως π.χ. την 01 Πληροφορική και την Intelearn) για την ανάπτυξη, τη δοκιμή και την αξιολόγηση εκπαιδευτικού λογισμικού.
- Το σχεδιασμό υποστηριζόμενων από σύγχρονη τεχνολογία περιβαλλόντων μάθησης, με έμφαση στα περιβάλλοντα CSCL (Computer Supported Collaborative Learning).
- Την ολοκληρωμένη αξιολόγηση διαφόρων τυπικών και άτυπων (π.χ. Web TV for Schools project) πλαισίων μάθησης.

6.4 Εργαστήριο Διαχείρισης της Γνώσης

Διευθυντής: Καθ. Σ. Ψύλλος

Το Εργαστήριο ιδρύθηκε με την ΥΑ 109830/Β1/17-10-2006 (ΦΕΚ 1625/Β/3-11-2006) και στεγάζεται στο κτήριο των αιθουσών διδασκαλίας του Τμήματος. Ο θεμελιώδης στόχος του εργαστηρίου είναι η επαναενοιολόγηση ή και η εισαγωγή νέων εννοιών καθώς και η εισαγωγή θεωρημάτων προς μια ενοποιημένη προσέγγιση στην μοντελοποίηση της γνώσης συγκεκριμένης περιοχής ενδιαφέροντος. Αυτή η ενοποιημένη προσέγγιση οδηγεί σε πρακτικές εφαρμογές στη Διαχείριση της Γνώσης. Το υπόβαθρο του επιστημονικού προσωπικού του εργαστηρίου που διεξέρχεται το ερευνητικό έργο είναι διεπιστημονικό και συνδυάζει τη φιλοσοφία, τη λογική, τη γλωσσολογία, τη διαφορική γεωμετρία, την πληροφορική και τη διοικητική επιστήμη.

Ειδικότερα, το Εργαστήριο έχει ως αποστολή

- Προώθηση της έρευνας στους τομείς: του φορμαλισμού της γνώσης με σκοπό την αξιοποίηση των Η/Υ στην διαχείρισή της, της χρησιμοποίησης και διάχυσης της γνώσης από διαφορετικές γλώσσες χωρίς μετάφραση των κειμένων, της αυτόματης εξόρυξης γνώσης - πληροφορίας από αδόμητα κείμενα.
- Εκπόνηση βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας στους τομείς: intelligent content vision, artificial cognitive systems, collaboration environments for humans and machines, interaction paradigms for mixed reality environments, unfolding the complexity of digital repositories due to temporal elements (cultural and/or scientific).

- Προώθηση και διάχυση της έρευνας στον τομέα της διαχείρισης γνώσης σε συνεργασία με τα ελληνικά ακαδημαϊκά ιδρύματα αλλά και με τα αντίστοιχα διεθνή ιδρύματα και ινστιτούτα.
- Διάχυση και διάδοση των αποτελεσμάτων της έρευνας και των επιστημονικών μελετών και αποτελεσμάτων μέσω διαλέξεων, σεμιναρίων, ημερίδων και επιστημονικών δημοσιεύσεων.
- Την συνεργασία με τα όργανα του δημόσιου τομέα, την τοπική κυβέρνηση, τα επιστημονικά και κοινωνικά όργανα καθώς και με διεθνείς και παγκοσμίους οργανισμούς για εφαρμογή των πρόσφατων καινοτόμων ιδεών στον τομέα της διαχείρισης γνώσης.
- Την παροχή υπηρεσιών στον τομέα της διαχείρισης γνώσης σε κοινωνοφελείς οργανισμούς και στον ιδιωτικό τομέα.

Gottfried Wilhelm Leibniz (1646–1716)

7

Επιστημονικές Δραστηριότητες

Κατά τη λειτουργία του το Τμήμα ΙΦΕ έχει αναπτύξει έντονη και πολύμορφη επιστημονική δραστηριότητα, συχνά σε συνεργασία με άλλα ελληνικά και ξένα ακαδημαϊκά ιδρύματα και επιστημονικούς φορείς.

7.1 Αναγορεύσεις Επιτίμων Διδασκτόρων

Επίτιμοι διδάκτορες του Τμήματος αναγορεύθηκαν οι

Heinrich Pfeiffer, 22/5/1995, πρώην Γενικός Γραμματεύς του Ιδρύματος Alexander von Humboldt.

Thomas Kuhn, 12/10/1995, Ομότιμος Καθηγητής Φιλοσοφίας του Τεχνολογικού Ινστιτούτου της Μασσαχουσέτης.

Paul Ricoeur, 1/11/1995, Ομότιμος Καθηγητής Φιλοσοφίας των Πανεπιστημίων Paris X-Nanterre και Chicago.

Richard C. Lewontin, 9/5/1996, Καθηγητής Ζωολογίας του Πανεπιστημίου Harvard.

Isaiah Berlin, Sir, 18/4/1997, Ομότιμος Καθηγητής Ιστορίας των Ιδεών του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης.

Hans Albert, 27/5/1997, Ομότιμος Καθηγητής Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου του Mannheim.

Hilary Putnam, 14/3/1998, Καθηγητής Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Harvard.

Jean Laplanche, 14/1/1999, Ομότιμος Καθηγητής Ψυχανάλυσης του Πανεπιστημίου Paris VII.

Gary Becker, 11/9/2002, Καθηγητής Οικονομικών του Πανεπιστημίου του Chicago, κάτοχος του Βραβείου Νόμπελ Οικονομικών 1992.

Richard Posner, 18/9/2002, Καθηγητής Οικονομικής Ανάλυσης του Δικαίου του Πανεπιστημίου του Chicago και Πρόεδρος Εφετών στο 7ο Περιφερειακό Εφετείο των ΗΠΑ

Reinhold Zippelius, 18/10/2002, Ομότιμος Καθηγητής Φιλοσοφίας του Δικαίου του Πανεπιστημίου του Erlangen.

Geoffrey Lloyd, 20/12/2003, Ομότιμος Καθηγητής Αρχαίας Φιλοσοφίας και Επιστήμης του Πανεπιστημίου του Cambridge.

Michael Frede, 27/1/2005, Καθηγητής Ιστορίας της Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης.

Martha Nussbaum, 13/12/2005, Καθηγήτρια Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου του Chicago.

Quentin Skinner, 8/5/2007, Regius Καθηγητής Ιστορίας του Πανεπιστημίου του Cambridge.

John Roemer, 20/5/2008, Καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης και Οικονομικών του Πανεπιστημίου Yale.

Michael Friedman, 16/12/2009, Καθηγητής Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Stanford.

Philip Pettit, 2/9/2014, Καθηγητής Πολιτικής και Ανθρώπινων Αξιών του Πανεπιστημίου Princeton.

Nancy Nersessian, 6/6/2019, Ομότιμη Καθηγήτρια Γνωσιακής Επιστήμης του Georgia Institute of Technology.

7.2 Σειρές Μηνιαίων Διεπιστημονικών Διαλέξεων

Το Τμήμα διοργανώνει κάθε χρόνο σειρά δημόσιων διεπιστημονικών διαλέξεων με κοινό αντικείμενο, που πραγματοποιούνται στο κεντρικό κτήριο του ΕΚΠΑ. Οι ακόλουθες σειρές έχουν πραγματοποιηθεί/προγραμματιστεί μέχρι σήμερα.

Ακαδημαϊκό έτος 1995-1996

Κεντρικό Θέμα: Εξέλιξη

17/1/1996	Κωνσταντίνος Κριμπάς <i>Εκτείνοντας το Δαρβινισμό στα έσχατα όριά του.</i>
21/2/1996	Μάριος Μπέγζος <i>Η θεωρία της εξέλιξης στη φιλοσοφία της θρησκείας.</i>

- 20/3/1996 Κωνσταντίνος Γαβρόγλου
Οι επιστήμονες ως ιστορικοί: ο μύθος της εξέλιξης των θεωριών της Φυσικής.
- 24/4/1996 Δήμητρα Θεοφανοπούλου-Κοντού
Εξέλιξη και μεταβολή στη γλώσσα. Θεωρητικές προσεγγίσεις, Προβλήματα.
- 22/5/1996 Αντώνης Λιάκος
Μεταβαλλόμενα παρελθόντα. Η εξέλιξη στην ιστοριογραφία.

Ακαδημαϊκό έτος 1996-1997

Κεντρικό Θέμα: Θεωρία

- 15/10/1996 Δημήτριος Δημητράκος
Η θέση της θεωρίας στις φυσικές και κοινωνικές επιστήμες.
- 12/11/1996 Στέλιος Βιρβιδάκης
Η προβληματική της θεωρίας στη φιλοσοφία.
- 17/12/1996 Αθανάσιος Τζαβάρας
Φροϋδική Ψυχανάλυση: Βάσανος στο τέλος του αιώνα.
- 21/1/1997 Διονύσιος Αναπολιτάνος
Η έννοια της θεωρίας στη Λογική και τα Μαθηματικά.
- 18/2/1997 Γεώργιος Μπαμπινιώτης
Θεωρία και Εμπειρία στη Γλωσσολογία.
- 18/3/1997 Παύλος Σούρλας
Θεωρία και Ερμηνεία του Δικαίου.
- 22/4/1997 Αθανάσιος Βαγενάς
Η θεωρία της Λογοτεχνίας σήμερα.

Ακαδημαϊκό έτος 1997-1998

Κεντρικό Θέμα: Ορθολογικότητα

- 21/10/1997 Αναστάσιος Μπουγάς
“Ο τρώσας και ιάσεται”. Κριτική της σύγχρονης κριτικής της ορθολογικότητας.
- 18/11/1997 Αθανάσιος Λίποβατς
Ορθολογικότητα και Ψυχανάλυση.
- 16/12/1997 Σταύρος Δρακόπουλος
Ορθολογικότητα και Οικονομική Επιστήμη: το υπόδειγμα του homo economicus.
- 20/1/1998 Σάββας Κονταράτος
Οι ουτοπίες ως παροξυσμική έκφραση ορθολογικότητας.

24/2/1998 Χρήστος Γιανναράς
Ποιο κριτήριο καθιστά ορθό τον ορθολογισμό;

Ακαδημαϊκό έτος 1998-1999
Κεντρικό Θέμα: Αλήθεια

- 26/11/1998 Κωνσταντίνος Δημητρακόπουλος
Αλήθεια και Απόδειξη: Τα θεωρήματα του Gödel.
- 17/12/1998 Δημήτριος Δημητράκος
Αλήθεια και Ανοικτή Κοινωνία.
- 21/1/1999 Βασίλειος Κύρκος
Γλώσσα και Αλήθεια στην Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία.
- 25/2/1999 Μιχαήλ Κοπιδάκης
Η πόλη των χοίρων. Μια πλατωνική αμφισημία.
- 25/3/1999 Σταυρούλα Τσούνα-McKirahan
Η αλήθεια του άλλου. Το πρόβλημα των άλλων νόων στην αρχαία ελληνική φιλοσοφία.
- 22/4/1999 Θεοδόσιος Τάσιος
Η ευστοχία του επιστημονικού λόγου.

Ακαδημαϊκό έτος 1999-2000
Κεντρικό Θέμα: Σχετικισμός

- 25/11/1999 Νικόλαος Μουζέλης
Νεωτερικότητα: μια μη ευρωκεντρική προσέγγιση.
- 16/12/1999 Θεόδωρος Αραμπατζής
Ιστορία της επιστήμης και σχετικισμός.
- 20/1/2000 Πασχάλης Κιτρομηλίδης
Όρια του σχετικισμού στις επιστήμες του ανθρώπου.
- 27/1/2000 Πέτρος Γέμτος
Ελευθερία, Ευημερία, Δικαιοσύνη ως κριτήρια αξιολόγησης κανόνων και θεσμών.
- 17/2/2000 Αριστείδης Μπαλτάς
Πώς η φυσική γράφει την ιστορία της: ασυμμετρία ή σχετικισμός;
- 24/2/2000 Ευστάθιος Ψύλλος
Σχετικισμός και Φυσικοποιημένη Γνωσιολογία.
- 30/3/2000 Μυρτώ Δραγώνα-Μονάχου
Μπορεί μια παγκόσμια ηθική να υπερβεί τον ηθικό σχετικισμό;

- 20/4/2000 Σταυρούλα Τσινόρεμα
Η λογική της διαφοράς. Ο πλουραλισμός δεν είναι σχετικισμός.
- 25/5/2000 Βασιλική Κιντή
Σχετικισμός: Παρανοήσεις και προβλήματα.

Ακαδημαϊκό έτος 2000-2001

Κεντρικό Θέμα: Κριτική

- 19/10/2000 Στυλιανός Βιρβιδάκης
Η έννοια της κριτικής φιλοσοφίας και τα όρια της σκέψης.
- 23/11/2000 Νάνος Βαλαωρίτης
Εξέλιξη της θεωρίας και της κριτικής των λογοτεχνικών κειμένων στον 20ο αιώνα.
- 14/12/2000 Δημήτριος Δημητράκος
Το όπλο της κριτικής: Καντ-Μαρξ-Πόππερ.
- 18/1/2001 Δημήτριος Μαρωνίτης
Η κριτική του καθαρού λόγου.
- 15/2/2001 Αναστάσιος Μπουγάς
Κριτική: Λόγος και Πάθος.
- 15/3/2001 Μαριλένα Κασιμάτη
Η κριτική στην ιστορία της τέχνης.
- 5/4/2001 Κοσμάς Ψυχοπαίδης
Η κριτική ιδέα των κοινωνικών επιστημών.
- 26/4/2001 Ιόλη Πατέλλη
Η κριτική λειτουργία της φιλοσοφίας της επιστήμης.
- 24/5/2001 Γεώργιος Χριστοδούλου
Περί κριτικής των κειμένων: Ουτοπία και πραγματικότητα.

Ακαδημαϊκό έτος 2001-2002

Κεντρικό Θέμα: Διαφωτισμός

- 22/11/2001 Πέτρος Γέμτος
*Η επικαιρότητα του Διαφωτισμού.
Βασιλική Κιντή και Ευστάθιος Ψύλλος
100 χρόνια από τη γέννηση του Karl Popper.*
- 13/12/2001 Πασχάλης Κιτρομηλίδης
Ο Montesquieu και η πολιτική του Διαφωτισμού.
- 24/1/2002 Περικλής Βαλλιάνος
Λόγος και Ιστορία. Μια προβληματική σχέση.

- 7/2/2002 Γρηγόριος Μολύβας
Ο Βρετανικός Διαφωτισμός και τα όρια του πολιτικού ριζοσπαστισμού.
- 28/2/2002 Αθανάσιος Μαρκόπουλος
Προβλήματα εκπαίδευσης στην περίοδο του λεγόμενου πρώτου βυζαντινού ανθρωπισμού.
- 21/3/2002 Κ. Γαβρόγλου, Δ. Διαλέτης, Θ. Αραμπατζής
Επιστήμη και Διαφωτισμός: Νέες ιστοριογραφικές τάσεις.
- 25/4/2002 Αριστείδης Μπαλτάς
Επιστήμη, Ιστορία, Πολιτική: Τι διαψεύδει τι;
- 30/5/2002 Αλεξάνδρα Δεληγιώργη
Η Καντιανή μεθερμηνεία του Διαφωτισμού και το άνοιγμα στο μοντερνισμό.

Ακαδημαϊκό έτος 2002-2003

Κεντρικό Θέμα: Ελλάδα και Εσπερία

- 22/10/2002 Αναστάσιος Μπουγάς
Στις ελληνικές πηγές του Γερμανικού Ιδεαλισμού: Hegel και Hölderlin.
- 19/11/2002 Λίνος Μπενάκης
Η παρουσία της Δυτικής Φιλοσοφίας και Θεολογίας στο Βυζάντιο (Μεταφράσεις λατινικών κειμένων - ιδεολογικές αντιπαραθέσεις).
- 10/12/2002 Πέτρος Γέμτος
Αρχαιοελληνική οικονομική σκέψη και σύγχρονη επιστήμη.
- 21/1/2003 Κ. Γαβρόγλου, Δ. Διαλέτης, Ι. Χριστιανίδης
Η περίπτωση των επιστημών: πρόσληψη και ρήξη.
- 18/2/2003 Μιχαήλ Σακελλαρίου
Το δυτικό κάτοπτρο της ελληνικής αρχαιότητας ως πηγή της νέας ελληνικής αυτογνωσίας.
- 18/3/2003 Μ. Δραγώνα-Μονάχου, Σ. Βιβιδάκης, Α. Χατζής
Η επικαιρότητα της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας στην ηθικοπολιτική σκέψη.
- 8/4/2003 Κωνσταντίνος Δεσποτόπουλος
Ελλάς και Ευρώπη.
- 13/5/2003 Γεώργιος Χριστοδούλου
Ευρωπαϊκές ρίζες της νεοελληνικής αρχαιογνωσίας.

Ακαδημαϊκό έτος 2003-2004

Κεντρικό Θέμα: Ιδεολογία και Επιστήμη

- 21/10/2003 Αναστάσιος Μπουγάς
Ιδεολογία και κοινωνικό ασυνείδητο. Από τον Marx στον Althusser.
- 25/11/2003 Αντώνιος Μακρυδημήτρης
Η ιδεολογία ως νομιμοποίηση και η νομιμοποίηση ως ιδεολογία.
- 16/12/2003 Αθανάσιος Τζαβάρας
Η ιδεολογία ως ψυχολογία και η ψυχολογία ως ιδεολογία.
- 20/1/2004 Ελισάβετ Κιρτσόγλου
Ιδεολογία και ανθρωπολογία.
- 17/2/2004 Δημήτριος Δημητράκος
Ιδεολογία και επιστήμη στη σκέψη του Αντόνιο Γκράμσι.
- 27/4/2004 Διονύσιος Αναπολιτάνος
Ο ρόλος της ιδεολογίας στη διαμόρφωση των φυσικών επιστημών.
- 18/5/2004 Νικόλαος Μουζέλης
Αντι-ολισμός: Η βασική ιδεολογία της μεταμοντέρνας σκέψης.

Ακαδημαϊκό έτος 2004-2005

Κεντρικό Θέμα: Παράδοση και Εξέλιξη

- 19/10/2004 Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Παράδοση και εξέλιξη: άξονες προβληματισμού.
- 23/11/2004 Μιχαήλ Ζουμπουλάκης
Η έννοια της εξέλιξης στην οικονομική σκέψη.
- 14/12/2004 Χαρίδημος Τσούκας
Η αναγκαιότητα της “παράδοσης” στα κοινωνικά συστήματα: Μια μετα-ρασιοναλιστική προσέγγιση.
- 18/1/2005 Γεώργιος Κουμάντος
Το Οικογενειακό Δίκαιο ως σημείο αναμετρήσεως.
- 15/2/2005 Μιχαήλ Κοπιδάκης
Το “Λακωνικόν” του Ο. Ελύτη και οι φιλοσοφικές του καταβολές.
- 15/3/2005 Χρυσόστομος Μαντζαβίνος
Παράδοση και εξέλιξη ως προβληματική στη θεωρία θεσμών.
- 12/4/2005 Παναγιώτης Καζάκος
Παράδοση και μεταρρυθμίσεις σε κράτος και οικονομία.
- 17/5/2005 Βασίλειος Λαμπρινουδάκης
Σύγχρονες τάσεις στην Αρχαιολογία: Θεωρία και πράξη.

Ακαδημαϊκό έτος 2005-2006

Κεντρικό Θέμα: Φιλοσοφία και Επιστήμη

- 4/10/2005 Διονύσιος Αναπολιτάνος και Ευστάθιος Ψύλλος
Φιλοσοφία και Επιστήμη: μια σχέση προς διερεύνηση.
- 22/11/2005 Αριστείδης Αραγεώργης
Νέες προσεγγίσεις στο φιλοσοφικό πρόγραμμα της επαγωγής.
- 17/1/2006 Βασίλειος Καρακώστας
Φιλοσοφία και σύγχρονη φυσική: Πραγματικότητα και νόηση στο φυσικό κόσμο.
- 21/2/2006 Φιλήμων Παιονίδης
Ηθική και επιστήμη: Βίοι τεμνόμενοι.
- 21/3/2006 Θεόδωρος Αραμπατζής και Βασιλική Κιντή
Μπορεί η φιλοσοφία να συμβάλλει στην ορθολογική ανάπτυξη της επιστήμης;
- 11/4/2006 Ελένη Μανωλακάκη
Εννοιολογικός σχετικισμός.
- 16/5/2006 Πέτρος Γέμτος
Φιλοσοφία και κοινωνικές επιστήμες.

Ακαδημαϊκό έτος 2006-2007

Κεντρικό Θέμα: Φιλοσοφικές, ιστορικές, πολιτικές και κοινωνικές συνιστώσες της τεχνολογίας

- 24/10/2006 Αριστοτέλης Τύμπας
Η Ιστορία της Τεχνολογίας και η Ιστορία της.
- 7/11/2006 Βασίλειος Καρασμάνης
Τεχνολογική σκέψη στον Αριστοτέλη.
- 28/11/2006 Κ. Γαβρόγλου, Δ. Διαλέτης, Ι. Χριστιανίδης
Το παλίμψηστο χειρόγραφο του Αρχιμήδη και οι νέες τεχνικές ανάγνωσής του.
- 12/12/2006 Θεοδόσιος Τάσιος
Ανθρωπολογική και ιστορική θεώρηση της τεχνολογικής ανάπτυξης στην Αρχαία Ελλάδα.
- 23/1/2007 Ίρις Τζαχίλη
Τι είναι νέο; Καινοτομίες, αδράνειες και αρνήσεις στο προϊστορικό Αιγαίο.
- 27/2/2007 Βασίλειος Κύρκος
Ο άνθρωπος και η τεχνολογία του: Προβλήματα συνείδησης και ευθύνης.

- 6/3/2007 Δημοσθένης Αγραφιώτης
Για την Τεχνολογία: Κοινωνικές και Πολιτιστικές Απορίες.
- 27/3/2007 Αγαμέμνων Τσελίκας και Ιωάννης Μπιτσάκης
Ο Μηχανισμός των Αντικυθέρων: Προσεγγίσεις και Προβληματισμοί.
- 24/4/2007 Όλγα Κατσιαρδή-Herring
Έλληνες έμποροι και τεχνίτες στην Ευρώπη: Μεταφορά τεχνογνωσίας (18ος αιώνας).
- 22/5/2007 Ιωάννης Καλογήρου
Πολιτικές για την αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στην ελληνική οικονομία και κοινωνία: Ένας δύσβατος δρόμος.

Ακαδημαϊκό έτος 2007-2008

Κεντρικό Θέμα: Το Πανεπιστήμιο σήμερα

- 16/10/2007 Πέτρος Γέμτος
Πανεπιστήμια, Επιστήμη και Ελεύθερη Κοινωνία.
- 20/11/2007 Δημοσθένης Ασημακόπουλος
Η Ιστορία της Έρευνας του Ατμοσφαιρικού Περιβάλλοντος.
- 11/12/2007 Δημήτριος Σωτηρόπουλος
Η Μεταρρύθμιση των Α.Ε.Ι. και η διαδικασία της Μπολόνια: Τα “Υπέρ”, τα “Κατά” και οι προϋποθέσεις της Μεταρρύθμισης.
- 22/1/2008 Θεοδόσιος Τάσιος
Αντιφάσεις στο Σύγχρονο Πανεπιστήμιο.
- 19/2/2008 Νικόλαος Αλιβιζάτος
Μια ελληνική πρωτοτυπία: Η συνταγματική ρύθμιση του Πανεπιστημίου.
- 11/3/2008 Πάνος Τσακλόγλου
Εκπαίδευση και Ανισότητα.
- 15/4/2008 Αριστείδης Χατζής
Το Δίκαιο των Βιβλίων και το Δίκαιο της Πράξης: Το τέλος της Αυτονομίας του Δικαίου και η Νομική Εκπαίδευση στην Ελλάδα.
- 13/5/2008 Μιχαήλ Βέλλας
Συνθήκες γενέσεως των Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων.
- 3/6/2008 Λόης Λαμπριανίδης
Η ελληνική κοινωνία δε φαίνεται να κατανοεί τη σημασία του Πανεπιστημίου: Η περίπτωση της ίδρυσης περιφερειακών Πανεπιστημίων.

Ακαδημαϊκό έτος 2008-2009

Κεντρικό Θέμα: Αντικείμενο και Αντικειμενικότητα

- 14/10/2008 Στέλιος Βιρβιδάκης
Αντικειμενικότητα στην Ηθική.
- 18/11/2008 Κωνσταντίνος Μουτούσης
Η αντικειμενική υποκειμενικότητα της αντίληψης.
- 9/12/2008 Γεώργιος Γυφτοδήμος
Αντικείμενο και αντικειμενικότητα στους υπολογιστές.
- 13/1/2009 Νίκος Δασκαλοθανάσης
Η αντικειμενικότητα στον τεχνοκριτικό λόγο.
- 3/2/2009 Αικατερίνη Καλέρη
Το ζήτημα της αντικειμενικότητας στις ανθρωπιστικές επιστήμες.
- 24/2/2009 Δημήτρης Κυρτάτας
Αντικειμενικότητα και υποκειμενικότητα στην ιστορία.
- 17/3/2009 Διονύσιος Αναπολιτάνος
Η αντικειμενικότητα ως μεταφυσική του αντικειμένου.
- 7/4/2009 Βασίλης Καρακώστας
Έννοιες αντικειμενικότητας στη Φυσική.
- 28/4/2009 Στάθης Ψύλλος και Δήμητρα Χριστοπούλου
Μαθηματικός πλατωνισμός: οι αριθμοί ως αφηρημένες οντότητες.
- 19/5/2009 Θεόδωρος Αραμπατζής
Έχει η αντικειμενικότητα ιστορία;

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Κεντρικό Θέμα: Αναλυτική και Ηπειρωτική Φιλοσοφία

- 19/1/2010 Αντώνης Χατζημωυσής
Αναλυτική και Ηπειρωτική Φιλοσοφία: μεθοδολογικές παρατηρήσεις.
- 16/2/2010 Αριστείδης Μπαλτάς
Αναλυτική έναντι Ηπειρωτικής φιλοσοφικής παράδοσης: Ιστορικές και θεματικές συντεταγμένες της διάκρισης.
- 16/3/2010 Στέλιος Βιρβιδάκης
Αναλυτική και Ηπειρωτική Φιλοσοφία: Στείρες αντι-παραθέσεις και γόνιμες συναντήσεις.
- 20/4/2010 Παντελής Μπασάκος
Η αμφισημία.

18/5/2010 Παύλος Κόντος
Η εμπειρία των άλλων: φαινομενολογικές αναλύσεις.

Ακαδημαϊκό έτος 2010-2011

Κεντρικό Θέμα: Ιστορία και Φιλοσοφία των Επιστημών.

Προκλήσεις και Προοπτικές

- 19/10/2010 Στάθης Ψύλλος και Θόδωρος Αραμπατζής
Η επιστήμη υπό ιστορική και φιλοσοφική οπτική - Αναζητώντας μια νέα σύνθεση.
- 23/11/2010 Γιάννης Χριστιανίδης και Βασίλης Καρασμάνης
Ζητήματα ιστοριογραφίας των αρχαίων ελληνικών μαθηματικών.
- 14/12/2010 Βασίλης Κάλφας
Ο Πλατωνικός Διάλογος.
- 18/1/2011 Αριστείδης Χατζής
Όταν η Ιστορία συνάντησε τη Φιλοσοφία των Κοινωνικών Επιστημών: 9+1 μύθοι για τη Θεωρία της Ορθολογικής Επιλογής.
- 15/2/2011 Κώστας Γαβρόγλου και Βάσω Κιντή
Ιστορία και Φιλοσοφία της Επιστήμης: Αμφίδρομες σχέσεις.
- 12/4/2011 Θανάσης Πρωτόπαπας
Η μελέτη του νου ως μηχανής: Μεθοδολογικά και θεωρητικά ζητήματα.

Ακαδημαϊκό έτος 2011-2012

Κεντρικό Θέμα: Η έννοια της κρίσης στην Ιστορία, στη Φιλοσοφία, στις Επιστήμες και στην Κοινωνία

- 31/1/2012 Παναγιώτης Πετράκης
Ιστορικές, κοινωνικές και επιστημολογικές διαστάσεις της ελληνικής κρίσης.
- 14/2/2012 Χρυσόστομος Μαντζαβίνος
Η έννοια της κρίσης στη Θεωρία των Κοινωνικών Θεσμών.
- 28/2/2012 Κώστας Γαβρόγλου και Θόδωρος Αραμπατζής
Οι αξίες της επιστήμης σε κρίση;
- 13/3/2012 Στάθης Ψύλλος
Συνέχεια και ρήξη: Η δυναμική της επιστημονικής κρίσης.
- 3/4/2012 Διονύσιος Αναπολιτάνος
Οι ιδεολογικές συνιστώσες της ελληνικής κρίσης.
- 24/4/2012 Γεώργιος Ξηροπαϊδης
Επιστήμη, Ιστορία και Υποκειμενικότητα. Σχόλια στην κρίση των ευρωπαϊκών επιστημών του Edmund Husserl.

- 15/5/2012 Κώστας Κωστής
Κατανοώντας τις κρίσεις: Η ελληνική Οικονομία 1929 και 2009.
- 5/6/2012 Νικόλαος Αυγελής
Κρίση και επιστημονική πρόοδος.

Ακαδημαϊκό έτος 2012-2013

Κεντρικό Θέμα: Νους και Κόσμος

- 20/11/2012 Αθανάσιος Πρωτόπαπας
Επίδραση του νου στον κόσμο: Η ελευθερία της βούλησης ως φυσικό-νοητικό φαινόμενο.
- 18/12/2012 Ιωάννης Παπακωνσταντίνου
Πως ο υπολογισμός θα επηρεάσει την κοσμολογική θεώρηση.
- 28/1/2013 Φίλιππος Καργόπουλος
Γλώσσα σκέψης.
- 19/2/2013 Ελπίδα Τζαφέστα
Μικρο-νους, μακρο-κόσμος.
- 21/5/2013 Κωνσταντίνος Μουτούσης
Ο νοών, η νόηση και το περιεχόμενο αυτής.
- 18/6/2013 Αριστοτέλης Τύμπας
Μηχανές ευφυείς, σκεπτόμενες, νοήμονες: Παρατηρήσεις από την ιστοριογραφία της τεχνολογίας.

Ακαδημαϊκό έτος 2014-2015

Κεντρικό Θέμα: Ιστορικές και φιλοσοφικές συνιστώσες της Λογικής

- 14/10/2014 Γιάννης Μοσχοβάκης
Το πρόβλημα της αντικειμενικής αλήθειας στη θεωρία συνόλων.
- 18/11/2014 Κώστας Δημητρακόπουλος
Λογικός συμβολισμός και αρχαία Λογική.
- 16/12/2014 Στάθης Ψύλλος
Επαγωγή: το ιστορικό και εννοιολογικό πλαίσιο ενός προβλήματος.
- 13/1/2015 Κατερίνα Ιεροδιακόνου
Γιατί είναι η στωική λογική μέρος και όχι όργανο της φιλοσοφίας;
- 17/2/2015 Timothy Williamson
Modal Logic and Modal Science.
- 17/3/2015 Γιάννης Στεφάνου
Η σημασία της λογικής για τη φιλοσοφία.

- 21/4/2015 Ελένη Μανωλακάκη
Λογική, Νόηση και Αλήθεια.
- 19/5/2015 Διονύσης Αναπολιτάνος & Δήμητρα Χριστοπούλου
Φιλοσοφικές προϋποθέσεις της λογικής δραστηριότητας.
- 16/6/2015 Γιώργος Κολέτσος
Συλλογισμός και υπολογισμός, η εξέλιξη μιας ισοδυναμίας.

Ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

Κεντρικό Θέμα: Η Ιστορία της Επιστήμης και η μελέτη των πηγών

- 24/11/2015 Νικόλαος Α. Ε. Καλοσπύρος
Οι ψηφιακές σπουδές στις ανθρωπιστικές επιστήμες (Digital Humanities): Από την επιστημολογική κρίση ιστορικοφιλολογικής ταυτότητας έως την προτυποποίηση μιας επιστήμης φιλολογικών πηγών.
- 15/12/2015 Πέτρος Μπούρας-Βαλλιανάτος
Βυζαντινή Ιατρική Γραμματεία: Τα έργα του Ακτουαρίου Ιωάννη Ζαχαρία (περ. 1275–περ. 1330) υπό το φως των ιατρικών ανακαλύψεων στην προαναγεννησιακή Ευρώπη και τον Ισλαμικό Κόσμο.
- 26/01/2016 Γιάννης Χριστιανίδης
Οι αρχαίοι Έλληνες, οι Άραβες και η Ιστορία των Μαθηματικών: Διαμάχες για την πρώιμη ιστορία της άλγεβρας.
- 23/02/2016 Παύλος Καλλιγιάς
Πλατωνισμός και σφαιροποιία: Νέα στοιχεία για την πρώιμη ιστορία της αστρονομίας.
- 29/03/2016 Μιχάλης Σιάλαρος
Από την Αλεξάνδρεια στη Λειψία: Η αναζήτηση του αυθεντικού Ευκλείδη.
- 19/04/2016 Κωνσταντίνος Ν. Κωνσταντινίδης
Η σπουδή του Quadrivium στους πρώιμους Παλαιολόγειους χρόνους.
- 24/05/2016 Παντελής Γκολίτσης
Τα φιλοσοφικά χειρόγραφα στο Βυζάντιο (9ος/15ος αιώνας).
- 7/06/2016 Μαρία Μαυρουδή
Οι μεταφράσεις επιστημονικών κειμένων από τα Αραβικά στα Ελληνικά κατά τη βυζαντινή περίοδο.

Ακαδημαϊκό έτος 2016-2017

Κεντρικό Θέμα: Επιστήμη και Φιλοσοφία τον 17ο αιώνα

- 25/10/2016 Στάθης Ψύλλος
Η ανάδυση των νόμων της φύσης τον 17ο αιώνα.
- 22/11/2016 Κώστας Δημητρακόπουλος
Η Λογική τον 17ο αιώνα.
- 20/12/2016 Βάνα Γρηγοροπούλου
Νους, σώμα και συνείδηση στον Descartes και τον Spinoza.
- 24/1/2017 Μανώλης Πατηνιώτης
Από την εμπειρία στο πείραμα και από την εξήγηση στα μαθηματικά: Φιλοσοφικές περιπέτειες της επαγωγής τον 17ο και τον 18ο αιώνα.
- 21/2/2017 Δημήτριος Αθανασάκης
Pauca de natura corporum: η φυσική στην Ηθική του Σπινόζα.
- 21/3/2017 Daniel Garber
Leibniz's Metaphysical Physics: Body, Force, and the Laws of Nature.
- 25/4/2017 Αθανάσιος Ραφτόπουλος
Η Νέα Ατλαντίδα του Βάκωνα, Η Νευτώνεια Επιστημονική Μέθοδος και η Καρτεσιανή Ανάλυση.
- 23/5/2017 Διονύσιος Αναπολιτάνος
Το διακριτό και το συνεχές στην οντολογία του Leibniz.
- 20/6/2017 Στέλιος Βιρβιδάκης
Η φιλοσοφική κληρονομιά του 17ου αιώνα.

Ακαδημαϊκό έτος 2017-2018

Κεντρικό θέμα: Ιστορία και Φιλοσοφία των Κοινωνικών Επιστημών

- 31/10/2017 Χρυσόστομος Μαντζαβίνος
Κανονιστικότητα.
- 21/11/2017 Αλέξανδρος Κύρτσης
Η διαχρονική μαγεία της άγνοιας στις κοινωνικές επιστήμες
- 12/12/2017 Ιωάννα Πεπελάση
Η μακρά διάρκεια στην οικονομική ιστορία.

- 23/01/2018 Μιχάλης Ζουμπουλάκης
Ο homo oeconomicus ζητάει τους φίλους του: περί της διεπιστημονικότητας στην κοινωνική έρευνα.
- 20/02/2018 Βάσω Κιντή
Ιστορία και ιστορικά γεγονότα.
- 20/03/2018 Γιώργος Γκότσης
Θεμέλια των οργανωσιακών επιστημών σε μη-δυτικό πολιτισμικό πλαίσιο: Η συμβολή της αρχαίας Κινεζικής φιλοσοφικής σκέψης.
- 24/04/2018 Σταύρος Δρακόπουλος
Φυσικές Επιστήμες και η Ιστορία της Οικονομικής.

Ακαδημαϊκό έτος 2018-2019

Κεντρικό Θέμα: Μετα-αλήθεια

- 23/10/2018 Βάσω Κιντή, Μανώλης Πατηνιώτης, Στάθης Ψύλλος
Η συνθήκη της μετα-αλήθειας.
- 20/11/2018 Γιώργος Παγουλάτος, Παντελής Καψής
Η πολιτική την εποχή της μετα-αλήθειας.
- 18/12/2018 Αλέξανδρος-Ανδρέας Κύρτσος
Πόση μαζική δημοκρατία αντέχει η αλήθεια;
- 29/01/2019 Γιάννης Σταυρακάκης
Μετα-αλήθεια: Έννοια και χρήσεις.
- 26/02/2019 Στέλιος Βιρβιδάκης
Η ηθική της μετα-αλήθειας.
- 26/03/2019 Χλόη Μπάλλα
Η μετα-αλήθεια πριν την αλήθεια; Πώς ξεκίνησε η αρχαία φιλοσοφία.
- 16/04/2019 Θόδωρος Αραμπατζής
Η ιστορία της επιστήμης στην εποχή της μετα-αλήθειας.

Ακαδημαϊκό έτος 2019-2020

Κεντρικό Θέμα: Τεχνητή Νοημοσύνη: Ιστορικές, Φιλοσοφικές και Γνωσιακές Διαστάσεις

- 12/11/2019 Τέλης Τύμπας
Τεχνητή Νοημοσύνη: Από την Ιστορία της Τεχνολογίας στην Τεχνολογική Πολιτική.
- 10/12/2019 Στέλιος Βιρβιδάκης
Τεχνητή Νοημοσύνη: Η Ηθική Διάσταση.

- 14/1/2020 Ελένη Ρεθυμιωτάκη
*Η Πρόκληση της Τεχνητής Νοημοσύνης στην Ιατρική:
Προς Ένα Νέο Ερευνητικό και Θεραπευτικό Μοντέλο.*
- 11/2/2020 Keith Frankish
How to build a conscious robot.
- 3/3/2020 Thomas Misa
AI Winters, AI Springs: Turing to TensorFlow.
- 12/5/2020 Vincent C. Müller
Μπορούν να Σκεφτούν τα Μηχανήματα;
- 19/5/2020 David Mindell
Our Robots, Ourselves.
- 2/6/2020 P. Takis Metaxas
*Τεχνητή Νοημοσύνη: Τι μπορεί να κάνει για μας, τι
μπορεί να μας κάνει.*

7.3 Διοργάνωση Συνεδρίων και Εκδηλώσεων

Το Τμήμα (συν)διοργάνωσε τα ακόλουθα συνέδρια και εκδηλώσεις:

- 24/1/1995 Εκδήλωση στη μνήμη του φυσικού Franco Selleri, με θέμα “Σχετικότητα: Πενήντα χρόνια μετά”, σε συνεργασία με την Ομάδα Διεπιστημονικής Έρευνας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.
- 4–7/4/1996 Διεθνές Συνέδριο Φιλοσοφίας και Ιστορίας της Χημείας και της Βιοχημείας, σε συνεργασία με το Τμήμα Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου του Marburg.
- 13/5/1996 Εκδήλωση στη μνήμη του Βρετανού φιλοσόφου και κοινωνιολόγου Ernest Gellner, σε συνεργασία με το Πολιτικό Τμήμα της Νομικής Σχολής του ΕΚΠΑ.
- 28–30/5/1996 1st Athens-Pittsburgh Symposium, σε συνεργασία με το Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης του Πανεπιστημίου του Pittsburgh (USA) και το Γενικό Τμήμα του ΕΜΠ, στους Δελφούς.
- 11–12/10/1996 Πανελλήνιο Συνέδριο Ιστορίας της Επιστήμης.
- Σεπτ–Οκτ/1997 Συναντήσεις στο πλαίσιο του προγράμματος “The evolution of Chemistry in Europe 1789–1939”, σε συνεργασία με την European Science Foundation.
- 13/2/1997 Συζήτηση στρογγυλής τραπέζης για την “υπόθεση Sokal”.
- 5/4/1997 Συμπόσιο με θέμα τη φιλοσοφία του Descartes, με αφορμή τη συμπλήρωση 400 χρόνων από τη γέννησή του.

- 20–21/5/1997 Διημερίδα με θέμα “Το σχολείο του 2000”, σε συνεργασία με τα Τμήματα Θεατρικών Σπουδών, Μουσικών Σπουδών, Επικοινωνίας & Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης του ΕΚΠΑ και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.
- 26–30/8/1997 7th European Conference for Research on Learning and Instruction, συνέδριο της European Association for Research on Learning and Instruction (EARLI).
- 22–26/5/1998 2nd Athens-Pittsburgh Symposium, σε συνεργασία με το Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης του Πανεπιστημίου του Pittsburgh (USA) και το Γενικό Τμήμα του ΕΜΠ, στους Δελφούς.
- Απρίλιος 2000 Συνέδριο με θέμα “Φιλοσοφία και ανθρώπινα δικαιώματα”.
- 25–29/6/2001 Wittgenstein in Delphi - fifty years after his death.
- 24/5/2002 4η Συνάντηση Ελλήνων Ιστορικών Οικονομικής Σκέψης.
- Ιούλιος 2002 Συνέδριο “Η Ιστορία στη Φιλοσοφία”, στην Ερμούπολη.
- 2–9/6/2002 3η Διεθνής Συνάντηση της Ομάδας STEP (Science and Technology in the European Periphery) και 5η Συνάντηση του ILAB (International Laboratory for the History of Science), στην Αίγινα.
- 19–21/9/2002 19th Annual Conference of the European Association of Law and Economics, σε συνεργασία με τα Τμήματα Νομικής και Οικονομικών του ΕΚΠΑ και το Τμήμα Οικονομικών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.
- 2/11/2002 Ημερίδα με θέμα “Ψυχολογία και Βιολογία”, σε συνεργασία με τον Τομέα Γνωστικής Ψυχολογίας της Ελληνικής Ψυχολογικής Εταιρείας.
- Απρίλιος 2003 3ο Ελληνο-Τουρκικό Συμπόσιο Φιλοσοφίας και Ιστορίας της Επιστήμης.
- 1–6/6/2003 4th Athens-Pittsburgh Symposium, σε συνεργασία με το Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης του Πανεπιστημίου του Pittsburgh (USA) και το Γενικό Τμήμα του ΕΜΠ, στους Δελφούς.
- 13–14/6/2003 3rd Metaphysics of Science Workshop on “Causality and Natural Laws”.
- 18/2/2004 1η Ετήσια Συνάντηση της Ελληνικής Ένωσης Οικονομικής Ανάλυσης του Δικαίου.
- 19–23/5/2004 4th European Symposium on Conceptual Change, στους Δελφούς.
- Ιούνιος 2004 Διεθνές Συμπόσιο “Wittgenstein and Alternative Grammars”, στην Αίγινα.

- Ιούνιος 2004 Exemples, cas, paradimes. Questions d'epistémologie comparée à partir de Wittgenstein, σε συνεργασία με το Collège Internationale de Philosophie.
- Ιούλιος 2004
2/4/2005 Συνέδριο "Ιστορία και Αφήγηση", στην Ερμούπολη. Ημερίδα με θέμα "Διεπιστημονική Προσέγγιση των Μαθηματικών", σε συνεργασία με το Τμήμα Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Αθηνών.
- 27-28/5/2005 5η Συνάντηση Ερευνητικού Προγράμματος SOCIOLD, με τη συνεργασία των Πανεπιστημίων Aarhus, Aberdeen, Amsterdam, Helsinki, Μακεδονίας και Paris II.
- 28/7-3/8/2005 Logic Colloquium '05, Association for Symbolic Logic European Summer Meeting, σε συνεργασία με το Τμήμα Μαθηματικών του ΕΚΠΑ
- 5/11/2005 Ημερίδα "Νόηση και Συγκίνηση", σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρεία Επιστημών Γνώσης και Νόησης και τον Τομέα Γνωστικής Ψυχολογίας της Ελληνικής Ψυχολογικής Εταιρείας.
- Μάρτιος 2006 Διεθνές Συμπόσιο "Translation and Interpretation", σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κέντρο Μετάφρασης.
- 26/5/2006 Ημερίδα για τα 12 χρόνια λειτουργίας του Τμήματος.
- 10-11/11/2006 1ο Πανελλήνιο Συνέδριο Οικονομικής Ανάλυσης Δικαίου, σε συνεργασία με το Τμήμα Οικονομικής Επιστήμης και τον Τομέα Νομικής Επιστήμης του Τμήματος Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Πειραιώς.
- 2/3/2007 Ημερίδα "Έννοια και Εννοιολογική Αλλαγή", σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρεία Επιστημών Γνώσης και Νόησης.
- 22-25/4/2007 Νοητικά Πειράματα.
- 23-27/5/2007 2nd European Cognitive Science Conference, σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρεία Επιστημών Γνώσης και Νόησης και την Cognitive Science Society.
- 6-12/8/2007 11th Symposium Hellenisticum: Σέξτος Εμπειρικός και Αρχαία Φυσική, στους Δελφούς.
- 31/10/2007 Φιλοσοφικό μνημόσυνο Michael Frede.
- 28/5/2008 Έννοιες και Εννοιολογική Αλλαγή.
- 15-20/6/2008 Computability in Europe 2008.
- 21-23/8/2008 T.S. Kuhn's *The Structure of Scientific Revolutions: Impact, Relevance and Open Issues*, σε συνεργασία με το Τμήμα Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου του Σικάγο.

29-30/9/2008 Δεκ. 2008	Διημερίδα με θέμα “Θέματα εκπαιδευτικής πολιτικής: Η οπτική της Διεθνούς Ακαδημίας της Εκπαίδευσης”. Συνέδριο για τη Βυζαντινή Φιλοσοφία, σε συνεργασία με το Νορβηγικό Ινστιτούτο Αθηνών.
28-30/4/2009 Μάϊος 2009	Athens Workshop on Entrepreneurship. 5η Συνάντηση Μελετητών Αρχαίας Ελληνικής Φιλοσοφίας: Αριστοτέλης, <i>Μετά τα Φυσικά</i> Z10-11.
17-20/12/2009 14-16/5/2010 11-13/3/2011	5th Eurocrit Workshop “History of Technology”. Plotinus Workshop in Athens. Πανελλήνιο Συνέδριο Νέων Ερευνητών Ιστορίας των Επιστημών και της Τεχνολογίας
2-5/6/2011 3-4/6/2011 15-17/10/2011 15-18/3/2012	3ο Πανελλήνιο Συνέδριο Γνωσιακής Επιστήμης, Πάρος. 13η Συνάντηση Ελλήνων Ιστορικών Οικονομικής Σκέψης. 1ο Πανελλήνιο Συνέδριο Φιλοσοφίας της Επιστήμης. 4th Conference on Integrated History and Philosophy of Science.
21-24/6/2012	“Science and Technology in the European Periphery”, 8th STEP Meeting.
29/11—1/12/2012 12-16/12/2012	2ο Πανελλήνιο Συνέδριο Φιλοσοφίας της Επιστήμης. Διεθνές Συνέδριο “Ακαδημία Πλάτωνος - Τεκμήρια και Ιστορικές Μαρτυρίες”.
28—30/3/2013	Πανελλήνιο Συνέδριο Ιστορίας των Επιστημών και της Τεχνολογίας, σε συνεργασία με την ΕΜΔΙΕΤ.
24-26/6/2013	32nd Weak Arithmetics Days.
27—29/11/2014 26—28/3/2015	3ο Πανελλήνιο Συνέδριο Φιλοσοφίας της Επιστήμης. 3ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ιστορίας των Επιστημών και της Τεχνολογίας, σε συνεργασία με την ΕΜΔΙΕΤ.
21—23/10/2016	2ο Πανελλήνιο Συνέδριο Φιλοσοφίας Μεταπτυχιακών Φοιτητών και Υποψηφίων Διδασκτόρων.
11—13/11/2016	9ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ιστορίας, Φιλοσοφίας και Διδακτικής των Φυσικών Επιστημών.
1—3/12/2016 7/12/2016	4ο Πανελλήνιο Συνέδριο Φιλοσοφίας της Επιστήμης. Ημερίδα με θέμα “Επιστήμη της Αστρονομίας σε ψηφιακά περιβάλλοντα”.
7-10/9/2017	8th Tensions of Europe Conference με θέμα “Borders and Technology”.
15—16/6/2018	Athens-Princeton-Sydney Workshop με θέμα “Order and Disorder in the History of Philosophy”.
29/11—1/12/2018	5ο Πανελλήνιο Συνέδριο Φιλοσοφίας της Επιστήμης.

- 20/3/2018 Διάλεξη του κ. Ι. Χριστιανίδη, Καθηγητή του Τμήματος ΙΦΕ, με θέμα «Σύγχρονες τάσεις στην ιστοριογραφία των Αρχαίων Ελληνικών Μαθηματικών».
- 4/12/2018 Διάλεξη της κ. Κ. Linos, Καθηγήτριας στο Berkeley Law School (USA), με θέμα “How technology is transforming migration and refugee law”.
- 29/3/2019 Διάλεξη του κ. Κ. Corcoran, Καθηγητή στο Calvin College (Michigan, USA), με θέμα “Persons, bodies and the possibility of resurrection”.
- 7/5/2019 Διάλεξη του κ. W. Allen, Fellow, Magdalen College, University of Oxford, με θέμα “Big data and migration”.
- 7/5/2019 Διάλεξη του κ. J. Franek, Επίκουρου Καθηγητή του Πανεπιστημίου Masaryk (Brno, Τσεχία), με θέμα “Naturalism and protectionism in the study of religions”.
- 20/5/2019 Διάλεξη του κ. W. Vossenkuhl, Ομότιμου Καθηγητή του Πανεπιστημίου του Μονάχου, με θέμα “On validity and why it matters”.
- 22/5/2019 Διάλεξη του κ. V. Lagendijk, Επίκουρου Καθηγητή του Πανεπιστημίου του Μάαστριχτ, με θέμα “Concrete Racism: Road-building, urban reconstruction and race relations in Baltimore, 1910–2018”.
- 7/6/2019 Εκδήλωση προς τιμήν της κ. Σ. Βοσνιάδου, Ομότιμης Καθηγήτριας του Τμήματος ΙΦΕ.

7.4 Συγγραφή–Έκδοση Βιβλίων από Μέλη ΔΕΠ σε Διεθνείς Εκδοτικούς Οίκους

1. K. Algra and K. Ierodiakonou (eds): *Sextus Empiricus and Ancient Physics*, Cambridge University Press, 2015.
2. D. Anapolitanos: *Leibniz: Representation, Continuity and the Spatiotemporal (Science and Philosophy Series)*, Kluwer Academic Publishers, 1998.
3. D. Anapolitanos, A. Baltas and S. Tsinorema (eds.): *Philosophy and the Many Faces of Science (CPS Publications in the Philosophy of Science)*, Rowman & Littlefield Publishers, 1998.
4. S. Arapostathis and G. Dutfield: *Knowledge Management and Intellectual Property*, Edward Elgar Publ., 2013.
5. S. Arapostathis and G. Gooday: *Patently Contestable: Electrical Technologies and Inventor Identities on Trial in Britain*, The MIT Press, 2013.

6. S. Arapostathis and P. J. G. Pearson (eds.): *How History Matters for the Governance of Socio-Technical Transitions*, Special issue *Environmental Innovation and Societal Transitions*, issue 32, 2019.
7. S. Arapostathis and S. Tympas (eds.): Special issue of *History of Technology*, vol. 33, 2017.
8. Th. Arabatzis: *Representing Electrons: A Biographical Approach to Theoretical Entities*, The University of Chicago Press, 2006.
9. T. Arabatzis and D. Howard (eds.): *Integrated HPS in Practice*, Special issue of *Studies in History and Philosophy of Science*, vol. 49(1), 2015.
10. T. Arabatzis, J. Renn and A. Simões (eds.): *Relocating the History of Science, Essays in Honor of Kostas Gavroglu*. Springer, 2015.
11. A. Beckmann, C. Dimitracopoulos and B. Löwe (eds.): *Logic and Theory of Algorithms, Proceedings of CiE 2008*, Lecture Notes in Comput. Sci. 5028, Springer-Verlag, 2008.
12. K. Boudouris, C. Dimitracopoulos and E. Protopapadakis (eds.): Selected papers from the XXIII World Congress of Philosophy, *Journal of Philosophical Research* 40, Special Supplement, 2015.
13. P. Cegielski, C. Cornaros and C. Dimitracopoulos (eds.): *Studies in Weak Arithmetics II*, CSLI Lecture Notes, No. 205, 2013.
14. J. Christianidis (ed.): *Classics in the History of Greek Mathematics (Boston Studies in the Philosophy of Science)*, Kluwer, 2004.
15. C. Dimitracopoulos, L. Newelski, D. Normann and J. Steel (eds.): *Logic Colloquium '05, Proceedings of the European Summer Meeting of the Association for Symbolic Logic*, Cambridge University Press, 2007.
16. S. Drakopoulos: *Values and Economic Theory: The Case of Hedonism*, Aldershot, UK: Gower, 1991.
17. S. Drakopoulos: *Comparisons in Economic Thought: Economic Interdependency Reconsidered*, Routledge Publishers, 2016.
18. K. Gavroglu and Y. Goudaroulis: *Methodological aspects of the Development of Low Temperature Physics 1881–1957, Concepts out of Context(s) (Science and Philosophy)*, Kluwer, 1989.
19. K. Gavroglu, Y. Goudaroulis and P. Nikolakopoulos (eds.): *Imre Lakatos and Theories of Scientific Change (Boston Studies in the Philosophy of Science)*, Kluwer, 1989.
20. K. Gavroglu and Y. Goudaroulis (eds.): *Through measurement to knowledge: The selected papers of H. K. Onnes 1853–1926 (Boston Studies in the Philosophy of Science)*, Kluwer, 1991.
21. K. Gavroglu, J. Christianidis and E. Nikolaidis (eds.): *Trends in the Historiography of Science (Boston Studies in the Philosophy of Science)*, Kluwer, 1994.

22. K. Gavroglu, J. J. Stachel and M. W. Wartofsky (eds.): *Science, Politics and Social Practice, In honor of R. S. Cohen (Boston Studies in the Philosophy of Science)*, Kluwer, 1994.
23. K. Gavroglu: *Fritz London (1900-1954), A Scientific Biography*, Cambridge University Press, 1995. Afterword by J. Bardeen (Nobel Prize in Physics 1956 and 1972).
24. K. Gavroglu, J. J. Stachel and M. W. Wartofsky (eds.): *Physics, Philosophy and the Scientific Community, In honor of R. S. Cohen (Boston Studies in the Philosophy of Science)*, Kluwer, 1995.
25. K. Gavroglu, J. J. Stachel and M. W. Wartofsky (eds.): *Science, Mind and Art, In honor of R. S. Cohen (Boston Studies in the Philosophy of Science)*, Kluwer, 1995.
26. K. Gavroglu (ed.): *The Sciences in the European Periphery During the Enlightenment (Archimedes New Studies in History and Philosophy of Science and Technology)*, Kluwer, 1999.
27. K. Gavroglu and J. Renn (eds.): *Positioning the History of Science (Boston Studies in the Philosophy of Science)*, Springer, 2007.
28. K. Gavroglu: *The past of the sciences as history*, Iletisim Yayinevi, 2006 (in Turkish); Porto Editora, 2007 (in Portuguese).
29. K. Gavroglu (with A. Simoes): *Neither Physics nor Chemistry: A History of Quantum Chemistry*, MIT Press, 2011.
30. K. Gavroglu (ed.): *History of Artificial Cold, Scientific, Technological and Cultural Issues*, Springer, 2014.
31. G. Gotsis and S. Drakopoulou-Dodd (eds.): *Entrepreneurship and Religion*, special issue of the *International Journal of Entrepreneurship and Innovation*, vol. 10, no. 2, May 2009.
32. G. Gotsis and Z. Kortezi: *Critical studies in diversity management literature: A review and synthesis*, Springer, 2015.
33. A. Hatzimoysis: *The Philosophy of Sartre*, London: Acumen, 2011.
34. A. Hatzis and B. Depoorter (eds.): *Special Issue of the International Review of Law and Economics, Proceedings of the 19th Annual Conference of the European Association of Law and Economics*, Elsevier, 2004.
35. A. N. Hatzis (ed.): *Economic Analysis of Law: A European Perspective*, Edward Elgar, 2007.
36. A. N. Hatzis (ed.): *Norms and Values in Law and Economics*, Routledge, 2013.
37. A. N. Hatzis (ed.): *Methodology of Law and Economics*, Edward Elgar, 2015.
38. A. N. Hatzis and N. Mercurio (eds.): *Law and Economics: Philosophical Issues and Fundamental Questions*, Routledge, 2015.

39. J. Barnes, S. Bobzien, K. Flannery and K. Ierodiakonou (translators): *Alexander of Aphrodisias on Aristotle: Prior Analytics 1.1-7*, Duckworth, 1991.
40. K. Ierodiakonou (ed.): *Topics in Stoic Philosophy*, Clarendon Press, 1999.
41. K. Ierodiakonou (ed.): *Byzantine Philosophy and Its Ancient Sources*, Clarendon Press, 2002.
42. K. Ierodiakonou and T. Benatouil (eds.): *Dialectic after Plato and Aristotle*, Cambridge University Press, 2018.
43. K. Ierodiakonou and P. Golitsis (eds.): *Aristotle and his Commentators*, De Gruyter, 2019.
44. K. Ierodiakonou, P. Kalligas and V. Karasmanis (eds.): *Aristotle, Physics Alpha*, Oxford University Press, 2019.
45. P. Kalligas: *The Enneads of Plotinus. vol. 1: A commentary*, Princeton University Press. (Translated by E. Key Fowden & N. Pilavachi), 2015.
46. V. Karakostas and D. Dieks (eds.): *Recent Progress in Philosophy of Science: Perspectives and Foundational Problems*, Dordrecht: Springer, 2013.
47. D. Kayser and S. Vosniadou (eds.): *Modelling Changes in Understanding: Case Studies in Physical Reasoning*, Pergamon, 2000.
48. V. Kindi and Th. Arabatzis (eds.): *Kuhn's The Structure of Scientific Revolutions Revisited*, Routledge, 2012.
49. C. Mantzavinos (ed.): *Philosophy Section of the International Encyclopedia of Social and Behavioral Sciences*, 2nd edition. Elsevier, 2015.
50. C. Mantzavinos: *Explanatory Pluralism*, Cambridge University Press, 2016.
51. C. Mantzavinos: *A Dialogue on Explanation*, Springer, 2018.
52. G. Merianos and G. Gotsis: *Managing financial resources in late Antiquity: Greek Fathers' views on hoarding and saving*, Palgrave MacMillan, 2018.
53. N. Psarros and K. Gavroglu (eds.): *Ars mutandi: Issues in the philosophy and the history of chemistry*, Leipzig Univ. Press, 1999.
54. S. Psillos: *Scientific Realism: How Science Tracks Truth*, Routledge, 1999.
55. S. Psillos: *Causation and Explanation*, Acumen, 2002, και McGill-Queens University Press, 2003.
56. S. Psillos: *Philosophy of Science A-Z*, Edinburgh University Press, 2007.
57. S. Psillos: *Knowing the Structure of Nature*, MacMillan-Palgrave, London, 2009.

58. S. Psillos and M. Curd (eds.): *The Routledge Companion to the Philosophy of Science*, Routledge, 2008.
59. W. Schnotz, S. Vosniadou and M. Carretero (eds.): *New Perspectives on Conceptual Change*, Pergamon, 1999.
60. M. Sialaros, J. Christianidis and A. Megremi (eds.): *On Mathemata: Commenting on Greek and Arabic Mathematical Texts*, Special issue of *Historia Mathematica*, issue 47, 2019.
61. A. Tympas: *Calculation and Computation in the Pre-electronic Era: The Mechanical and Electrical Ages*, Springer, 2017.
62. L. Verschaffel and S. Vosniadou (eds.): Special Issue of *Learning and Instruction: The Journal of the European Association for Research on Learning and Instruction*, 2004.
63. L. Verschaffel, F. Dochy, M. Boekarts and S. Vosniadou (eds.): *Instructional Psychology: Past, Present and Future Trends - Sixteen Essays in Honour of Erik De Corte*, Elsevier, 2006.
64. S. Virvidakis: *La robustesse du bien*, Éditions Jacqueline Chambon, Nîmes, 1996.
65. S. Vosniadou and A. Ortony (eds.): *Similarity and Analogical Reasoning*, Cambridge University Press, 1989.
66. S. Vosniadou, E. De Corte and H. Mandl (eds.): *Technology-Based Learning Environments: Psychological and Educational Foundations*, Springer-Verlag, 1994.
67. S. Vosniadou (ed.): Special Issue of *Learning and Instruction: The Journal of the European Association for Research on Learning and Instruction*, 4 (3-6), 1994.
68. S. Vosniadou, E. De Corte, R. Glaser and H. Mandl (eds.): *International Perspectives on the Design of Technology-Supported Learning Environments*, Lawrence Erlbaum Associates Inc., 1996.
69. S. Vosniadou and W. Schnotz (eds.): Special Issue of the *European Journal of Psychology of Education*, XII (2), 1997.
70. S. Vosniadou: *How Children Learn*, Educational Practices, 7, The International Academy of Education (IAE) and the International Bureau of Education (UNESCO), 2001.
71. S. Vosniadou, A. Baltas & X. Vamvakoussi (eds.): *Reframing the Conceptual Change Approach in Learning and Instruction*, Elsevier, 2007.
72. S. Vosniadou, D. Kayser and A. Protopapas (eds.): *Proceedings of EuroCogSci07*, Lawrence Erlbaum Associates, Sussex, UK, 2007.
73. S. Vosniadou (ed.): *Handbook of Research on Conceptual Change*, Routledge, New York, 2008.

8

Παράρτημα

8.1 AIESEC

Η AIESEC (Association Internationale des Étudiants en Sciences Économiques et Commerciales - International Association of Students in Economic and Commercial Sciences) είναι ο μεγαλύτερος παγκόσμιος φοιτητικός οργανισμός, μη κομματικός, ανεξάρτητος, μη κερδοσκοπικός, εθελοντικός αποτελούμενος και διοικούμενος αποκλειστικά από φοιτητές. Τα μέλη της AIESEC ζουν μια ολοκληρωμένη εμπειρία ανάπτυξης, που αποτελείται από συμμετοχή σε ομάδες, ανάληψη ηγετικών θέσεων εντός του οργανισμού, πρακτική άσκηση στο εξωτερικό και διεθνές μαθησιακό περιβάλλον. Ιδρύθηκε το 1948, στην Ελλάδα βρίσκεται από το 1956 και στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών από το 1984.

Η AIESEC προσφέρει μια ολοκληρωμένη εμπειρία ανάπτυξης, μέσω της διεθνούς πρακτικής άσκησης που παρέχει σε φοιτητές κάθε έτους και πρόσφατα πτυχιούχους που μπορούν να ζήσουν και να εργαστούν σε εκατό χώρες το δικτύου της, για χρονικό διάστημα από 1,5 μήνα έως 1 χρόνο.

Όλες οι δραστηριότητες της AIESEC διοργανώνονται από τα μέλη της, τα οποία δουλεύουν ομαδικά για να δώσουν τη δυνατότητα σε φοιτητές να ζήσουν μια ολοκληρωμένη εμπειρία ανάπτυξης μέσα από συμμετοχή σε ομάδες εθνικά και διεθνή συνέδρια και στο πρόγραμμα διεθνούς πρακτικής άσκησης. Μέσα από αυτές τις δραστηριότητες τα μέλη της AIESEC κερδίζουν:

- Γνωριμία με τους νέους από 107 χώρες σε όλο τον κόσμο
- Απασχόληση μέσα στα πλαίσια μιας ομάδας με κοινούς στόχους και εμπειρίες

- Ανάπτυξη ηγετικών χαρακτηριστικών μέσω των ευκαιριών που προσφέρονται.

Μέλη της AIESEC μπορούν να γίνουν φοιτητές του πανεπιστημίου ακόμα και από το πρώτο έτος σπουδών.

8.2 Φοιτητές με Αναπηρία

Στο ΕΚΠΑ λειτουργεί Μονάδα Προσβασιμότητας Φοιτητών με Αναπηρία (ΦμεΑ), αποστολή της οποίας είναι η επίτευξη στην πράξη της ισότιμης πρόσβασης στις ακαδημαϊκές σπουδές των φοιτητών με διαφορετικές ικανότητες και απαιτήσεις. Τα μέσα που επιστρατεύονται είναι οι Προσαρμογές στο Περιβάλλον, οι Υποστηρικτικές Τεχνολογίες Πληροφορικής και οι Υπηρεσίες Πρόσβασης. Στόχος είναι να ικανοποιηθούν βασικές ανάγκες και απαιτήσεις των ΦμεΑ όπως: η διαπροσωπική επικοινωνία με τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας, η συγγραφή σημειώσεων και εργασιών, η πρόσβαση στις πανεπιστημιακές κτιριακές εγκαταστάσεις, στο εκπαιδευτικό υλικό, στον πίνακα και τις προβολές της αίθουσας διδασκαλίας, στις εξετάσεις και στο περιεχόμενο του διαδικτύου.

Η Μονάδα Προσβασιμότητας ΦμεΑ περιλαμβάνει:

- Υπηρεσία Καταγραφής Αναγκών των ΦμεΑ.
- Τμήμα Ηλεκτρονικής Προσβασιμότητας.
- Τμήμα Προσβασιμότητας στο Δομημένο Χώρο.
- Υπηρεσία Μεταφοράς.
- Υπηρεσία Ψυχολογικής Συμβουλευτικής για ΦμεΑ.

Στις δραστηριότητες της Μονάδας περιλαμβάνεται η συστηματική καταγραφή των αναγκών όλων των φοιτητών με αναπηρίες. Η καταγραφή και οι υπηρεσίες της Μονάδας δεν αφορούν μόνο τους φοιτητές που εισήχθησαν με ειδικές διατάξεις, αλλά και εκείνους που εισήχθησαν με κανονικές ή ειδικές εξετάσεις, όπως επίσης και όσους απέκτησαν αναπηρία κατά τη διάρκεια των σπουδών τους.

Το Τμήμα Ηλεκτρονικής Προσβασιμότητας περιλαμβάνει: α) Αξιολόγηση Ικανοτήτων ΦμεΑ με επιστημονική μεθοδολογία με σκοπό να προτείνει εξειδικευμένη λύση προηγμένων Υποστηρικτικών Τεχνολογιών (ΥΤ). Επίσης παρέχει βοήθεια στην προμήθεια του κατάλληλου εξοπλισμού και λογισμικού ΥΤ πληροφορικής καθώς και τεχνική υποστήριξη, β) Υπηρεσία Εθελοντικής Υποστήριξης για τον συντονισμό της συστηματικής, διακριτικής και ασφαλούς εξυπηρέτησης των ΦμεΑ από καταρτισμένους εθελοντές συμφοιτητές τους σε θέματα που αφορούν τις

σπουδές τους, γ) Υπηρεσία τηλεδιερμηνείας στην Ελληνική Νοηματική γλώσσα και δ) Υπηρεσία Παραγωγής προσβάσιμων συγγραμμάτων σε διαφορετικούς μορφότευπους.

Η Υπηρεσία Μεταφοράς ασχολείται με την καθημερινή μετακίνηση των ΦμεΑ από το σπίτι τους προς τους χώρους φοίτησης και αντίστροφα. Διαθέτει ειδικά διαμορφωμένα οχήματα για την μετακίνηση φοιτητών που χρησιμοποιούν αναπηρικό αμαξίδιο. Η υπηρεσία λειτουργεί τις εργάσιμες ημέρες από 07:00 έως 22:00.

Στον τομέα της Προσβασιμότητας στο Δομημένο Χώρο εξασφαλίζονται οι προδιαγραφές προσβασιμότητας στα υπό ανέγερση νέα κτίρια του ΕΚΠΑ και γίνονται τροποποιήσεις στα υφιστάμενα κτίρια ώστε να καταστούν προσβάσιμα.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να πάρουν περισσότερες πληροφορίες για τις υπηρεσίες και το έργο της Μονάδας, καλώντας τους αριθμούς 210 727 5183 και 210 727 5687 ή από τον ιστότοπο access.uoa.gr.

8.3 Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών

Το Πανεπιστήμιο Αθηνών στα πλαίσια του εκπαιδευτικού και του ευρύτερου επιμορφωτικού έργου του, παρέχει στους φοιτητές του τη δυνατότητα κατά τη διάρκεια των σπουδών τους να αποκτήσουν τη γνώση μιας ή περισσοτέρων γλωσσών, που είναι αναγκαία όργανα επιστημονικής ολοκλήρωσης. Το έργο αυτό επιτελείται από το Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Εκτός από φοιτητές του Πανεπιστημίου Αθηνών, γίνονται επίσης δεκτοί φοιτητές άλλων ελληνικών ΑΕΙ και ΤΕΙ, καθώς και ένα ποσοστό εργαζομένων και άλλων ενδιαφερομένων. Οι γλώσσες οι οποίες διδάσκονται είναι: Αγγλική, Αλβανική, Αραβική, Βουλγαρική, Γαλλική, Γερμανική, Δανική, Ιαπωνική, Ινδική (Hindi-Σανσκριτική), Ισπανική, Ιταλική, Κινεζική, Νορβηγική, Ολλανδική, Περσική, Πορτογαλική, Ρωσική, Σερβική, Σουηδική, Τουρκική, Τσεχική, Φινλανδική. Επιπλέον προσφέρονται τα παρακάτω Ειδικά Προγράμματα:

- Εργαστήριο Γραπτού/Προφορικού Λόγου στην Αγγλική επιπέδου Γ1
- Ιατρική Ορολογία στην Αγγλική (Φοιτητές Ιατρικών Σχολών - Ιατροί)
- Ιατρική Ορολογία στην Γαλλική
- Νομική Ορολογία στη Γαλλική

- Νομική Ορολογία στη Γερμανική
- Μετάφραση στην Αγγλική
- Θεσμοί, Ορολογία & Μετάφραση εγγράφων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Γαλλική.

Η Γραμματεία του Διδασκαλείου Ξένων Γλωσσών στεγάζεται στο κτίριο της οδού Ιπποκράτους 7, 2ος όροφος, τηλ. 210 368 8204, 210 368 8232, 210 368 8265, 210 368 8266, e-mail: secr@didaskaleio.uoa.gr.

8.4 Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο

Αντικείμενο του Πανεπιστημιακού Γυμναστηρίου είναι η οργάνωση και λειτουργία προγραμμάτων σωματικής άσκησης και αθλητικών δραστηριοτήτων των φοιτητών και φοιτητριών, περιλαμβανομένης και της διδασκαλίας της τέχνης των αθλημάτων.

Το Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο και οι αθλητικές εγκαταστάσεις του στην Πανεπιστημιούπολη – Άνω Ιλίσια είναι στη διάθεση όλων των φοιτητών – φοιτητριών του Πανεπιστημίου Αθηνών, ώστε να συμμετέχουν στα διάφορα προγράμματα και τμήματα άθλησης αξιοποιώντας τον ελεύθερο χρόνο τους, να οργανώσουν τις δραστηριότητες τους και να χαρίσουν στον εαυτό τους άλλη ποιότητα ζωής που θα τους εξασφαλίσει ψυχική και σωματική υγεία, αλλά και θα συμβάλει στη δημιουργία ισορροπημένης προσωπικότητας.

Οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές και οι ενδιαφερόμενες φοιτήτριες μπορούν να επιλέξουν οποιαδήποτε από τις παρακάτω δραστηριότητες: Αεροβική Γυμναστική, Αντισφαίριση, Γυμναστική - Φυσική Κατάσταση, Επιτραπέζια Αντισφαίριση, Καλαθοσφαίριση, Κλασικός Αθλητισμός, Κολύμβηση, Παραδοσιακοί χοροί, Πετοσφαίριση, Πιλάτες, Ποδόσφαιρο, Σκάκι.

Οι εγγραφές γίνονται καθημερινά Δευτέρα έως Παρασκευή 10:00 έως 13:30. Οι φοιτητές/ριες, για την εγγραφή τους, πρέπει να προσκομίσουν το πάσο τους και βεβαίωση από παθολόγο ή καρδιολόγο. Το Γυμναστήριο λειτουργεί συνεχώς από 09:00 έως 18:00 καθημερινά εκτός Σαββατοκύριακου.

Οι συμμετέχοντες φοιτητές/ριες, εκτός από την ψυχαγωγική συμμετοχή τους στις δραστηριότητες, μπορούν να πλαισιώσουν τις αντιπροσωπευτικές ομάδες του τμήματος τους ή και του Πανεπιστημίου και να συμμετέχουν κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους σε εσωτερικά, διαπανεπιστημιακά και διεθνή φοιτητικά πρωταθλήματα.

Πληροφορίες στα τηλέφωνα: 210 727 5551, 210 727 5557, 210 727 5560 και 210 727 5549.

8.5 Πολιτιστικός Όμιλος Φοιτητών

Ο Πολιτιστικός Όμιλος Φοιτητών -Πανεπιστημίου Αθηνών (ΠΟΦΠΑ) στοχεύει στην υποστήριξη και προώθηση των καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων των φοιτητών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Είναι ένας "τόπος" συλλογικής έκφρασης και δημιουργίας. Οι φοιτητές έρχονται σε επαφή με έργα τέχνης και ενθαρρύνονται να δημιουργούν τα δικά τους καλλιτεχνικά έργα.

Οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές μπορούν να γίνουν μέλη του ΠΟΦΠΑ με γραπτή αίτηση τους στο Γραφείο του ΠΟΦΠΑ που στεγάζεται στον ημιώροφο της Πανεπιστημιακής Λέσχης (Ιπποκράτους 15, τηλ. 210 368 8205, 210 368 8275, 210 368 8276).

Ο ΠΟΦΠΑ λειτουργεί με την εποπτεία του Τμήματος Δημοσίων Σχέσεων, της Πανεπιστημιακής Λέσχης, το οποίο και εισηγείται στο Διοικητικό Συμβούλιο τον προϋπολογισμό για τις πολιτιστικές δραστηριότητες του. Τον Πολιτιστικό Όμιλο φοιτητών του Πανεπιστημίου Αθηνών εκπροσωπεί Διοικούσα Επιτροπή, εκλεγμένη με αρχαιρεσίες από το σύνολο των μελών του Πολιτιστικού Ομίλου Φοιτητών.

Ο Πολιτιστικός Όμιλος Φοιτητών σε συνεργασία με το Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων διοργανώνει διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις και μπορούν να συμμετέχουν σ' αυτές όσοι φοιτητές επιθυμούν.

Ο Πολιτιστικός Όμιλος Φοιτητών περιλαμβάνει (4) τέσσερις τομείς: Θεατρικό, Χορευτικό, Κινηματογραφικό και Φωτογραφικό.

8.6 Συνήγορος του Φοιτητή

Στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών έχει συσταθεί και λειτουργεί ο θεσμός με την ονομασία "Συνήγορος του Φοιτητή" με τις παρακάτω αρμοδιότητες:

- εξέταση αιτημάτων φοιτητών για προβλήματα που αντιμετωπίζουν με τις ακαδημαϊκές και διοικητικές υπηρεσίες και αναζήτηση λύσεων στα προβλήματα αυτά,
- διευκόλυνση των επαφών του φοιτητή με τα όργανα και τις υπηρεσίες διοίκησης.
- εξέταση αναφορών-καταγγελιών των φοιτητών για παραβίαση διατάξεων και κανόνων της πανεπιστημιακής νομοθεσίας και δεοντολογίας και
- ενημέρωση των φοιτητών σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους ως μελών της Πανεπιστημιακής Κοινότητας.

Η υπηρεσία στεγάζεται στο κτήριο της Πανεπιστημιακής Λέσχης, Ιπποκράτους 15 (1ος όροφος), και η επικοινωνία γίνεται στο τηλέφωνο 210 368 8274 και email: sinigorosfititi@uoa.gr.

8.7 Ταμείο Αρωγής Φοιτητών

Το Ταμείο Αρωγής Φοιτητών ιδρύθηκε με το Ν. 197/75 “Περί δανείων εις φοιτητάς, Ταμείου Αρωγής Φοιτητών του Πανεπιστημίου Αθηνών και μετεγγραφής φοιτητών” ως ανεξάρτητη υπηρεσία του Πανεπιστημίου Αθηνών. Τα της λειτουργίας του Ταμείου ρυθμίζονται από Εσωτερικό Κανονισμό, ο οποίος εγκρίθηκε από την Πανεπιστημιακή Σύγκλητο στη συνεδρία της 31-8-1976.

Το Ταμείο Αρωγής Φοιτητών διοικείται από Επταμελή Επιτροπή, αποτελούμενη από πέντε μέλη ΔΕΠ του Πανεπιστημίου Αθηνών, που ορίζονται με απόφαση της Πανεπιστημιακής Συγκλήτου με τριετή θητεία, και δύο εκπροσώπους των φοιτητών που υποδεικνύονται από την ΕΦΕΕ.

Σκοπός του Ταμείου είναι η ηθική και υλική σε είδος ή σε χρήμα ενίσχυση των φοιτητών του Πανεπιστημίου Αθηνών για την κάλυψη εκτάκτων αναγκών τους, που δεν μπορούν κατά την κρίση της Διοικούσας Επιτροπής, να αντιμετωπισθούν διαφορετικά, όπως:

- α) η βοήθεια φοιτητών, που πάσχουν από σοβαρές παθήσεις, καθώς και φοιτητών που βρίσκονται σε Νοσοκομεία ή στο στάδιο της ανάρρωσης, με την παροχή ειδικής δίαιτας σε είδος ή καταβολή σ’ αυτούς χρηματικού βοηθήματος.
- β) η χορήγηση οποιασδήποτε μορφής περίθαλψης πέραν απ’ αυτή που προβλέπεται από την ισχύουσα νομοθεσία.
- γ) η κάλυψη σε εξαιρετικές περιπτώσεις, εν όλω ή εν μέρει, εξόδων ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στο εξωτερικό, σε φοιτητές που πάσχουν από πολύ σοβαρό νόσημα, του οποίου η πλήρης διάγνωση ή η θεραπεία δεν μπορεί να γίνει στην Ελλάδα, μετά από γνωμάτευση ειδικού Καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών.
- δ) η παροχή οικονομικού βοηθήματος, εφάπαξ ή περιοδικά για ορισμένο χρόνο, σε απόρους φοιτητές, ιδιαίτερα σε φοιτητές που κατάρχονται από επαρχία ή από την αλλοδαπή.
- ε) η παροχή οικονομικού επιδόματος σε περιπτώσεις εκτάκτων αναγκών των φοιτητών, που βρίσκονται σε δυσχερή οικονομική θέση, έστω παροδικά, εξαιτίας οικογενειακών ή οικονομικών πληγμάτων,

ιδιαίτερα εάν εξαιτίας αυτών τίθεται σε κίνδυνο η συνέχιση των σπουδών τους.

- στ) η χορήγηση βοήθειας σε κάθε άλλη έκτακτη ανάγκη των φοιτητών, πλην των περιπτώσεων που αναφέρονται παραπάνω.
- ζ) η συμπαράσταση του Πανεπιστημίου με κάθε τρόπο στους φοιτητές του που νοσηλεύονται σε Νοσοκομεία.

Η Γραμματεία του Ταμείου Αρωγής στεγάζεται στο Γραφείο της Επιμελητείας στον 3ο όροφο της Πανεπιστημιακής Λέσχης (Ιπποκράτους 15, τηλ. 210 368 8221, 8240 και 8256).

8.8 Υγειονομική Υπηρεσία

Σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 31 του Ν.4452/15-2-2017 (Α' 17) «οι προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές και οι υποψήφιοι διδάκτορες που δεν έχουν άλλη ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη, δικαιούνται πλήρη ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη στο Εθνικό Σύστημα Υγείας (ΕΣΥ) με κάλυψη των σχετικών δαπανών από τον Εθνικό Οργανισμό Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (ΕΟΠΥΥ) κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 33 του Ν.4368/2016 (Α' 83), μόνο με χρήση του ΑΜΚΑ τους».

Πληροφορίες από τη Γραμματεία, τηλ. 210 368 8208.

8.9 Υποτροφίες–Βραβεία

Το Πανεπιστήμιο Αθηνών διαχειρίζεται διάφορα Κληροδοτήματα ειδικού σκοπού που χορηγούν υποτροφίες και βραβεία. Οι υποτροφίες χορηγούνται για προπτυχιακές ή μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελλάδα ή το εξωτερικό.

Πληροφορίες από το Τμήμα Υποτροφιών και Βραβείων της Διεύθυνσης Κληροδοτημάτων, τηλ. 210 368 9127, 9130, 9132, 9234.

8.10 Φοιτητική Εστία

Στο Πανεπιστήμιο Αθηνών λειτουργεί η Φοιτητική Εστία του Πανεπιστημίου Αθηνών (ΦΕΠΑ) που αποτελείται από τέσσερα κτήρια, τις εστίες Α, Β, Γ και Δ που βρίσκονται στο χώρο της Πανεπιστημιούπολης. Εκεί βρισκόταν και η παλιά ΦΕΠΑ. Με την ευκαιρία των Ολυμπιακών

Αγώνων ανακαινίσθηκε εκ βάθρων το κτήριο Α, που είναι και το μεγαλύτερο, ενώ κατασκευάσθηκαν τα κτήρια Γ και Δ. Σε όλα τα κτήρια μπορούν να στεγασθούν συνολικά 1064 φοιτητές.

Στις Εστίες γίνονται δεκτοί φοιτητές και φοιτήτριες μόνο του Πανεπιστημίου Αθηνών καθώς και φοιτητές και φοιτήτριες άλλων ΑΕΙ του λεκανοπεδίου αδέρφια των οποίων διαμένουν ήδη στην Εστία.

Την ευθύνη για τη λειτουργία των Εστιών έχει το Πανεπιστήμιο Αθηνών, ενώ οι τρέχουσες ανάγκες τους καλύπτονται οικονομικά από το Ίδρυμα Νεολαίας και Δία Βίου Μάθησης (ΙΝΕΔΙΒΙΜ).

Η ΦΕΠΑ διοικείται από Εφορεία στην οποία συμμετέχουν 4 μέλη ΔΕΠ του Πανεπιστημίου Αθηνών, ο Αναπληρωτής Διευθυντής και 2 εκπρόσωποι του Συλλόγου Οικοτρόφων ΦΕΠΑ. Πρόεδρος της Εφορείας είναι ένας από τα μέλη ΔΕΠ.

Οι εισδοχές των νέων οικοτρόφων γίνονται πρακτικά δύο φορές το χρόνο, Οκτώβριο-Νοέμβριο και Δεκέμβριο-Ιανουάριο. Ο αριθμός τους καθορίζεται από τον αριθμό των ελεύθερων κλινών. Τα κριτήρια εισδοχής είναι κοινωνικά και περιγράφονται στον Κανονισμό Λειτουργίας, στον οποίο περιέχονται και όλοι οι κανόνες διαβίωσης. Η κατανομή των δωματίων γίνεται με δημόσια κλήρωση.

Για τους οικοτρόφους λειτουργεί εστιατόριο στο κτήριο Α. Στο ίδιο κτήριο υπάρχουν Ιατρεία που εξυπηρετούν τόσο τους οικοτρόφους, όσο και το προσωπικό των Πανεπιστημιακών Τμημάτων της Πανεπιστημιούπολης. Υπάρχει επίσης αίθουσα Ηλεκτρονικών Υπολογιστών. Την εποπτεία της λειτουργίας των Εστιών εκ μέρους του Πανεπιστημίου έχει ο Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικής Μέριμνας.